

gratis orgelmagazine

Brabantse
Orgelfederatie

Brabants Orgelrijkdom 2019

Front van het Smits-orgel (1846) in de Sint-Petrusbasiliek van Oirschot. Zie ook de najaarscursus op de bladzijden 20 t/m 25.

Correspondentieadres:
Brabantse Orgelfederatie
De Naaldenmaker 6
5506 CD Veldhoven
E-mail: info@brabantorgel.nl
Rabo-bankrekening
IBAN: NL87RABO0110935837
BIC: RABONL2U
t.n.v. Brabantse Orgelfederatie.
K.v.K. Oost-Brabant 1720 2724.

De Belastingdienst heeft de Brabantse Orgelfederatie (BOF) aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Tevens zijn wij aangemerkt als Culturele Instelling (CI). Dat impliceert dat financiële bijdragen aan de BOF voor 125% aftrekbaar zijn voor particulieren, terwijl dat voor bedrijven 150% is.

Redactie en fotografie (tenzij anders vermeld):
 Wim van der Ros
 Wiltse Rodenburg
 Vormgeving:
 Wiltse Rodenburg

Tekstcorrectie:
 Annie van der Ros-Jochem

Druk:
 Koninklijke BDU, Barneveld

12e jaargang

Alle informatie in dit magazine onder voorbehoud.

Vereniging Brabantse Orgelfederatie

Doelstelling

'De Brabantse Orgelfederatie heeft tot doel om het orgel als cultureel erfgoed in stand te houden en de orgelcultuur in het algemeen, en die van Noord-Brabant in het bijzonder, te bevorderen. Zij wil dit bereiken door de interesse voor het orgel te vergroten, door de samenwerking tussen de diverse orgelkringen te stimuleren en door het organiseren van diverse activiteiten op het gebied van het orgel. Orgelkringen, individuele organisten en belangstellenden kunnen lid worden van onze vereniging.'

Rijk orgelbezit

Noord-Brabant heeft een rijk orgelbezit dat zeer de moeite waard is om als cultureel erfgoed in stand te worden gehouden. Veel orgelkringen die regelmatig concerten organiseren, hopen op een grotere belangstelling dan de laatste jaren het geval was. Het orgel wordt steeds onbekender mede als gevolg van de ontkerkelijking. Veel mensen komen niet meer als vanzelfsprekend met dit prachtige instrument in aanraking. Om het tij te keren en de orgels en orgelmuziek een nieuwe impuls te geven, ontwikkelt de Brabantse Orgelfederatie ambitieuze plannen. Met een bestuur dat samenwerkt met de meeste Noord-Brabantse orgelkringen en andere belanghebbenden, veelal leden van de vereniging, zet de federatie zich in om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

Bestuur

Het bestuur wordt gevormd door
Ruud Severijns, voorzitter
Wim van der Ros, vicevoorzitter
Wim Goossens, secretaris
Geurt Brouwer, penningmeester
Wiltse Rodenburg, lid

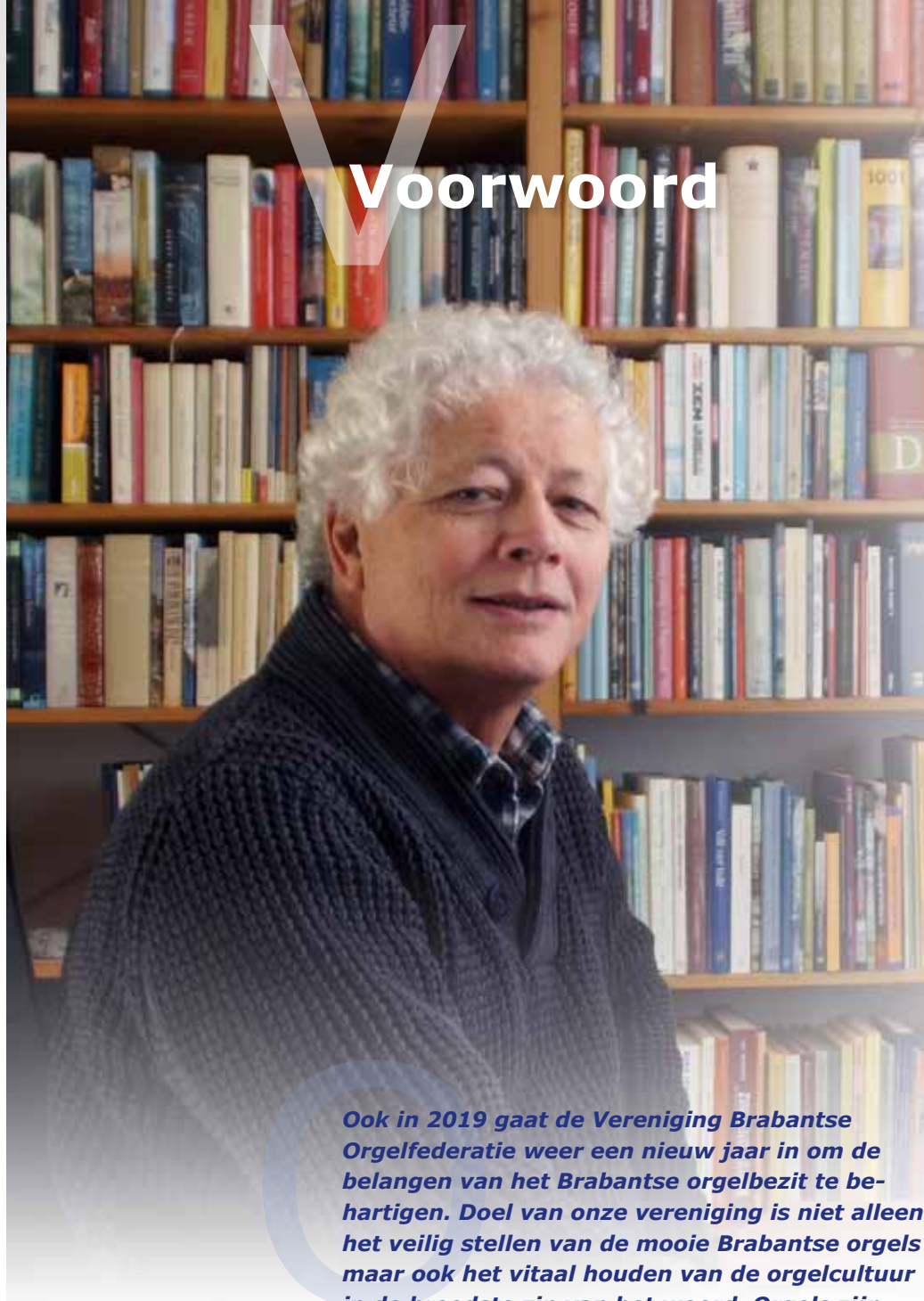
Adviseurs

De Brabantse Orgelfederatie prijst zich gelukkig met een aantal adviseurs als begeleiders van diverse trajecten. Dat geldt niet alleen op artistieke en kwaliteitsniveau rond de samenstelling van excursies, te spelen werken en de daarbij op te nemen cd's, alsook bij de verzamelen van oude composities en het organiseren van festivals. Ook voor het monitoren van orgels en het adviseren aan parochie- en kerkbesturen op het gebied van een goed beheer van hun orgel(s) kunnen wij deze kwaliteiten in de persoon van een of meerdere adviseurs bieden. Onze adviseurs zijn op dit moment:

- **Ad van Sleuwen**, oud-docent van het Fontys Conservatorium te Tilburg en stadsorganist van Hilvarenbeek
- **Henk Kooiker**, orgeladviseur, akoestisch adviseur, opnametechnicus, organist in Den Haag en Waalre
- **René Bouman**, oud-waterstaattechnicus, organist, historicus
- **Tommy van Doorn**, organist/beiaardier van de Sint-Petrusbasiliek in Bostel

www.brabantorgel.nl

Voorwoord

samengevoegd met de orgelkring-advertenties waarin de concerten per locatie te vinden zijn. Dit jaar interviewden we vijf orgelstudenten in Tilburg over hun studiekeuze en hoe zij kijken naar hun toekomst in orgelland. Verder de gebruikelijke interviews met orgelliefhebbers en mensen achter de schermen. En natuurlijk allerlei nieuws over het onderhoud, herstel en overplaatsingen van Brabantse orgels. Ook dit jaar organiseren we twee excursies waarbij de betrokken orgels op cd worden vastgelegd.

Ons initiatief om naast deze excursie-cd's ook 'portret'-cd's te gaan maken is een groot succes. Daarbij documenteren wij een interessant orgel in een boekje met cd. Het beeld, de klank en de historie van het instrument leggen we zo vast in een mooie uitgave. Bij onze excursies van dit jaar komen zo twee nieuwe portret-cd's uit: een van het Marcussen-orgel te Klundert en een van het Smits-orgel in Bostel. Ook cd- en boekuitgaven van onze leden komen aan de orde in dit magazine.

We zullen ook dit jaar weer grote aandacht blijven schenken aan het betrekken van de jeugd bij onze activiteiten. Het is naar ons idee van groot belang dat we de jongeren bereiken; zowel als bespelers van de Brabantse orgels maar ook als luisterend publiek. Dat betekent ook aandacht voor verbreding van repertoire en moderne componisten.

Eigentijdse Brabantse Orgelmuziek stimuleren we dit jaar weer met het Improvisatiefestival dat in mei in Tilburg gehouden wordt. Hier hopen we vooral jonge mensen te stimuleren iets creatiefs met het orgel te doen. We blijven natuurlijk ook actief met het bereiken van de jeugd door ons eigen Doe-orgel. Ook blijft het onze ambitie om te adviseren bij het onderhoud en behoud van orgels. Door het toenemend aantal sluitingen van kerken in onze provincie is dat een hoogst actueel onderwerp. Wilt u meer weten over orgels in Brabant, kijk dan vooral op www.brabantorgel.nl. Daar is heel veel te vinden over orgels, hun geschiedenis, hun locatie en de muziek die er wordt uitgevoerd. Wij zijn weer erg enthousiast voor het komende jaar en samen met u allen zullen wij ons blijven inzetten voor het behoud van onze Brabantse orgels en het levendig houden van onze rijke orgelcultuur.

Ruud Severijns
 voorzitter
 Vereniging Brabantse Orgelfederatie

Activiteiten van de Brabantse Orgelfederatie

Documentatie

De vereniging Brabantse Orgelfederatie beijvert zich voor het documenteren van 'Brabants Orgelrijkdom'.

Orgelbeschrijvingen

Dit gebeurt door middel van publicaties in ons jaarlijks (gratis!) verschijnend magazine 'Brabants Orgelrijkdom' en door middel van onze website. Hierop staan inmiddels meer dan 220 uitgebreid beschreven orgels. Continu wordt ons bestand geactualiseerd en uitgebreid.

Ook verscheen in 2011 een unieke documentatie in de vorm van een boek over 'De orgelmakers Loret en hun orgels in Nederland'. In het boek zijn twee cd's opgenomen met orgelspel op acht Brabantse Loret-orgels; dat maakt deze uitgave tot een uniek verzamelobject. De laatste exemplaren zijn nog verkrijgbaar.

Klankdocumenten

Tevens verschijnen jaarlijks vier cd's als klankdocumenten van 'Brabants Orgelrijkdom', waaronder twee in de vorm van een 'portret-cd'-boekje. Inmiddels zijn op deze manier de recente klanken van zo'n 100 orgels in onze provincie vastgelegd.

Onze verenigingsuitgaven kunt u online bestellen via onze website www.brabantorgel.nl.

Contactpersoon is **Wim van der Ros**.
Mail naar documentatie@brabantorgel.nl

Orgelstatusrapportage en mentorschap

Het monitoren van ons cultuurofgoed is een belang dat ook de RCE, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, onderschrijft. In nauw samenspel met de RCE heeft de Brabantse Orgelfederatie meegewerkt om aan het 'Orgelmentorschap' invulling te geven, hetgeen geleid heeft tot de oprichting van de **Vereniging Mentoren Klinkend Erfgoed**. Enkele leden van de BOF zijn hiervan lid. Zorgvuldig onderhoud van kerkorgels en verstandige klimaatbeheersing dragen bij tot het behoud van onze kostbare (historische) instrumenten. Op die manier wordt tevens een aanzienlijke kostenbesparing voor nu en later gerealiseerd. De Brabantse Orgelfederatie zet zich daarom in om eigenaren van orgels hierbij van dienst te zijn door visitatie en rapportage, uitgevoerd door orgeldeskundigen.

In een orgelstatusrapportage adviseren zij de kerkbesturen hoe die hun orgel(s) zo goed mogelijk kunnen beheren. Orgelmentoren zijn onafhankelijk. Het is een van de prioriteiten van de Brabantse Orgelfederatie, daarbij gesteund door de RCE en de Provincie Noord-Brabant, die met name in het kader van monumentenzorg het belang hiervan onderstreept.

Contactpersoon is **Wim van der Ros**.
Mail naar beheer@brabantorgel.nl

Improvisatiefestival

Dit jaar organiseert de BOF op zaterdag 18 mei een Improvisatiefestival in samenwerking met het Fontys Conservatorium in Tilburg. Als doelgroep wordt nadrukkelijk gekeken naar jonge mensen en muziekstudenten die nog niet eerder in de gelegenheid waren om het orgel als muziekinstrument te verkennen. Zij kunnen de mogelijkheden gaan uitproberen in de kapel van het Fontys Conservatorium onder leiding van enkele bekwame docenten. Meer over dit festival vindt u op bladzijde 18.

Contactpersoon is **René Bouman**,
mail naar boisrebo@gmail.com

Oude composities

Een vorig jaar opgestarte activiteit van de Brabantse Orgelfederatie is het **opsporen en behouden van oude en bestaande composities** die voor orgel zijn geschreven door Brabantse organisten. Wellicht ligt er ergens nog materiaal in handschrift of in een oude druk, op zolder of in de kerk. De BOF vraagt om uw medewerking bij deze activiteit.

Onze doelen zijn daarbij:

- Het redden van composities die wellicht anders verloren zouden gaan.
 - Het ontsluiten van archiefmateriaal.
 - Partituren herschrijven, digitaliseren en bruikbare composities als PDF beschikbaar stellen.
 - Het stimuleren om werken van deze muziek op passende instrumenten bij concerten en excursies uit te voeren en daarbij vast te leggen op cd.
- Lees meer op de pagina's 28 en 29.

Contactpersonen zijn **René Bouman**,
Ad van Sleuwen en **Wim Goossens**.
Mail naar boisrebo@gmail.com

Excursies

Ook dit jaar organiseert de Brabantse Orgelfederatie weer de twee traditionele excursies.

Op **zaterdag 6 april** was er de voorjaarsexcursie. Daarbij werd een vijftal orgels bezocht in Willemstad en Klundert. De bij de excursie uitgegeven cd's kunnen op de gebruikelijke wijze besteld worden. Zie voor de beschrijvingen van deze orgels de pagina's 8 t/m 13.

Op **zaterdag 13 oktober** vindt de najaarsexcursie plaats naar Eindhoven, Oirschot en Boxtel. In Eindhoven wordt het Walcker-orgel bespeeld door Henk Kooiker, Ad van Sleuwen bespeelt de orgels in het Boterkerkje en de Basiliek in Oirschot, terwijl titularis Tommy van Doorn 'zijn' Smits-orgel in de Sint-Petrusbasiliek in Boxtel bespeelt. Naast een excursie-cd wordt een portret-cd uitgegeven van het orgel in Boxtel.

Meer informatie op de pagina's 20 t/m 25.
Contactpersonen zijn **Henk Kooiker**,
Tommy van Doorn en **Wim van der Ros**.
Mail naar excursie@brabantorgel.nl

Orgelagenda, website en digitale nieuwsbrief

In dit blad is de jaarlijkse Noord-Brabantse orgelagenda opgenomen met daarbij de advertenties van de belangrijkste orgelkringen in de provincie. De meest actuele status van de concerten vindt u altijd op onze website: www.brabantorgel.nl. Dit web-adres is ook het communicatiemiddel voor onze individuele en institutionele leden en informatiebron voor iedereen die iets weten wil over de Noord-Brabantse orgelcultuur. De site wordt permanent uitgebreid met afbeeldingen, inhoudelijke informatie en nieuws over orgels, organisten en orgelmuziek. Voor onze **digitale nieuwsbrief**, die enkele malen per jaar uitkomt, kunt u zich opgeven via de website.

Contactpersoon en webmaster is **Wijze Rodenburg**.
Mail naar info@brabantorgel.nl

Inhoud

6

Interview
Ruud Severijns
Nieuwe voorzitter

16

Improvisatiefestival

26

Nieuw Bach-boek
Kees van Houten

30

Componist
Jan van Nuenen
Uitneembare partituur

48

Interview
Tommy van Doorn

54

Heusden
Jaco van de Werken
cd en jeugdexcursies

60

König-orgel
Waalse kerk Breda

8

Voorjaarsexcursie
Willemstad en Klundert

18

Fontys
vijf orgelstudenten

27

Doe-orgel
nieuws

37-46

concertagenda met
orgelkringprogramma's

52

Ad van Sleuwen
Jacques Boyvin-cd's

56

Restauratie
Ureel-orgel Eindhoven

62-

orgelbouwnieuws

14

Verenigingsuitgaven

20

12 1/2 jaar jubileum
najaarsexcursie
Eindhoven, Oirschot en Boxtel

28

Noord-Brabantse
orgelmuziek

47

Orgelpuzzel

53

Sint-Oederode
Mozart-cd

58

Orgelkring
Midden-Brabant
met excursie Dansant

-66

orgelbouwnieuws

Brabants Orgelrijkdom 2019

In gesprek met onze nieuwe voorzitter Ruud Severijns

Tijdens de algemene ledenvergadering op 3 november 2018 werd Ruud Severijns gekozen tot onze nieuwe voorzitter. Hij volgt daarbij Frank Petter op, die onze vereniging 5 jaar als voorzitter diende.

Het is traditie dat de voorzittershamer binnen de Brabantse Orgelfederatie gehanteerd wordt door iemand die zijn sporen verdiend heeft in het openbaar bestuur.

Zo was eerder Han Polman, destijds burgemeester van Bergen op Zoom en nu Commissaris van de Koning in Zeeland, voorzitter van de BOF. Hij werd in 2013 opgevolgd door Frank Petter, die door ons werd aangezocht toen hij nog burgemeester van Woudrichem was. Bij zijn aantreden als voorzitter was hij inmiddels benoemd tot burgemeester van Bergen op Zoom.

Nu trad Ruud Severijns aan als voorzitter. Hij ging in oktober 2017 met pensioen, nadat hij gedurende bijna 12 jaar burgemeester van Oirschot was geweest.

Jeugd

Ruud Severijns, zoon van een marineman uit het voormalige Nederlands-Indië, groeide op bij zijn pleegouders in Moergestel. Zoals gebruikelijk in een traditioneel Brabants gezin ging Ruud naar de katholieke school. "En dan was het gebruikelijk dat je óf in het kerkkoor ging zingen óf misdienaar werd. Hij werd ingedeeld bij het kerkkoor. Het kerkkoor had als voordeel dat je dan b.v. voor het zingen bij begrafenisdiensten vrij van school kreeg. "Door het zingen in het kerkkoor maakte ik ook kennis met het orgel. Onze plaatselijke bakker Janus van de Wouw was de organist - een aardige man met een groot muzikaal hart; had zelfs op het conservatorium les gehad. Hoogstpunten waren daar de gezongen (nacht)missen met Kerstmis en Pasen. In het kerkkoor heb ik tot mijn veertiende - midden jaren zestig van de vorige eeuw - gezongen. Daarna kwam er - de pubertijd was aangebroken - veel meer interesse voor muziek uit die jaren en ging ik ook niet meer iedere zondag naar de kerk. De jaren zestig waren ook bij ons aangebroken. Ik was een echte Bob Dylan-fan en hield van de progressieve popmuziek en de blues uit die jaren (waar overigens veel orgelmuziek in voorkomt). Later is mijn muzieksmaak wel weer verbreed en ben ik ook de klassieke muziek zeker weer gaan waarderen."

Werk en opleiding

Na de Mulo in Tilburg wilde Ruud wel graag 'centen gaan verdienen' en ging daarom werken. Eerst in een schoenenfabriek die er toen nog veel waren in Moergestel. Kort daarna werd hij gevraagd om te komen werken bij de belastingdienst. Omdat hij minder affiniteit had met een puur financiële functie is hij gaan solliciteren en kwam via de Energiebedrijven Tilburg bij een gemeentelijke organisatie te werken. De rest van zijn beroeps carrière zou hij bij gemeenten blijven werken. Na de Energiebedrijven heeft hij gewerkt bij de gemeenten Oisterwijk, Tilburg en Hilvarenbeek. Daarbij volgde hij in de avonden middelbare en hogere beroepsopleidingen bij de Bestuursacademie.

Na afronding van de Bestuursacademie ging Ruud avondcolleges volgen aan de Tilburgse Universiteit; hij volgde daar de rechtenopleiding. In 1988 behaalde hij zijn meesters titel. Inmiddels getrouwd had het gezin Severijns drie kinderen: Ralph (1982) en de tweeling Marlou en Eline (1984). Toen in Hilvarenbeek de functie van gemeentesecretaris beschikbaar kwam volgde in 1984 zijn benoeming daarin. In de negentiger jaren ging de herindeling spelen (Hilvarenbeek en Diessen) en solliciteerde Ruud naar de functie van gemeentesecretaris in Gemert-Bakel waar hij per 1 januari 1997 werd benoemd.

Vanaf 1974 was Ruud al actief lid van de Partij van de Arbeid. Later werd hij door zijn partij gevraagd kandidaat te worden voor de Provinciale Staten van Noord-Brabant. In 1999, toen de PvdA elf zetels haalde in de Staten, werd hij verkozen en werd tevens secretaris van de fractie. Een functie die hij maar een jaar heeft vervuld omdat hij op verzoek van de fractie fractievoorzitter werd. In 2003 was Ruud voor zijn partij de lijsttrekker en werd hij nu fractievoorzitter met veertien partijgenoten in de Provinciale Staten.

In 2006 werd Ruud Severijns benoemd tot burgemeester van de gemeente Oirschot en moest hij zijn politieke functie opgeven. Zoals hij aangeeft: "Oirschot is wel eens 'de meest Brabantse gemeente' genoemd. Een gemeente met veel historie, onderdeel van Brainport, de regio Eindhoven met de meest innovatieve industrie van het land. Oirschot heeft een zevental landgoederen, de grootste legerplaats van het land en natuurlijk een schitterend historisch centrum met de Sint-Petrusbasiliek (met een Smits-orgel) als cultuurhistorisch hoogtepunt."

Team is belangrijk

Ruud ziet zichzelf vooral als onderdeel van een team. "Je kan alleen maar samen met anderen de vastgestelde doelen bereiken. Van essentieel belang is dat je wel je doelen formuleert, lijnen afsprekt en daarbij ook tijdslijnen bewaakt. Besef dat je het daarbij nooit iedereen naar de zin maakt. Gebruik elkaars kwaliteiten en probeer door verbinding mensen bij elkaar te houden, gezamenlijk een visie te ontwikkelen. Ga altijd zorgvuldig te werk, gooi niet teveel knuppels in het hoenderhok en besef bij wat je doet dat er altijd effecten van je handelen kunnen zijn voor anderen. Probeer daar zo goed mogelijk rekening mee te houden. Dat betekent wel, en dat geldt voor iedere organisatie, club of vereniging, dat je naar de toekomst piketpaaltjes moet slaan en moet kijken naar kansen en bedreigingen."

Monumentenwereld

In de 'periode Hilvarenbeek' werd Ruud lid van 'Huis en hoef van Brabant', een club die zich inzette voor het behoud van het kleine monumentale erfgoed zoals kapelletjes, bakhuisjes, etcetera, destijds een van de vele stichtingen in de Brabantse monumentenwereld. "Op een gegeven moment is deze ondergebracht bij de Stichting Behoud Monumenten Brabant en ben ik vervolgens bestuurslid geworden van de Stichting Monumentenwacht Noord-Brabant. Als vrijwilliger was ik daar ruim twintig jaar actief. Jaren ben ik secretaris geweest en het laatste jaar voorzitter. Wij hebben ons daarbij ook ingezet voor het behoud en de bescherming van historische orgels als onderdeel van het interieur van monumenten. Het beschermen van deze monumenten als onderdeel van het materiële erfgoed én het beschermen van het immateriële erfgoed zoals de orgelbouw en het daadwerkelijk uitoefenen van de orgeltraditie liggen wat mij betreft in elkaars verlengde. En met die ervaring en mijn bestuurlijke achtergrond vond ik het leuk - maar ook eervol - dat de Brabantse Orgelfederatie mij vroeg om voorzitter te worden en wil ik me graag inzetten om samen met bestuur en leden onze doelstellingen te bereiken."

Orgelwereld

"Het is dan ook inspirerend om binnen die orgelwereld de kansen en bedreigingen te analyseren en met elkaar daarop beleid te maken. Het werken en invulling geven aan een beleidsplan waarbij nieuwe ontwikkelingen niet worden geschuwd, zoeken naar nieuwe impulsen voor het bereiken van nieuwe doelgroepen, vooral de jeugd, en waar kunnen wij als orgelfederatie onze leden faciliteren. Dat zijn kernpunten van ons beleid. Er gebeurt veel samen met onze leden. Kijk maar eens naar het Doe-orgel van Orgelkids Noord-Brabant. Er liggen ook al diverse linken naar crossovers met andere muziekinstellingen, wij gaan dat met elkaar nog verder invullen. Er is enorm veel muzikaal talent en deskundigheid binnen de Brabantse Orgelfederatie. Die hoef ik als voorzitter gelukkig niet in te brengen. Maar op bestuurlijk en ondersteunend terrein kunnen jullie op me rekenen. Ik prijs me gelukkig met al die enthousiaste andere actieve leden en bestuursleden. Ik mag zelf o.a. meewerken in het project om het orgel, orgelbouw en orgelspel als immaterieel erfgoed landelijk nog beter gewaardeerd te krijgen. Ik ben er trots op dat wij als Brabantse Orgelfederatie ook landelijk een vooraanstaande rol invullen met o.a. ons jaarlijkse magazine Brabants Orgelrijkdom en de excursies met de bijzondere cd-uitgaven. Met elkaar kan het alleen maar uitdagender en nog mooier worden!"

Voorjaars excursie

Brabants Orgelrijkdom 2019

De traditionele voorjaarsexcursie leidde dit jaar de deelnemers naar kerken in de vestingsteden Willemstad en Heusden.

De excursie vond plaats anderhalve week voor het verschijnen van dit magazine. Wij plaatsen hier graag de gegevens van de bezochte orgels en de kerken.

In Klundert ging in 1950 bij een brand het Hess-orgel verloren en een Garrels-orgel ging daar in 1944 door oorlogsgeweld ten onder. Maar ondanks dit gemis troffen we bij deze excursie een boeiend palet orgels aan.

Wij startten in Willemstad, in de fraaie achthoekige Koepelkerk, welke kerk ooit gebouwd werd met subsidie van Prins Maurits. Een statig Van Leeuwen-orgel siert deze kerk dat door Henk Kooiker werd gepresenteerd. Vervolgens gingen de excursiegangers naar Klundert, waar in de Gereformeerde Kerk het bescheiden maar mooie Van Dam-orgel uit 1891 werd gepresenteerd. En toen naar de Hervormde Kerk met een indrukwekkend Flentrop-orgel uit 1958. De dag werd besloten in 'De Stad Klundert'. In deze voormalige R.-k. kerk staan maar liefst twee orgels. Het Marcussen-orgel (1965), gebouwd voor de Sint-Stephanuskerk te Moerdijk, vindt hier sinds 2013 zijn bestemming. Eind 2017 werd in De Stad Klundert een tweede orgel geplaatst, een groot Vermeulen-orgel (1950) dat al eerder dienst deed in Bergen op Zoom en 's-Hertogenbosch. Het slotconcert werd hier gegeven door de huisorganist en artistiek leider van De Stad Klundert, Gerben Mourik, die ook de andere orgels in Klundert presenteerde.

Het Van Leeuwen-orgel in de Koepelkerk te Willemstad

1

Het Van Leeuwen-orgel (1952)

De kas van het huidige orgel doet sterk denken aan het vorige instrument. Deze werd in samenwerking met Monumentenzorg in oude stijl gebouwd. Het orgel is gebouwd door Willem van Leeuwen uit Leiderdorp. Het heeft mechanische tractuur en telt 19 stemmen verdeeld over twee klavieren en pedaal. Bovenop de orgelkas prijkt het wapen van prins Willem V. Het is nog het originele wapen uit 1775. Ten tijde van de kerkbrand in 1950 was het wegens een opknapbeurt nog niet op het orgel teruggeplaatst en bleef daardoor behouden.

Dispositie

Hoofdwerk C-g³

Prestant	8 vt
Roerfluit	8 vt
Spitsgamba	8 vt
Octaaf	4 vt
Fluit	4 vt
Quint	2 ² / ₃ vt
Gemshoorn	2 vt
Mixtuur	4-6 st
Trompet	8 vt

Borstwerk (Onderpos.)

Holpijp	8 vt
Speelfluit	4 vt
Prestant	2 vt
Nasard	1 ¹ / ₃ vt
Cimbel	2 st
Dulciaan	8 vt
Tremulant	

Pedaal C-f¹

Subbas	16 vt
Prestant	8 vt
Fagot	16 vt
Schalmey	4 vt

Koppelingen

Hoofdwerk - Borstwerk	
Pedaal - Hoofdwerk	
Pedaal - Borstwerk	

Toonhoogte	a ¹ = 440 Hz
Temperatuur	gelijkzwevend

Zaterdag 6 april

De kerk

Met de voorbereidingen voor de bouw van de Hervormde Kerk in Willemstad werd in 1596 begonnen. Prins Maurits gaf hiervoor een subsidie van f 7.000,- welke gelden overigens afkomstig waren uit de hem toekomende Willemstadse belastinggelden. Bij de toekenning van de subsidie gaf hij aan dat de kerk in een 'ronde ofte achtcantige forme zal ende behoort gemaect te worden'. Deze kerk, voltooid in 1607, was de eerste voor de protestantse eredienst gebouwde kerk in de Noordelijke Nederlanden en die zich door de bouw moest onderscheiden van de meestal kruisvormig gebouwde katholieke kerken en waarbij 'van alle plaatsen de kansel gezien en de preek gehoord moest worden'. De kerk kreeg een nieuw orgel, geschonken door Prins Willem V. Daartoe kreeg Hendrikus Hermanus Hess de opdracht voor de bouw. Het werd een orgel met één klavier en aangehangen pedaal. Op 23 april 1775 is het instrument in gebruik genomen.

Waar bij de bevrijding van Willemstad in 1944 de Koepelkerk door achttien voltreffers ernstig beschadigd was, begon men in oktober 1948 met de restauratie die tot augustus 1950 zou duren. Op 29 augustus, een week voor de ingebruikname op 7 september 1950, moest nog een lekkage in het dak tussen de kerk en de toren worden hersteld. Door een stroomstoring moest de loodgieter in plaats van een elektrische soldeerbout gebruik maken van een ouderwetse benzinebrander waarbij het droge houten dakbeschoot onder het lood vlam moet hebben gevat. Bij deze felle brand ging het interieur van de kerk, inclusief het orgel, geheel verloren. Eind 1952 kon de herbouwde kerk weer in gebruik worden genomen.

Voorjaars

Het Van Dam-orgel in de Gereformeerde Kerk te Klundert

Dispositie

Manuaal C-g³	
Bourdon	16 vt
Prestant	8 vt
Violon	8 vt
Holpijp	8 vt
Quintadeen	8 vt
Octaaf	4 vt
Roerfluit	4 vt
Octaaf	2 vt
Cornet d	4 st
Mixtuur	2-4 st
Trompet b/d	8 vt
Tremulant	
Pedaal C-f¹	
Subbas	16 vt
Fagot (geres.)	16 vt
Toonhoogte a ¹ = 440 Hz	
Temperatuur gelijkzwevend	

De kerk

In 1891 werd deze kerk in gebruik genomen, nadat in 1889 de eerste steen werd gelegd. De kerk liep oorlogsschade op en bij de watersnoodramp van 1953 stond het water 2½ meter hoog in de kerk, hetgeen tot een aanzienlijke schade van het interieur leidde. De kerk werd in 1955/1956 verbouwd, waarbij o.a. de raampartijen werden gewijzigd.

Het Van Dam-orgel (1891)

Het orgel in deze kerk werd in 1891 gebouwd door L. van Dam & Zonen te Leeuwarden. Het heeft gelukkig geen oorlogs- en watersnoodschade opgelopen. De firma N.V. van Dam bouwde in 1927 een vrij pedaal op pneumatische lade met een Subbas 16 vt. In 1956 werd een Mixtuur aan de dispositie toegevoegd, welke op een kantsleep werd geplaatst. In 1982/1983 volgde een gehele restauratie

door de orgelmaker Pels & Van Leeuwen. De Cornet werd toen op een verhoogde stok geplaatst, waardoor er ruimte kwam om de Mixtuur een plaats op de lade te geven. In 2002 werden bij groot onderhoud door Pels & Van Leeuwen de frontpijpen van de Prestant en de Violon 8 vt vernieuwd. Ook werd een registertrekker aangebracht voor een nog gereserveerde Fagot 16 vt op het pedaal.

excursie

Het Flentrop-orgel in de Hervormde Kerk te Klundert

Dispositie

Hoofdwerk C-f³	
Quintadena	16 vt
Prestant	8 vt
Roerfluit	8 vt
Spitsgamba	8 vt
Octaaf	4 vt
Gedekte Fluit	4 vt
Quint	2 2/3 vt
Woudfluit	2 vt
Mixtuur	5 st
Fagot	16 vt
Trompet	8 vt
Rugwerk	
Holpijp	8 vt
Quintadena	8 vt
Prestant	4 vt
Roerfluit	4 vt
Octaaf	2 vt
Nasard	1 1/3 vt
Scherp	3 st
Dulciaan	8 vt
Tremulant	
Pedaal C-f¹	
Subbas	16 vt
Prestant	8 vt
Gedekt	8 vt
Octaaf	4 vt
Ruispijp	3 st
Fagot	16 vt
Schalmei	4 vt
Koppelingen	
Hoofdwerk - Rugwerk	
Pedaal - Hoofdwerk	
Pedaal - Rugwerk	
Toonhoogte a ¹ = 440 Hz	
Temperatuur gelijkzwevend	

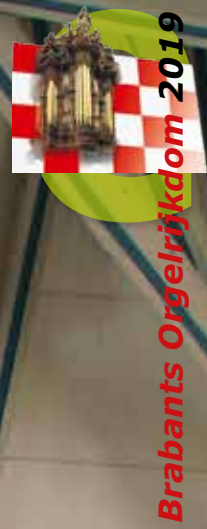
De kerk

In 1618 werd in Klundert een Hervormde Kerk gebouwd, die helaas in 1737 afbrandde. Na de herbouw van 1737 tot 1740 kreeg de kerk in 1750 een eenklaviers orgel van Rudolf Garrels. In 1944 ging de kerk aan oorlogsgeweld ten onder. Onder architectuur van A.P. Smits werd in 1952 de huidige achzijdige zaalkerk gebouwd. Opvallend zijn het fraaie bankenplan rond het liturgisch centrum en de houten bekapping met zichtbaar spantenwerk. De kerk beschikt over gesmede kopperen lichtkronen.

Het Flentrop-orgel (1958)

In 1958 werd onder advies van Jaap Hillen door de firma D.A. Flentrop een prachtig tweeklaviers orgel gebouwd met 26 stemmen. De prijs bedroeg f 65.700,-. De intonatie werd verricht door M. Schreutelkamp. In 1998 werd groot onderhoud uitgevoerd waarbij o.a. mechanieken werden nagezien en al het pijpwerk werd schoongemaakt. Het orgel verkeert gelukkig nog in de originele staat van 1958 waardoor de kwaliteit van toen nog steeds herkenbaar is. Het hoofdwerk heeft een grondtonige Quintadena 16 vt, terwijl ook

een Fagot 16 vt op het hoofdwerk is gedisponeerd. Gerben Mourik, die het orgel tijdens deze excursie presenteert, was vanaf september 2000 gedurende zes jaar als organist verbonden aan deze kerk. In februari 2018 werd het orgel door Orgelmakerij Ide Boogaard (Rijssen) schoongemaakt. Verder werden lekkages weggenomen en de mechaniek -waar nodig- hersteld en opnieuw ingeregeld. Tenslotte is het pijpwerk qua intonatie nagelopen waarna een generale stemming de afronding vormde.

Brabants Orgelrijkdom 2019

Voorjaars excursie

Het Marcussen-orgel in De Stad Klundert

Het Vermeulen-orgel in De Stad Klundert

Dispositie

Huvudvaerk (Hoofdwerk)

Principal	8 vt
Rørfløjte	8 vt
Oktav	4 vt
Spidsfløjte	4 vt
Oktav	2 vt
Mixtur	4-6 kor
Dulcian	16 vt
Trompet	8 vt

Rygpositiv (Rugwerk)

Gedakt	8 vt
Principal	4 vt
Gedaktfløjte	4 vt
Gemshorn	2 vt
Nasat	1 1/3 vt
Scharf	4 kor
Sesquialtera af a°	2 kor
Krumhorn	8 vt
Tremulant	

Brystværk (Borstwerk)

Traegedakt	8 vt
Rørfløjte	4 vt
Principal	2 vt
Sivfløjte	1 vt
Regal	8 vt
Tremulant	

Pedal (Pedaal)

Principal	16 vt
Oktav	8 vt
Oktav	4 vt
Mixtur	5 kor
Basun	16 vt
Trompet	8 vt
Skalmēja	4 vt

Koppelingen:

HW + RW
HW + BW
Ped + HW
Ped + RW
Ped + BW

Toonhoogte: a¹=440 Hz
Temperatuur:
gelijkzwevend

Het Marcussen-orgel (1965)

In 2013 was in deze kerk het Marcussen-orgel uit Moerdijk geplaatst door de firma Škrabl in samenwerking met Consultare Orgelbouw. Het orgel werd in 1965 met de laatste steun van het 'Rampenfonds' (dat kerken na de Watersnood van 1953 van nieuwe orgels voorzag) onder advies van Lambert Erné geplaatst in de Sint-Stephanuskerk te Moerdijk. Deze kerk beschikte sinds 1962 al over een koororgel van Marcussen. Dit grote Marcussen-orgel was oorspronkelijk al bestemd voor de Joannes Baptistkerk te Klundert. Het

drieklaviers orgel (met twaalf-voets front) telt 28 stemmen, waaronder 7 tongwerken. De intonatie is geheel oorspronkelijk; wel werden in Klundert de binnenpijpen met de labia naar voren gezet; in Moerdijk stonden deze achterstevoren, omdat men bang was dat het orgel voor de katholieke liturgie te direct en te scherp zou zijn...

Meer informatie over dit orgel en zijn geschiedenis, alsmede een cd met recente opnamen van deze excursie vindt u op bladzijde 14 van dit magazine.

Dispositie

Manuaal I (C-g³)

Bourdon	16 vt
Prestant	8 vt
Flûte Harmon. ¹⁾	8 vt
Spitsgamba	8 vt
Bourdon	8 vt
Octaaf	4 vt
Open fluit	4 vt
Quint	2 2/3 vt
Superoctaaf	2 vt
Sesquialter	2 st
Mixtuur	4-6 st
Trompet	8 vt
Klaroen	4 vt

Manuaal II (Zwelwerk)

Quintadeen ¹⁾	16 vt
Prestant	8 vt
Salicionaal	8 vt
Vox Celeste ¹⁾	8 vt
Roerfluit	8 vt
Flûte Celeste ¹⁾	8 vt
Prestant	4 vt
Salicet ¹⁾	4 vt
Blokfluit	4 vt
Roerquint	2 2/3 vt
Piccolo	2 vt
Nachthoorn	1 vt
Tertiaan	2 st
Scherp	4 st
Fagot ¹⁾	16 vt
Trompet	8 vt
Hobo ¹⁾	8 vt
Kromhoorn	8 vt
Tremolo	

Pedaal (C-f¹)

Subbas ¹⁾	32 vt
Contrabas	16 vt
Subbas	16 vt
Octaafbas ²⁾	8 vt
Gedektbas ²⁾	8 vt
Koraal	4 vt
Mixtuur	4 st
Contrafagot ¹⁾	32 vt
Bazuin	16 vt

¹⁾ = digitaal register

²⁾ = transmissie

4 De voormalige Joannes Baptistkerk

In 1889/1890 werd de onder architectuur van P.J. van Genk gebouwde kerk gewijd aan Johannes de Doper. De beschadigingen door oorlogshandelingen in 1944 werden na de oorlog hersteld. In 2013 werd de Joannes Baptistkerk aan de eredienst onttrokken en in 2016 werd de voormalige kerk door Henk Strootman aangekocht en getransformeerd tot een centrum voor zakelijke en culturele evenementen: De Stad Klundert. De culturele evenementen worden georganiseerd door de Stichting Cultureel Klundert. Organist Gerben Mourik is aangetrokken als artistiek leider.

5 Het Vermeulen-orgel (1950)

Eind 2017 werd hier door Consultare Orgelbouw (Jan Bambacht) het Vermeulen-orgel uit de in 2015 gesloten Heilig Hartenkerk in 's-Hertogenbosch als tweede orgel geplaatst. Dit orgel, oorspronkelijk in 1950 gebouwd voor de kerk van de H.H. Martelaren van Gorcum in Bergen op Zoom, werd in 1987 in 's-Hertogenbosch geplaatst. Het elektro-pneumatisch orgel werd nu in twee delen links en rechts voorin de kerk in nissen opgesteld: hoofdwerk en pedaal in de linker, zwelwerk in de rechter nis. Het bedrijf Mixtuur bouwde een nieuwe speeltafel met gebruikmaking van de

nieuwste technieken. Daardoor was het mogelijk om extra opties als sub- en superoctaafkoppels, sostenuto's en pedaaldeling in te bouwen. De intonatie van het pijpwerk is vervolgens grondig aangepast aan de nieuwe locatie. Ook werden negen digitale registers toegevoegd passend bij het oorspronkelijk concept van dit orgel.

Op 27 januari 2018 was de feestelijke ingebruikname van dit orgel, waarbij huisorganist en artistiek leider Gerben Mourik het orgel bespeelde. Ook tijdens deze excursie heeft hij dit orgel gepresenteerd (zie de foto).

De cd's van de BOF

Klankdocumenten

Al sedert de oprichting van de Brabantse Orgelfederatie geeft de BOF - veelal bij gelegenheid van de in de provincie belegde orgelexcursies - cd's uit teneinde een klankdocument te hebben van de betreffende orgels. Op inmiddels 28 door onze vereniging uitgegeven cd's zijn op deze wijze meer dan 100 orgels in Noord-Brabant ook qua klank vastgelegd.

Optimale techniek

Alle opnames voor deze cd's worden door Henk Kooiker gemaakt met hoogwaardige microfoons, meestal in dubbel MS formatie en 24 bit met één van de beste digitale recorders die er voor dit werk bestaan van Sounddevices en gemasterd met SadIe, zodat de audiokwaliteit onaangetast blijft.

De Brabantse Orgelfederatie documenteert op deze manier niet alleen het uiterlijk, maar ook de klank van ons bijzondere Brabants Orgelrijkdom.

Excursie-cd's

De BOF streeft er naar om in de loop der jaren alle interessante orgels in onze provincie te bezoeken. Meestal vinden deze excursies tweemaal per jaar plaats. De voorbereidingsgroep plant zorgvuldig de te bezoeken orgels. Daarbij wordt met de vakorganisten overlegd welke muziek optimaal past bij het instrument om zoveel mogelijk de specifieke facetten van het orgel te laten horen. Sinds 2009 worden de cd-opnames belangeloos verzorgd door onze adviseur Henk Kooiker die hierbij zijn professionele apparatuur en kennis gebruikt om een optimale weergave van het orgel te bereiken. Een beknopt boekje compleeteert telkens de cd. Zo resulteert een optimaal samenspel met lokale kerkbesturen, organisten en de voorbereidingsgroep in fraaie klankdocumenten. Daarbij is er op de inmiddels uitgegeven cd's een boeiend en bont scala aan bekende maar ook zelden of nooit opgenomen muziek te beluisteren.

Omdat de excursie meestal naar 4 of soms 5 orgels wordt georganiseerd, is de speelduur per orgel op de betreffende excursie-cd wat beperkt. Gewoonlijk wordt tijdens de excursies op ieder orgel een programma van 30 tot 45 minuten gespeeld. Een selectie van dit spel wordt ruim een maand voorafgaand aan de excursie opgenomen om de uitgave van de cd op de excursiedag mogelijk te maken.

Voorjaarsexcursie-cd

Zo bevat de excursie-cd van onze voorjaarsexcursie (zie de bladzijden 8 t/m 13) de klanken van het orgel van Van Leeuwen te Willemstad en de orgels van Van Dam, Flentrop en Vermeulen te Klundert. Net als tijdens de excursie werden de orgels voor de cd-opnamen bespeeld door Henk Kooiker en Gerben Mourik.

Nieuw: portret-cd's

In 2017 is door Henk Kooiker voorgesteld om van belangrijke orgels zogenaamde portret-cd's te maken, zodat aan één orgel bijna 80 minuten speeltijd kan worden gewijd. Als eerste is in het voorjaar van 2018 de portret-cd van het belangrijke Flentrop(/Vermeulen)-orgel van de Sacramentskerk te Breda verschenen met organist Jelena Bazova. Daarbij is orgelmuziek opgenomen van Daan Manneke en Louis Toebosch. Deze portret-cd verscheen als onderdeel van een boekje waarin uitgebreid wordt ingegaan op de kerk en het orgel en haar geschiedenis, alles voorzien van actueel fotomateriaal en vormgegeven door ons bestuurslid, ontwerper Wijtse Rodenburg.

In het najaar van 2018 verscheen de tweede, een portret-cd van het Smits-orgel te Gemert met de organist Gerben Mourik. Dit voorjaar verscheen de derde portret-cd van het Marcussen-orgel in De Stad Klundert (dit orgel stond daarvoor in Moerdijk) met als organist Gerben Mourik. Op de vierde portret-cd, gepland voor het najaar 2019, zal Tommy van Doorn het Smits-orgel in de basiliek van Boxtel bespelen. Al deze portret-cd's zijn ingebed in een 24 pagina's tellend boekwerkje op A5 formaat met fraaie foto's en beschrijving van kerk en orgel en met uitgebreide informatie over het gespeelde programma. Deze uitgaven zijn dus fraaier en aantrekkelijker uitgevoerd dan gewone cd's.

Als voorloper op de portret-cd's maakte de BOF begin 2017 een vergelijkbaar boekje met cd, toen in samenwerking met de Technische Universiteit van Eindhoven over het Pels & Van Leeuwen-orgel in de TU/E; Brabants Orgelrijkdom XXIII.

Twee exclusieve cd's inbegrepen bij de excursies.

Bij onze excursies was het gebruikelijk een excursie-cd uit te geven waarop de gepresenteerde orgels te horen zijn. Maar nu geeft de BOF gelijktijdig ook nog een portret-cd uit. De excursiedeelnemers krijgen beide cd's aan het eind van de excursiedag gratis mee en kunnen zo de essentie van wat ze die dag gehoord hebben later nog eens rustig beluisteren.

Deelnemers krijgen bij elke excursie twee exclusieve cd's!

Marcussen-portret-cd

Bij de voorjaarsexcursie van de BOF stond het Marcussen-orgel in De Stad Klundert centraal in deze portret-cd uitgave. Achter in het prachtige boekje is de cd met werk van o.a. de oude meesters Sweelinck, Bach en Bruhns en 'nieuwe meesters' zoals Pepping en Micheelsen, te vinden. Uiteraard werd dit instrument op deze cd gepresenteerd door de vaste bespeler Gerben Mourik.

Bestellen

De meeste cd's met de klankdocumentatie van de orgels die tijdens de excursies van de afgelopen tien jaar werden bezocht en bespeeld, zijn in de webwinkel van de BOF nog verkrijgbaar via onze site www.brabantorgel.nl (zie daar onder 'cd-collectie') Inmiddels is er een aantal helaas uitverkocht.

Improvisatie festival

'Ook met eigentijdse muziek'

Zaterdag 18 mei

Brabants Orgelfederatie 2019

Op zaterdag 18 mei wordt in Tilburg een festival gehouden waarbij improviseren op het pijporgel centraal staat. Het doel is om vooral jongeren in alle vrijheid - ook in het spelen van eigentijdse muziek - de klankmogelijkheden van het orgel te laten onderzoeken door erop te improviseren. Het gastvrije Fontys Conservatorium te Tilburg stelt de kapel en haar orgels hiervoor ter beschikking. Het festival is niet alleen bestemd voor actieve deelnemers, ook toehoorders zijn van harte welkom!

Orgels

Een van de beschikbare orgels voor het festival is het hiernaast afgebeelde Pels & Van Leeuwen-studieorgel uit 1977. Het heeft drie klavieren en pedaal met onderstaande dispositie.

Dispositie

Manuaal I
Koppelklavier

Manuaal II

Roerfluit	8 vt
Prestant	4 vt
Speelfluit	2 vt
Mixtuur	3 st
Dulciaan	8 vt

Manuaal III

Holpijp	8 vt
Quintadena	4 vt
Prestant	2 vt
Nasard	1 1/3 vt
Cornet	3 st

Pedaal

Bourdon	16 vt
Quintadeen	8 vt
Octaaf	4 vt

Koppelingen:
Pedaal-Manuaal I
Pedaal-Manuaal II

AMPA en BOF

Dit improvisatiefestival is een samenwerking tussen het Fontys Conservatorium (AMPA) en de Brabantse Orgelfederatie. AMPA staat voor Academy of Music and Performing Arts.

Er is voor dit festival bewust gekozen voor een brede doelgroep van klassiek tot lichte muziek en jazz. Het bij elkaar brengen van de verschillende genres geeft een leermoment voor iedereen. Artistiek interessant wordt het wanneer van elkaar interpretaties kunnen worden overgenomen en worden toegepast. Verschillende leraren van het conservatorium verlenen hun medewerking. Namens de BOF focust Ad van Sleuwen op de inhoud, en is de projectcoördinatie in handen van René Bouman.

's Ochtends speciaal voor jongeren

Van 10.00 uur tot 12.00 uur.

Actieve deelname aan het ochtendprogramma staat vooral open voor jongeren. Er wordt gewerkt in twee leeftijdsgroepen: jongeren tot 15 jaar en van 15 tot 20 jaar. Per groep gaan we uitproberen welke klanken zo'n instrument kan laten horen. Bijvoorbeeld klanken bij een sprookje of natuurgeluiden. Iedereen mag zijn favoriete song mee brengen om zelf te spelen. Het is vooral belangrijk dat je komt en dingen gaat uitproberen.

Alle niveau's

Actieve deelname staat open voor alle niveau's. Iedereen die een beetje kan spelen op een toetsinstrument (keyboard, harmonium, orgel, piano of klavecimbel) is welkom.

Speel je graag jazz op piano of hammondorgel, dan is het interessant dat ook eens te proberen op een heel ander instrument.

Leren improviseren in basisprincipes

Bij actieve deelname kan je zelf uitproberen hoe jouw songs of melodietjes klinken op een pijporgel. Misschien kan je vogelgeluidjes of een stampende olifant laten horen. Er komt een korte uitleg over de werking van een pijporgel en dan gaan we direct aan de slag. Natuurlijk weten we dat orgels vooral in kerken staan en dat muziek daar vooral dient voor de liturgie en de dienst. Bij het improvisatiefestival gebruiken we het orgel ook voor actuele eigentijdse vrijetijdsmuziek zoals pop, rock, hiphop, jazz.

's Middags meer voor volwassenen

Van 13.30 uur tot 16.00 uur.

De actieve deelname 's middags is met name gericht op de volwassenen. Daarbij is iedereen welkom dus ook diegenen die al improvisatie-ervaring hebben. Ook leerlingen van particuliere docenten voor piano, orgel, keyboard, hammondorgel of klavecimbel zijn dus welkom. Deelname staat open voor alle niveaus. Het wordt zeker een inspirerende middag.

Improviseren verder ontwikkelen met aandacht voor harmonie en vormbesef

Na de kennismaking met het orgel gedurende de ochtend duikt een groep 'oudere' deelnemers 's middags meteen in het diepe. Hoe kan je fantaseren of variaties maken op je favoriete melodie (bijv. *Toen Hertog Jan kwam varen*). Zo'n melodie kan je ook omkeren, in een andere toonsoort spelen, of in een heel ander ritme. Deze middag willen we het improviseren verder ontwikkelen met aandacht voor harmonie, ritme, vormbesef, klankkleuren etc. Uiteraard komt ook het toucher, de toetsaanslag van het orgel, aan de orde, alsmede het eventueel gebruik van het voetklavier, het pedaal.

Alleen luisteren en kijken kan ook

Kom je graag alleen maar luisteren en wil je meemaken wat er allemaal gebeurt, ook van harte welkom als toehoorder. Heeft u familie of kennissen die interesse zouden kunnen hebben om of actief of als toehoorder dit improvisatiefestival bij te wonen, verwijst u hen naar dit festival.

Docenten

De deelnemende docenten zijn:

Wouter van der Wilt, docent improvisatie pijporgel Fontys conservatorium.

Will Maas, docent improvisatie en hammondorgel aan de Rockacademie Tilburg.

Deelnemen en aanmelden.

Wil je actief deelnemen en zelf improviseren op het orgel meld je dan uiterlijk 1 mei aan via e-mail:

info@brabantorgel.nl

met vermelding van naam, adres en telefoonnummer. Vermeld ook of je wilt deelnemen aan het ochtend- of middagprogramma.

Je ontvangt een bevestiging van de Brabantse Orgelfederatie en wij nemen contact met je op om te horen wat je verwachtingen en wensen zijn.

Toehoorders

Ook indien u als toehoorder deze dag wilt bijwonen, kunt u dit melden aan info@brabantorgel.nl

Actuele informatie

Actuele informatie is te vinden op onze website www.brabantorgel.nl.

Festival locatie:

Fontys-Kapel
Bisschop Zwijzenstraat 7
5013 VA Tilburg

René Bouman coördinatie

In gesprek met vijf orgelstudenten van het Fontys Conservatorium te Tilburg

Orgelstuderen is nog steeds 'hot'. Op diverse conservatoria in Nederland studeren tientallen jongeren uit binnen- en buitenland bij gerenommeerde docenten orgel. Zo ook op het Fontys Conservatorium in Tilburg, waar de zeer betrokken docenten Ruud Huybregts, Wouter van der Wilt en Jelena Bazova de studenten opleiden voor hun felbegeerde master. Waar we eerder spraken met enkele docenten, nu een gesprek met de vijf studenten orgel van Fontys in Tilburg.

De studie

Het spelen van kerkdiensten, het genieten van orgelspel was voor Niels en Bas de motivatie, aanleiding en logische stap om orgel te gaan studeren, en daarbij de andere studie of het werk dan maar even op een lager pitje te zetten. Het was voor hen ook een logisch vervolg dat alles meer verschoof naar het gaan spelen van concerten en het lesgeven aan gemotiveerde leerlingen. Voor Marc was de start totaal anders. "Ik wilde pianist worden en had nooit de droom om kerkorganist te worden. Het spelen in diensten is misschien wel leuk, maar concerten spelen is veel leuker: het laten horen wat je wilt delen." Toon, die ook studeert aan de TU Eindhoven, speelt nooit diensten: "Muziek maken is voor mij meer dan alleen hobby. Concerteren is leuk, maar ook spelen op piano (en jazz op piano!) en op klavecimbel is gaaf. Lesgeven lijkt me geweldig, ook op het gebied van muziektheorie. Maar eerst me maar flink werpen op de studie, waarbij ik wel moet kiezen v.w.b. mijn studierichting: een goed musicus worden vergt veel tijd!" Leander heeft nog geen duidelijke ambitie en zoekt iets 'spannends' vanuit de studie muziekeducatie: "later misschien continuospeler of koordirigent, maar lesgeven lijkt me ook leuk".

Concerten

"Concerten geven heeft als groot voordeel dat je op al die verschillende orgels komt", aldus Bas, waarbij Niels aanvult "dat je wel kritischer wordt wanneer je al die verschillende orgels hoort en bespelen mag. Wij moeten de toehoorders meenemen in de traditie en in de sfeer". Bas: "Een concert is ook een stukje educatie, je brengt de mensen iets bij rond de context van de muziek, waar ze in welke delen op moeten letten, ze moeten er 'rijker' van thuiskomen." Maar ook (Leander, Toon en Niels) "je bent mensen aan het entertainen, ze moeten iets beleven, ze moeten geraakt worden door de muziek". Bas: "Ja, je vermaakt mensen wel, of soms kan je ze zelfs imponeren. Maar bovenal: leg de luisteraar iets uit, waarom bepaalde muziek zo geschreven is of waarom je het zo uitvoert, betrek de luisteraar er duidelijk bij".

Iets verrassends

Dat je iets bijzonders moet betrekken bij het geven van concerten staat voor hen als een paal boven water. Toon: "Als je bijvoorbeeld andere kunstvormen betreft bij het concert bereik je ook andere mensen. En dan de toehoorders laten horen hoe mooi muziek is, dan wek je de interesse voor het orgel bij hen waar dit geen vanzelfsprekendheid is." Waarbij Leander waarschuwt: "Pas echter wel op dat je er geen orgelfeest van gaat maken waarbij het alleen maar gaat om de winst: zoveel mogelijk mensen moeten komen en betalen. Nee, de inhoud en de kwaliteit moeten voorop staan."

"Het orgel moet juist eens uit zijn kerkelijke context in plaats van erin!"

Waar het heel gebruikelijk is dat op de beiaard ook popmuziek klinkt, die bij de wekelijkse beiaardbespelingen over de hoofden van het winkelend publiek wordt uitgestrooid, is bij het orgel minder gebruikelijk. "Vroeger waren er op marktdagen orgelbespelingen door de stadsorganist en was de grote stadskerk een ontmoetingsplaats voor de burgers terwijl Sweelinck met zijn orgelklanken het volk vermaakte. Dat gebeurt nu eigenlijk te weinig, zomers op een enkele plaats." Waarop Leander aanvult: "Combineer het b.v. hier in Tilburg met de torenbeklimming bij de Goirkesekerk, waarbij tevens het orgel bespeeld wordt. Of als er een Havenfestival is, doe die kerk open en laat het orgel klinken." "En wanneer je de mensen het orgel wilt laten beleven, laat dan ook op een scherm beneden in de kerk zien hoe de organist daarboven aan het werk is. En gelukkig gebeurt dat steeds meer, dat vinden mensen mooi." aldus Marc.

Publiciteit

"Het is ontzettend belangrijk dat we vooraf voldoende publiciteit genereren voor een concert. Gebruik Facebook, zet daar een preview bij en laat je bericht delen! Ga mee met je tijd en laat al je vrienden zien wat er gaat gebeuren. En vergeet niet het plaatselijke 'leugenaartje'. Maak

een persbericht en zet er altijd een pakkende foto bij, dat scoort! En vergeet niet dat een concert 'orgel plus', met andere solisten e.d., ook meer publiek trekt en je dan ook een kruisbestuiving krijgt van mensen die niet direct alleen voor het orgel komen". Direct wordt een link gelegd naar Eindhoven (Catharinakerk) en Utrecht (Domkerk) waar op zaterdag afwisselend orgelconcerten, kamermuziek en koorconcerten worden georganiseerd. "En laat daar iedereen kunnen inlopen, gooi nooit een kerkdeur op slot wanneer het concert begint, nee, laat juist die deur openstaan zodat passanten het kunnen horen en alsnog binnenkomen" geeft Leander aan.

En de jeugd...

"Ik denk dat het ook belangrijk is dat het orgel naar de kinderen moet, zij komen niet naar het orgel. Daarom zijn de projecten met o.a. het Doe-orgel, al dan niet opgezet en gecombineerd met 'Meer Muziek in de Klas' zo belangrijk. Laat die kinderen het beleven. En later met begeleiders van school, waaronder ook een aantal ouders, naar het echte orgel in de kerk. Kijk naar de 'Brabantse dag, jeugd, orgel en beiaard', combineer het waar mogelijk met een bezoek aan de beiaard. Dat vergeten de kinderen nooit meer." aldus Leander. "Laat die kinderen zelf achter de klavieren kruipen. Je moet een beetje weten wat er zich in de belevingswereld van de kinderen afspeelt, anders kan je de plank behoorlijk mis slaan. Het is belangrijk dat er een balans wordt gezocht tussen het 'klassieke repertoire' voor orgel maar ook muziek van nu moet op het orgel klinken. Maak het aantrekkelijk voor de jeugd," aldus Bas. "Die kinderen mogen ook best weleens een basgitaar of zo meenemen en laat dan horen wat het orgel kan in samenspel. Op voorspeelavonden kan ook waar mogelijk het orgel andere instrumenten begeleiden: een nummer van Queen kan prima begeleid worden op het orgel" zegt Marc. "Probeer en durf gewoon iets nieuws op te zetten en houdt dat consequent vol. Eigenlijk hebben we ideeën genoeg, en dan moeten we ons niet laten afremmen door mensen die vinden 'dat het niet hoort'. En daar gaan we voor".

Leander Schoormans, 20 jaar, is naast koordirigent van twee kerkkoren sinds 2017 organist van het historische Van den Bijlaardt-orgel in het Witte Kerkje in Terheijden. Studeert sinds 2016 aan de Academie voor Muziekeducatie met als musiceervak orgel.

Bas Koster, 30 jaar. Sinds zijn 21^e organist van de Protestantse Gemeente Gouda en de Hervormde Gemeente Oude-water-Hekendorp. Daarnaast is Bas actief als lid van de Muziekcommissie Goudse St. Jan en als secretaris van Art UnOrganized (Breda). Bas studeert sinds 2013 aan het conservatorium in Tilburg en hoopt in juni 2019 zijn bachelor te behalen.

Niels de Klerk, 22 jaar, is afkomstig uit Werkendam. Studeert in het derde jaar van de Bachelor Orgel aan het conservatorium en volgt daarnaast de master Economie aan de universiteit in Tilburg. In juni 2020 hoopt hij af te studeren aan het conservatorium.

Marc Schippers, 27 jaar, organist van de PKN in Krimpen aan de IJssel op een Van Vulpen-orgel. Sinds 2012 student orgel aan Fontys-AMPA. Sinds september 2018 bezig met zijn Master Orgel en hoopt dat in 2020 af te sluiten. Docerend en uitvoerend musicus op orgel, piano en klavecimbel.

Toon IJzerman, 20 jaar, studeert sinds 2016 aan het conservatorium van Tilburg en heeft het daar ontzettend naar zijn zin. Daarnaast is hij vierdejaars student Werktuigbouwkunde aan de TU in Eindhoven. "Minder leuk dan muziek natuurlijk, maar voor de toekomst misschien wel zo verstandig."

Najaars

Jubileum excursie naar Eindhoven, Oirschot en Boxtel

Zaterdag 12 oktober
12 1/2 jaar jubileum

Onze traditionele najaarsexcursie is tevens een jubileum-excursie in verband met het 12 1/2-jarig bestaan van onze Brabantse Orgelfederatie. Wij bezoeken daarbij op zaterdag 12 oktober a.s. vier bijzondere orgels.

De start is in de Sint-Petruskerk in Eindhoven. In deze uit 1880 daterende kerk bevindt zich een prachtig orgel van E.F. Walcker & Cie uit 1897. Het orgel met 29 stemmen heeft een indrukwekkende romantische klank waarop zowel Duitse als Franse werken uitstekend tot hun recht komen. Henk Kooiker zal het orgel demonstreren.

Vervolgens bezoeken we in Oirschot het bescheiden Boterkerkje en de Sint-Petrusbasiliek. In het Boterkerkje treffen we een prachtig positief dat gebouwd werd door Ludovicus de Backer. Dit bescheiden maar zeer boeiende instrument wordt gepresenteerd en bespeeld door Ad van Sleuwen.

Na de lunch bezoeken we daar de basiliek. Gerard Hafkenscheid, reeds 45 jaar als organist verbonden aan de Sint-Petrusbasiliek, zal het Smits-orgel toelichten. Dit orgel werd in 1846 voor de Sint-Pieterskerk in 's-Hertogenbosch gebouwd (het opus magnum van Smits!), met een front geïnspireerd op het monumentale orgel van de Sint Jan. Het werd - na de sluiting van deze kerk in 1972 - in 1976 gerestaureerd door Verschuieren en geplaatst in de Sint-

Petruskerk in Oirschot. Ad van Sleuwen laat dit Smits-orgel - met o.a. zijn bijzondere doorslaande tongwerken - klinken met werk van o.a. Bach, Samuel de Lange en J.A. van Eyken.

De excursie wordt besloten in Boxtel in de Sint-Petrusbasiliek. Hier voltooide Smits in 1840 een drieklaviers orgel, waarvan toen de pedaalstemmen gereserveerd bleven. Een zelfstandig pedaal van 8 stemmen werd in 1956 toegevoegd door Hubert Schreurs, Adema Orgelbouw. In 2006 werd het orgel gerestaureerd door Verschuieren Orgelbouw. Titularis Tommy van Doorn zal zijn orgel presenteren en het slotconcert verzorgen.

Meer over de te bezoeken kerken en orgels vindt u op de volgende pagina's.

Tijdschema van de excursie

Vanaf 09.30 uur Eindhoven, Sint-Petruskerk

Welkom, 'inchecken' en programmaboekjes
Toelichting op het Walcker-orgel en bespeling door Henk Kooiker

11.30 uur Oirschot, Boterkerkje

Toelichting op het De Backer-orgel en bespeling door Ad van Sleuwen

Lunch op eigen gelegenheid

13.30 uur Oirschot, Sint-Petrusbasiliek

Toelichting op het Smits-orgel door Gerard Hafkenscheid en bespeling door Ad van Sleuwen
Uitreiking excursie-cd

15.00 uur Boxtel, Sint-Petrusbasiliek

Toelichting en slotconcert op het Smits-orgel door Tommy van Doorn
Uitreiking portret-cd van het Smits-orgel in Boxtel

excursie

Het Walcker-orgel in de Sint-Petruskerk te Eindhoven

De Sint-Petruskerk

De Sint-Petruskerk in Eindhoven, vlakbij de Woenselse Markt, is in 1880 ingewijd. De geschiedenis van deze kerk gaat veel verder terug. In 1419 stond in de Oude Torenstraat al een Sint-Petruskerk, waarvan nu alleen nog de Oude Toren resteert. Nadat in 1800 de spits van de Oude Toren waaide werd de bijbehorende kerk in 1815 gesloopt. Om een eind te maken aan jarenlange touwtrekkerij over de plaats van herbouw van de kerk wees Mgr. Zwijsen in 1873 de nieuwe bouwplaats aan: het toenmalige Fellenoordse kerkenpad, nu Kloosterdreef. De neogotische kruisbasiliek werd ontworpen door architect H.J. van Tulder. Tijdens de bouw van de kerk stortte in 1875 de toren in. Pas in 1912 werd de nieuwe toren gebouwd. De architect daarvan was L.P.J. Kooken. Met haar hoogte van 76 meter wordt de Sint-Petruskerk tot de hoogste kerken in Nederland gerekend. De kruisbasiliek heeft als karakteristieke elementen in het interieur de bundelpijlers en de versieringen boven de scheidbogen. De altaren, communiebanken, preekstoel en biechtstoelen zijn gemaakt door de beeldhouwers C. Jansen en H. Jonkers.

Het orgel

In 1896 kreeg E.F. Walcker & Cie de opdracht een nieuw orgel te bouwen ter vervanging van het eerder geplaatste kleinere eenklaviers Vollebregt-orgel uit 1852. Dat laatste werd toen gesloopt. Het Walcker-orgel (opus 780) werd in het voorjaar van 1897 ingewijd. Toen in 1954 het orgel gerestaureerd moest worden, werd door orgelmaker Hubert Schreurs ook een uitbreiding geadviseerd. De oude kas bleef gehandhaafd, wel werd het front toen hoger geplaatst. Schreurs gebruikte de oude lades en het bestaande pijpwerk, schoof pijpwerk op en kortte divers pijpwerk in, en voegde een Hobo 4 vt toe op het zwelwerk. Het zwelwerk kreeg als uitbreiding een nieuwe windlade en de pneumatische tractuur werd vervangen door elektrische tractuur. De ingebruikname was in 1955. In 1991 volgde een nieuwe restauratie. Het orgel had te lijden onder houtworm, terwijl ook veel leren onderdelen vervangen dienden te worden. Adema Orgelbouw voerde deze restauratie, met inzet van vrijwilligers van de parochie, uit. De in 1955 geplaatste Hobo 4 vt werd met bijplaatsing van een groot octaaf opgeschoven naar Hobo 8 vt. In 1992 werd het orgel opgeleverd.

Dispositie

Hoofdwerk C-f ³	
Bourdon	16 vt
Praestant	8 vt
Fluit Harmoniek ²⁾	8 vt
Holpijp ²⁾	8 vt
Octaaf	4 vt
Roerfluit	4 vt
Doublette	2 vt
Mixtuur	2-3 st
Sexquialter ²⁾	2 st
Trompet ¹⁾	8 vt

Zwelwerk	
Principaal	8 vt
Salicionaal	8 vt
Vox Coelestis ²⁾	8 vt
af ^o	
Roerfluit ²⁾	8 vt
Praestant ²⁾	4 vt
Open Fluit ²⁾	4 vt
Quint Fluit	2 2/3 vt
Flagiolet	2 vt
Terts	1 3/5 vt
Ripiëno	2 st
Trompet Harmoniek	8 vt
Hobo ⁴⁾	8 vt

Pedaal (C-d ¹)	
Contrebass	16 vt
Subbas	16 vt
Openbas ²⁾	8 vt
Gedekt ²⁾	8 vt
Open Fluit ³⁾	4 vt
Zwegel ³⁾	2 vt
Bazuin ¹⁾	16 vt

¹⁾ = 1897
²⁾ = 1897/1955
³⁾ = 1955
⁴⁾ = 1955/1992

Koppelingen:

H.W. - Z.W.
H.W. - Z.W. 16 vt
Ped. - H.W.
Ped. - Z.W.

Speelhulpen:

Vrije combinatie.
Vaste combinaties:
(pp - p - f - ff - t).
Generaal crescendo.
Automatisch pedaal.
Tongwerken af.

Elektrische kegelladen.
Temperatuur:
Evenredig zwendend

Brabantse Orgelfederatie 2019

Wim van der Ros

Najaars

Het orgel van Ludovicus de Backer in het Boterkerkje te Oirschot

De kerk

Deze vroeg 12^e-eeuwse romaanse zaalkerk is opgetrokken in tufsteen, een vulkanisch gesteente. Zij was als O.L. Vrouwekerk de eerste parochiekerk van Oirschot. Het schip van de kerk heeft een laat 13^e-eeuwse houten kap met onbeschooten tongewelf, een van de oudste houten tongewelven in Nederland, in elk geval de oudste houten dakbespanning in ons land die vanaf de grond zichtbaar is. Het romaanse koor is later vervangen door een koor van drie traveeën, gebouwd in gotische stijl. Daarvan resteert nu een travee. Van de oorspronkelijke bebouwing zijn de funderingen in de bestrating aangegeven.

Toen deze kerk te klein werd, bouwde men in 1268 op een naburige plaats een nieuwe kerk, die na een brand in 1462 werd vervangen door de huidige Sint-Petruskerk en sprak men voortaan over Mariakapel. Toen in 1648 de katholieke kerken genaast werden, betrokken de hervormden de Sint-Petruskerk en kerkten de katholieken in schuilkerken.

Tijdens de reformatie (1648-1799) is dit kerkje niet gebruikt voor godsdienstige doeleinden. In 1664 kregen de schepenen toestemming van de Raad van State om het kerkje als boterwaag en markthal te gebruiken, vandaar de naam Boterkerkje. De kerk is ook nog gebruikt als houtopslag en er zijn klokken in gegoten. Het met leien beklede torentje dateert uit 1786. Sinds juli 1799, toen de Sint-Petruskerk aan de katholieken werd teruggegeven, is de kerk in gebruik bij de Nederlands-Hervormde, nu Protestantse gemeente van Best, Oirschot en de Beerzen.

De huidige ingang aan de westzijde is bij de restauratie in 1961 aangebracht. Toen zijn ook de kleine rondboogvensters in de noord- en zuidgevel in oorspronkelijke vorm hersteld. De preekstoel dateert uit omstreeks 1650. De lessenaar is in 1756 gegoten door Claude Demeny en draagt het wapen van Nassau-Dietz. De oostelijke muur is in 1961 volledig vernieuwd en kreeg een gebrandschilderd raam 'De Stralende Schepping' naar ontwerp van glazenier Jan Kooijman uit Middelbeers.

Het orgel

In 1751 bouwde Ludovicus de Backer een kabinetorgel, waarschijnlijk voor een van de katholieke schuilkerken in Oirschot. Het werd in 1804 door G.P. Reusener in het Boterkerkje geplaatst. Kam en Van der Meulen herstelden het orgel in 1841 en plaatsten twee nieuwe spaanbalgen. Bij het herstel door P.J. Vermeulen in 1904 moest het register Sexquialter plaatsmaken voor een Gamba 8 vt, werd de toonhoogte en de steminrichting gewijzigd en werden nieuwe registerknoppen met porseleinen naamplaatjes aangebracht.

De oorspronkelijk aan de voorzijde geplaatste klaviatuur werd verplaatst naar de achterzijde. Bij de restauratie in 1969 door Gebr. Van Vulpen onder advies van Lambert Ern e werd een nieuw handklavier aangebracht, het aangehangen pedaalklavier verwijderd, en op de plaats van de Gamba een nieuwe Sexquialter 3 st (af gis) aangebracht. De toonhoogte bleef ongewijzigd op a¹= 435 Hz, maar de steminrichtingen werden in 18^e-eeuwse stijl teruggebracht. Ook werden nieuwe registerknoppen aangebracht.

Dispositie

Manuaal C-c ³	
Prestant D	8 vt
Holpijp	8 vt
Prestant	4 vt
Fluit	4 vt
Quint	2 ² / ₃ vt
Octaaf	2 vt
Quint	1 ¹ / ₃ vt
Flageolet	1 vt
Sexquialter D	3 st
Ventiel	
Toonhoogte: a ¹ =435 Hz	

excursie

Het Smits-orgel in de Sint-Petrusbasiliek te Oirschot

De kerk

In 1268 werd – waar het Mariakerkje te klein werd – een nieuwe kapittelkerk gebouwd, de Sint-Petruskerk. Deze werd echter in 1462 door brand verwoest. De nieuwe laatgotische kerk kwam in 1512 gereed. Het is een driebeukige kruiskerk met kooromgang en straalkapellen. De hoge spits op de kerk werd in 1627 vernield door een blikseminslag, en sindsdien is de toren stomp. De kerk, opgetrokken in baksteen met veelvuldige toepassing van natuursteen, onder meer in de vorm van speklagen, is een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Kempische gotiek.

Op 2 oktober 1944, tijdens de bevrijding, werd de kerk door de geallieerden beschoten. Hierdoor stortten dak en toren (de klokkengeleiding) in en ging een groot deel van het interieur, waaronder de koorbanken uit 1508 tot 1511, verloren. Het herstel duurde van 1945-1952. Net als het orgel komt ook de preekstoel (A.J. Rutten, 1843) uit de voormalige Sint-Pieterskerk te 's-Hertogenbosch. In 2013 werd de kerk de eretitel van basiliek toegekend.

Het orgel

Het orgel van Oirschot werd destijds ontworpen voor de toen nieuwe Sint-Pieterskerk, een monumentale Waterstaatskerk te 's-Hertogenbosch. Smits ontwierp een orgel 'naar het model van het orgel in de Sint Jan'. De aanneemsom bedroeg fl. 15.420,- voor het orgel en ongeveer fl. 7000,- voor de rijk versierde orgelkas. Het orgel was een schenking van de welgestelde jeneverstokersfamilie De Wijs. In de zomer van 1843 begon men aan het bouwen en eind 1846 vond de oplevering plaats. Opvallend zijn de doorslaande tongwerken die Smits in dit orgel toepaste. Ook bij dit orgel is de opstelling van de windladen van hoofdwerk, bovenwerk en pedaal loodrecht op het front, waardoor er een grote diepte van de orgelkast ontstond.

In 1900 voerden de orgelmakers Franssen te Roermond een omvangrijke restauratie uit. Hierbij werd o.a. de oude kamertonhoogte, een halve toon lager dan de huidige, verhoogd naar de toonhoogte van Parijs 1858 (a¹ = 435 Hz) waarbij pijpen ingekort en tongwerken afgesneden werden. Het hoofdwerk kreeg een pneumatische Barker-machine. Nadat op 1 januari 1972 de Sint-Pieterskerk te 's-Hertogenbosch aan de eredienst onttrokken was, bleef de kerk lange tijd onbeheerd. Het orgel werd in die periode door vandalen en dieven beschadigd. Nadat er een bestemming voor was gevonden in de Sint-Petruskerk te Oirschot werd in 1976 voor Verschuieren begonnen met de overplaatsing en uitvoerige restauratie. Het pijpwerk werd weer op de oude toonhoogte gebracht en gestolen pijpen werden vervangen

door nieuwe. Ook de verdwenen of gestolen ornamenten werden opnieuw gebeeldhouwd. Er werden nieuwe manualen vervaardigd naar voorbeeld van Grave. De tractuur werd weer in zijn oude mechanische staat hersteld. De frontpijpen werden voorzien van bladtin en bladgoud. De oplevering was in 1978. In 2000 is een restauratie uitgevoerd met als hoofdpunten het terugleggen van verzakte kernen van grote pijpen en het verwijderen van oxidatie in een aantal pijpen van tongwerken. Het verzakken van kernen in veel grote labiaalpijpen blijkt een terugkerend euvel bij Smits te zijn. Ook ernstig is de oxidatie van koppen van veel pijpen in de tongwerken wat de werking van de tong beïnvloedt. Deze problemen werden verholpen bij onderhoud door Verschuieren Orgelbouw in het najaar 2014.

Dispositie

Hoofdwerk C-f ³	
Bourdon	16 vt
Prestant	8 vt
Holpijp	8 vt
Prestant	4 vt
Fluit	4 vt
Quint bas	3 vt
Octaaf	2 vt
Mixtuur 2 vt	4 st
Cornet D	3 st
Trompet	16 vt
Trompet	8 vt
Harmonica	8 vt

Rugwerk

Bourdon	16 vt
Prestant	8 vt
Roerfluit	8 vt
Fluittravers D	8 vt
Prestant	4 vt
Fluit B/D	4 vt
Octaaf	2 vt
Flageolet	1 vt
Mixtuur 1 vt	2 st
Trompet	8 vt
Dulciaan	8 vt

Bovenwerk

Prestant	8 vt
Holpijp	8 vt
Viola di Gamba	8 vt
Prestant	4 vt
Gemshoorn	4 vt
Blokfluit	2 vt
Sesquialter	2 st
Carillon D	3 st
Kromhoorn	8 vt
Ophikleid B	8 vt
Oboe D	8 vt
VoxHumana	8 vt

Pedaal

Prestant	16 vt
Subbas	16 vt
Octaaf	8 vt
Fluit	8 vt
Prestant	4 vt
Mixtuur	5 st
Bazuin	16 vt
Trompet	8 vt
Serpent	8 vt
Klairon	4 vt

Koppelingen

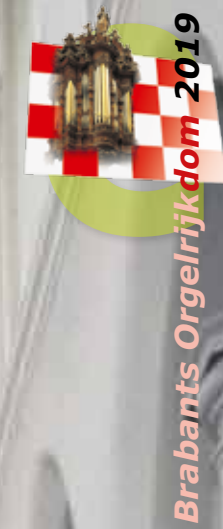
H.W. – R.W.	
H.W. – B.W.	
Ped. – H.W.	
Ped. – R.W.	
Ped. – B.W.	
(manuaalkoppels bas/disc.)	
3 tremulanten	

Brabantse Orgelrijksdom 2019

Het Smits-orgel in de Sint-Petrusbasiliek te Boxtel

Najaars excursie

De kerk

De parochiekerk van Sint Petrus' Stoel te Antiochië in Boxtel dateert uit de 15^e eeuw. Zij werd vlak voor 1500 tot kapittelkerk verheven. Reeds in de 16^e eeuw is er sprake van orgels in deze kerk. Uit archiefstukken blijkt dat o.a. Nicolaas Niehoff (zoon van Hendrik) en diens zoon Jacob aan dit orgel hebben gewerkt. Ook Aelbrecht Kiespenning werkte in 1610 aan dit orgel. Toen na de Vrede van Munster in 1648 de rooms-katholieken - opgelegd door de (hervormde) Hollanders - hun godsdienst niet meer openlijk mochten uitoefenen, namen de hervormden de kerk in Boxtel in bezit. Zij besloten in 1652 het orgel te verkopen aan Baarle-Nassau. In 1660 stortte het gewelf en het dak van het voorschip in. Door een afscheidingsmuur te metselen konden zij in het koor en transept hun diensten voortzetten. Bij een zware storm in november 1800 werden de nog overeind staande pilaren en binnenmuren van het schip omvergeblazen. In die toestand kregen de rooms-katholieken hun voormalige kerk in de Franse tijd weer terug. De in 1823 begonnen restauratie en wederopbouw kon in 1827 voltooid worden. Bouwpastor was F.A. de Wijs, een lid van de welgestelde jeneverstokersfamilie De Wijs.

Het orgel

De orgelmaker Franciscus Cornelius Smits kreeg in 1839 de opdracht tot de bouw van een drieklaviers orgel in de Boxtelse Sint-Petruskerk. Het betrof na zijn visitekaartje in zijn woonplaats Reek (1829) weer voor het eerst een drieklaviers instrument. Hoewel Smits veelal samenwerkte met de schrijnwerker J. Beuijssen uit Boxmeer, werd in Boxtel de kas vervaardigd door de plaatselijke timmerman W. van der Eerden terwijl Van Hool - beeldhouwer uit Antwerpen - het snijwerk en de beeldpartijen verzorgde. Ook hier bracht Smits voor het Echowerk een zwelinrichting aan met horizontale jaloezieën. Het pedaal werd gereserveerd. Het orgel vergde volgens het parochiearchief een totale som van f 12.259,51. In 1879 bracht Smits (II) nieuwe klavieren aan, terwijl dit in 1893 weer gebeurde. In 1927 werd het oxaal vergroot - ten einde de koorzangers meer ruimte te bieden - en kwam dit op vier nieuwe zuilen te rusten. Daarvoor werden de twee ronde balustradestukken naast het rugwerk, welke eerst naar achteren draaiden, een kwartslag gedraaid,

Dispositie

Manuaal (II)	C-f ³
Prestant	8 vt
Bourdon B/D	16 vt
Holpijp	8 vt
Prestant B/D	4 vt
Cimbal D	2 st
Fluit	4 vt
Octaaf	4 vt
Mixtuur	3 st
Bombarde B/D	16 vt
Trompet B/D	8 vt
Positief (I)	
Prestant	8 vt
Holpijp	8 vt
Prestant	4 vt
Flûte Travers D	8 vt
Roerfluit B/D	4 vt
Octaaf	2 vt
Flagelet	1 vt
Trompet B/D	8 vt
Klairon B	4 vt
Musette D	8 vt
Echowerk (III)	
Vox Humana	8 vt
Echo Trompet	8 vt
Sesquialter	2 st
Veltfluit	2 vt
Openfluit	4 vt
Roerfluit	8 vt
Echo Holpijp	8 vt
Viola di Gamba	8 vt
Tremulant	
Pedaal	
Bourdon	16 vt
Prestant	8 vt
Gedekt	8 vt
Prestant	4 vt
Kwint	3 vt
Pastorelle	2 vt
Trompet	16 vt
Trompet	8 vt
Koppelingen	
Man. - Pos.	
Man. - Echo	
Ped. - Man.	
Ped. - Pos.	
Ventil	
Crescendo trede voor III	
Winddruk 76 mm wk	
Toonhoogte a ¹ =418 Hz	
Stemming evenredig zwevend	

zodat deze nu naar voren komen. Het oorspronkelijk fraai uitspringende rugwerk kwam nu als het ware in een lijn te liggen met de balustrade. Wat gewonnen werd voor het koor, werd verloren voor het oog. Eind 1954 werd een contract getekend met Hubert Schreurs van de firma Adema te Amsterdam tot restauratie en uitbreiding met een zelfstandig pedaal. Bij de restauratie werden o.a. de manuaalkoppels hersteld en het pedaalklavier aangepast. Ook werd de verzakking van het front ter hand genomen. Tevens werden er twee pedaalladen (C- en Cis-kant) met dubbele cancellen vervaardigd, waarop het nieuwe pijpwerk van het pedaal werd geplaatst. Met Pasen 1956 kon het orgel weer in gebruik worden genomen. In 1984 stelde Smits-kenner en orgeladviseur Jan Boogaarts een historisch rapport op over het orgel, in

1997 aangevuld met een restauratieplan.

Restauratie 2004

De opdracht, in 1998 gegund aan Verschuieren, kon door het uitblijven van subsidiegelden pas vanaf 2004 worden geëffectueerd. Onder advies van Jan Boogaarts, Wim Diepenhorst en Rudi van Straten namens de Rijksdienst Cultureel Erfgoed restaureerde Verschuieren Orgelbouw dit prachtige Smits-orgel. Nadat Jan Verhoeven op 27 juni 2004 nog op 'zijn' orgel zijn 25-jarig jubileum als organist van dit Smits-

orgel mocht vieren met een concert, begon Verschuieren een maand later met de demontage. De laden bleken bij de vorige restauratie zo ernstig gevlakt, dat nu de sponsels met spieën moesten worden vastgezet en met perkament beplakt. De pedaallades met de geïntegreerde stootbalgen van Adema bleven gehandhaafd, waarbij voorgelaten en ventielen opnieuw beleerd zijn en de pulpeten in stijl werden vervangen. De pijpenroosters van triplex zijn vervangen door eikenhout. Besloten werd de manualen van Smits van 1893 te handhaven en te herstellen.

De gehele toets- en registertractuur is volledig hersteld. Enkele onderdelen van de pedaalmechaniek zijn in passende stijl vervangen. Het terugbrengen naar de oude toonhoogte bracht met zich mee dat veel pijpwerk moest worden verlengd of diep ingesneden stem-inrichtingen moesten worden dichtgesoldeerd. De in de jaren vijftig van de vorige eeuw onderbouwde wijziging op het positief van de Flûte Travers 8 vt in een Kwint 3 vt werd teruggedraaid. Op 23 april 2006 werd het orgel feestelijk in gebruik genomen.

Een nieuw boek van Kees van Houten

'Quaerendo invenietis' *

Johann Sebastian Bach en de muzikwetenschap

In mei 2019 zal organist, Bach-onderzoeker en publicist Kees van Houten een nieuw boek uitbrengen over de muziek van Johann Sebastian Bach. Dit boek is bedoeld als een soort compendium van de reeds meer dan vijfenveertig jaar durende Bach-research van Kees van Houten, een diepgaande zoektocht naar de geheimen van Bachs monumentale kunst.... naar de structuren, de onderliggende betekenissen en de meer verborgen lagen in zijn composities.

Dit onderzoek kijkt in veel opzichten af van de manier waarop de huidige muzikwetenschap de muziek van Johann Sebastian Bach benadert. Deze benadering houdt zich namelijk louter bezig met objectief bronnenonderzoek en biedt oplossingen van muzikale problemen vanuit een rationele invalshoek, die geen ruimte biedt aan elementen als symboliek en andere verborgen lagen in Bachs composities. Bovendien wordt een diepgaande, gedetailleerde muzikaal-retorische analyse van een compositie slechts zelden toegepast.

De 'Musica'

In dit boek stelt de schrijver aan de orde dat deze moderne muzikwetenschappelijke methode op veel punten tekortschiet en niet in overeenstemming is met de manier waarop 'muzikwetenschap' in Bachs tijd bedreven werd. Bach is niet voor niets in 1747 lid geworden van de 'Societät der musikalischen Wissenschaften', een groep vooraanstaande musici, die zich bezighielden met de instandhouding van de oude waarden van de 'Musica', waarbij de totale samenhang van muziek, kosmos en getal centraal stond. Deze benadering ging terug tot de filosofie en theorieën van Pythagoras. Hierbij speelden elementen als 'raadsel', symboliek, verborgen lagen, kosmische structuren, het onuitspreekbare, etc. een grote rol.

De vele bevindingen en oplossingen die Kees van Houten in zijn boeken heeft aangedragen (men denke aan de Kruisvorm in de Matthäus-Passion, de dubbele confessionele bodem, luthers en katholiek tegelijk, van de Hohe Messe, het raadsel van de Kunst der Fuge en de oplossing van Contrapunctus 14, enz.) zijn steeds tot stand gekomen vanuit de hierboven genoemde oude pythagoreïsche invalshoeken.

De inhoud van het boek

In de eerste vier hoofdstukken van dit boek wordt een duidelijk beeld geschetst van de bijzondere plaats die de 'Musica' ten tijde van Bach nog innam als de hoge kosmische wetenschap en filosofie, die voortborduurde op de ideeën van Pythagoras.

In het vijfde hoofdstuk, dat als titel draagt 'Een juistere 'wetenschappelijke' benadering van de muziek van Johann Sebastian Bach' komt de hierboven aangesneden thematiek uitgebreid aan de orde.

Vervolgens licht de schrijver in de volgende acht hoofdstukken zijn benadering van Bachs muziek toe aan de hand van vele voorbeelden. Deze voorbeelden bevatten uitgebreide samenvattingen van onderwerpen die in zijn boeken aan de orde zijn gekomen. Veelvuldig zal hij bekende muzikwetenschappers als Christoph Wolff, Emil Platen, Alfred Dürr e.a. citeren en kanttekeningen plaatsen bij hun conclusies.

Presentatie

Het boek zal door Kees van Houten worden gepresenteerd op zaterdag 11 mei 2019 om 10.30 uur in de Sint-Catharinakerk in Eindhoven. Muzikale medewerking wordt daarbij verleend door een ensemble o.l.v. Ruud Huijbregts.

* 'Zoekt en gij zult vinden'

Men kan op het boek intekenen tot 5 mei 2019 door overmaking van € 22,50 + € 5,- verzendkosten (na 5 mei € 25,- + € 5,-) naar rekeningnummer NL40INGB0001511142 van Kees van Houten, Stapelen 64, 5281 EJ, Boxtel.

Jeugd en orgel

Ons Doe-orgel wordt op veel plaatsen ingezet.

Gebruik ons Doe-orgel!

Wil je ons Doe-orgel gebruiken en inzetten bij een project met de jeugd, op school of in de kerk, neem contact op en reserveer via info@brabantorgel.nl. Op onze site www.brabantorgel.nl meer informatie over de voorwaarden rond het gebruik van ons Doe-orgel.

Eind 2016 hebben wij als Brabantse Orgelfederatie ons eigen Doe-orgel aangeschaft. Twee jaar eerder ontwierp Wim Janssen dit door kinderen te bouwen orgeltje.

Door die aanschaf konden ook wij in onze provincie het project ondersteunen om kinderen op een spelende wijze kennis te laten maken met het orgel. Op veel plaatsen werd en wordt het Doe-orgel door onze leden ingezet in samenwerking met basisscholen, maar ook bij het Orgelfestival vorig jaar september in Eindhoven. Ook werd ons Doe-orgel getoond in een tv-uitzending van Omroep Brabant en werd het ingezet rond de ingebruikname van een nieuw orgel in Antwerpen.

10 jaar groei

Nadat Lydia Vroegindeweyj in juli 2009 een website startte met ideeën en tips voor educatieve activiteiten rond het orgel, groeide dit uiteindelijk uit tot het project Orgelkids. Inmiddels groeide het project uit tot een internationale beweging van mensen met hetzelfde doel: kinderen kennis te laten maken met het pijporgel. Wereldwijd zijn er inmiddels meer dan 50 Doe-orgels. Allemaal met hetzelfde doel: breng het orgel naar de jeugd en omgekeerd: breng de jeugd naar het orgel.

Inspiratiedag

In dit jubileumjaar (10 jaar Orgelkids) zal Orgelkids aandacht besteden aan allerlei didactische tips voor wie een educatief orgelproject gaat leiden. Dat gebeurt tijdens de Inspiratiedag op 4 juli 2019 in het gebouw van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed te Amersfoort o.a. in diverse praktische workshops. Het dan te verschijnen boek *Orgel in de klas* geeft allerlei concrete activiteiten waarmee iedereen zelf projecten kan samenstellen, die nauw aansluiten bij de mogelijkheden van het eigen orgel en bij de vereiste leerplannen op school. Meer info op www.orgelkids.nl/jubileum.

Compositiewedstrijd voor het Doe-orgel

Bij een feestje hoort muziek, zeker als het over orgels gaat! Orgelkids organiseert nu ter gelegenheid van het jubileum een compositiewedstrijd. Er is behoefte aan speciale composities, die passen op dit orgel van twee octaven. Lydia Vroegindeweyj: "Leuke eenvoudige stukjes voor beginners zijn zeer welkom, maar ook bewerkingen van bekende klaviersiekers. Wij hopen bijvoorbeeld op een herkenbaar stukje Bach met een leuke twist. Of op een bewerking van een moderne tophit of een kinderliedje. En omdat het Doe-orgel ook bruikbaar is in combinatie met andere instrumenten is een klein ensemblestuk ook heel fijn voor optredens na het bouwen van het orgeltje."

De volledige informatie en deelname-voorwaarden zijn te vinden op: www.orgelkids.nl/compositiewedstrijd. Uiterste inzenddatum: 15 mei 2019.

Brabants Orgelrijkdom 2019

Doelstelling van de vereniging is bevordering van:

- het gebruik van het orgel, het orgelspel en de orgelcultuur in het algemeen
- de verantwoorde verzorging van de muziek in de eredienst
- alles wat het peil en de waardering van de kerkmuziek ten goede kan komen
- een goede opleiding van organisten en kerkmusici

De vereniging is uitgeefster van de tijdschriften:

- *Het orgel* [website: www.hetorgel.nl]
- *Muziek&Liturgie* [website: muziekenliturgie.nl]
- *NotaBene* [digitaal]

Meer informatie? Lid worden? Zie: www.kvok.nl

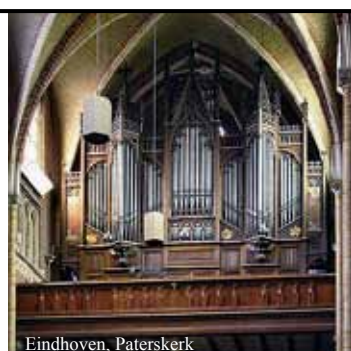
A. Nijssen & zoon

VOOR BETAALBAAR VAKWERK

Ring 5
4471 PS Oud-Sabbinge
Tel.: 0113 581175

Orgelmakers

Bergijk, Hofkerk

Eindhoven, Paterskerk

SLOOFF - ORGELBOUW

Kattendijk 1a * 2831 AA Gouderak
www.sloofforgelbouw.nl

nieuwbouw - restauratie - stemmen en onderhoud
van mechanische, pneumatische en electro-pneumatische orgels

Tel: +31(0)6 5154 2317
E-mail: info@sloofforgelbouw.nl

Elsendorp, Prot kerk

Wouw, Lambertuskerk

Handgeschreven en uitgegeven partituren van Jan van Nuenen. Zie ook de bladz. 30 t/m 35.

In het magazine van vorig jaar stelden wij ons de vraag waar toch al die mooie Brabantse orgelmuziek is gebleven. Niet alleen de instrumenten maar ook de muziek die er op gespeeld werd behoren tot het Brabants erfgoed. Natuurlijk kwamen er vragen zoals: "ach, moet je daar nou achter aan gaan?" Als Brabantse Orgelfederatie zijn we dit jaar toch een stuk verder gekomen.

Johan van Nuenen

De grote ontdekking is wel de vroeg 20^e eeuwse muziek van de organist Johan van Nuenen uit Berlicum. Naast veel missen en motetten voor koor en orgel is ook een aantal onbekende orgelwerken onder het stof vandaan gekomen. Een woord van dank aan de nazaten van de componist is hier op zijn plaats. Op de volgende bladzijden is aandacht besteed aan zijn werken. In de loop van het jaar verschijnen orgelwerken van deze Jan van Nuenen, maar ook van andere Brabantse componisten, op onze website. Naast de biografieën die u daar vindt zijn veel werken ook te downloaden zodat u ze zelf kunt printen. Wij hopen dat u deze muziek zo weer tot klinken brengt. Daarbij stellen wij het ook op prijs wanneer u ons de betreffende concertaankondiging toestuurt.

Brabantse Orgelmuziek komt onder het stof vandaan.

Maar ook uit Tilburg

Er kwam een telefoontje uit Tilburg. De beheerder van de Korvelse Kerk wilde weten of de Brabantse Orgelfederatie interesse had eens te kijken in de bibliotheek van het zangkoor St. Caecilia. De kerk, gewijd aan de Heilige Antonius, is aan de eredienst onttrokken en staat nu leeg. Maar de koorkast bevat nog veel bladmuziek. Of wij dat interessant vonden... Daar lagen oude bundels met Latijnse lofzangen onder het stof van jaren, blijkbaar niet meer gebruikt na het tweede Vaticaans Concilie. In dergelijke bundels zitten werken als Ave Maria, Regina Coeli, Salve Regina, Tantum ergo etc. Brabantse componisten als H. van Berckel, J. en G. Bots, Pater Haagh en Thomas Maas schreven deze werken. Ook van W.H. van Besouwen kwamen composities tevoorschijn. Hij was vanaf begin 1903 pastoor van deze Korvelparochie. Hij moet als geen ander de uitvoeringen van zijn muziek gestimuleerd hebben. Van hem staan inmiddels ook diverse composities op onze website www.brabantorgel.nl.

Nog meer?

Deze voorbeelden maken duidelijk dat er zeker nog immaterieel cultureel erfgoed in Brabant te ontdekken valt. De komende tien jaar worden nog zo'n 200 kerken in Noord-Brabant gesloten. Omgerekend is dat anderhalve kerk per maand. In een aantal van deze kerken is zeker nog bladmuziek van Brabantse componisten te vinden. De Brabantse Orgelfederatie stelt het op prijs wanneer u ons informeert over een bibliotheek van een koor indien er nog oude orgelmuziek aanwezig is. Wij lenen het graag van u en na scannen en plaatsen op de website krijgt u het materiaal retour. Het is onze ambitie om de collectie gescande partituren steeds verder uit te breiden. Daarbij gaat onze belangstelling uit naar recentere composities, maar ook werken uit renaissance en barok.

Helpt u mee dit Brabants erfgoed te redden?

Brabants Orgelrijkdom 2019

René Bouman adviseur

Jan van Nuenen (1880–1970)

Musicus in het spanningsveld tussen katholieke regelgeving en drang tot vernieuwing

Soms heeft een gebeurtenis grote invloed op iemands persoonlijke ontwikkeling. Voor Jan (of Johan) van Nuenen moet dat de opera *Salomé* zijn geweest.

Berichten in de krant over de opvoering van het werk trokken zijn aandacht. De première van de opera van Richard Strauss in 1905 in Dresden maakte veel emoties los. Bij de Amsterdamse opvoering in 1907 was dat niet minder. De meningen over dit werk liepen sterk uiteen. Het libretto is gebaseerd op het gelijknamige toneelstuk van Oscar Wilde. Deze opera van Richard Strauss wordt gekenmerkt door een sensuele, erotische en zelfs perverse draagkracht. Het gebruik van het leidmotief en de polyfonie is eigenzinnig te noemen.

"Na de laatste akkoorden, fors en scherp, die het besluit zijn van deze tragedie, was het of men in de zaal ontwaakte uit een verdoving, uit een vreselijke droom. Dan aarzelend enig applaus voor *Salomé* en *Herodes* die nog voor het voetlicht kwamen. En men verliet onder de indruk van het vreemde, griezelige, doch zeker getroffen door de kunst van de componist de schouwburg." (Vrij naar de bespreking in het Algemeen Handelsblad 27 september 1907, zie operanederland.nl)

Van Nuenen en *Salomé*

Door berichten in de pers was Van Nuenens interesse gewekt. Het verhaal gaat dat hij de partituur bestelde. Nieuwsgierig en onderzoekend als hij was, wilde hij zien hoe de leidmotieven waren gebruikt. Hoe de muzikale thema's de verschillende personages karakteriseerden. De opera *Salomé* is een dankbaar onderzoeksobject. Leidmotieven worden herhaald, omgekeerd, door verschillende instrumenten overgenomen en soms ook

ritmisch of melodisch gevarieerd. Dit werk moet hem voor vele jaren inspiratie hebben gebracht.

Kerkmuziek

Nu is de vraag wat kan je als componist en organist met de kennis van een dergelijk werk in een periode dat de kerkmuziek alle moderniteit verafschuwt. Wat is het geval? In de toonkunst van de negentiende eeuw domineerde lange tijd de stijl van Richard Wagner. Zelfs werken van navolgers en minder roman-

tische goden riepen weerstand op wanneer deze voor kerkelijk gebruik dienden. Vanaf 1878 zette de landelijke Sint-Gregoriusvereniging zich actief in voor muziek die respect uitstraalde voor de katholieke liturgie (lees: géén Wagner in de kerk). Ook in andere Europese landen ontstaan er vergelijkbare bewegingen. In 1903 ten slotte komt paus Pius X met zijn persoonlijke brief (motu proprio) over de kerkmuziek. De paus besloot tot het herstel van het gregoriaans en bepaalde dat de muzikale opleiding aan seminaries moest worden verbeterd. Werken van de renaissancecomponist Palestrina (1525-1594) dienden daarbij als voorbeeld. Het Gregoriusblad bracht de pauselijke opdracht verder.

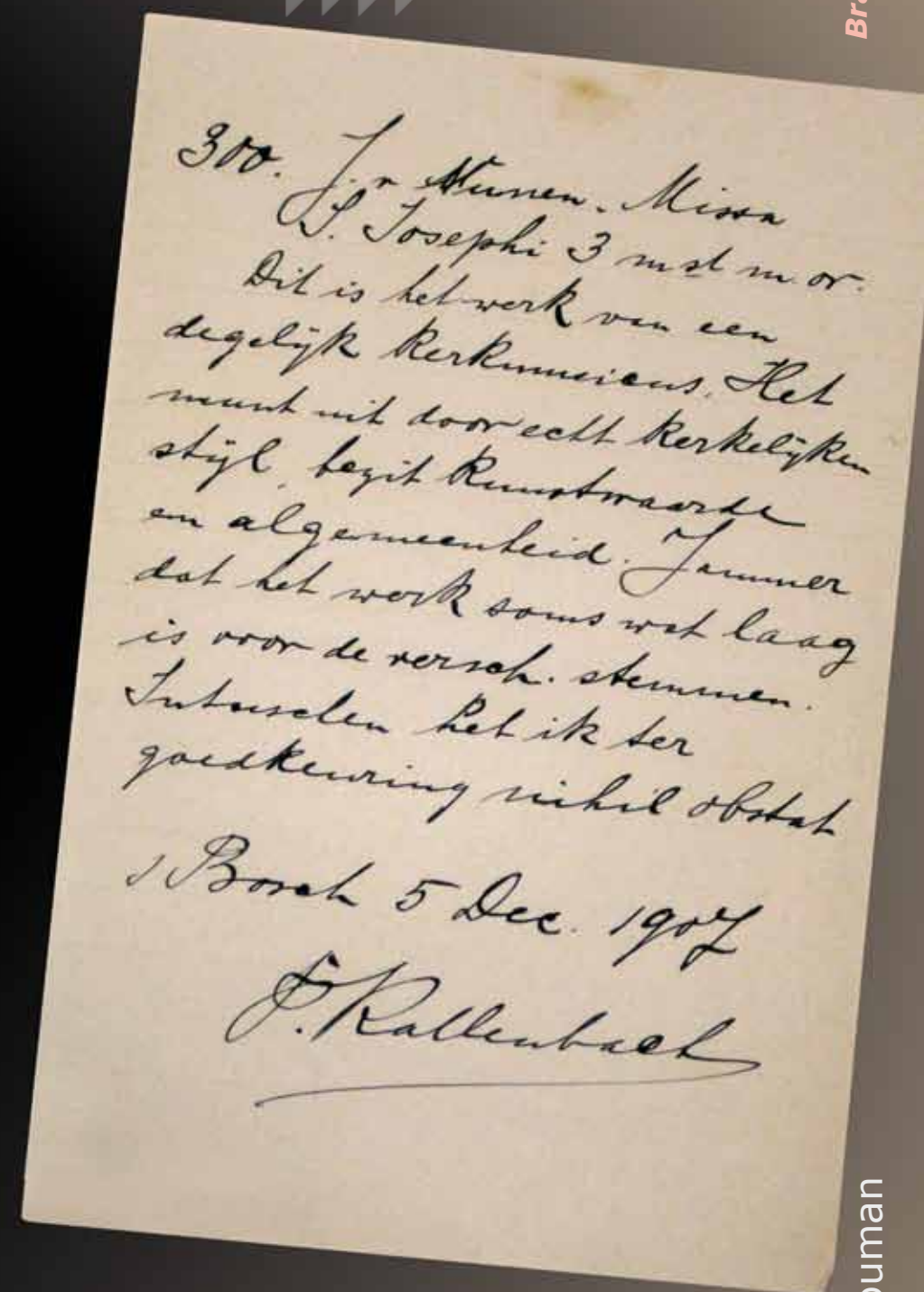
Nieuwe polyfonie

Hoezeer Jan van Nuenen ook als organist de liturgie diende, voor hem was het nauwelijks te bevatten dat een componist van meer dan drie eeuwen terug een voorbeeld moest zijn voor nieuwe kerkmuziek. Hij moet als componist in een spagaat terecht zijn gekomen. De polyfonie -de meerstemmigheid- waardeerde hij als vorm voor een compositie. Dat construeren van stemmen die na elkaar inzetten was een puzzeltje naar zijn hand. Maar het akkoordgebruik uit de renaissance paste zijns inziens niet bij nieuwe muziek. Zie daar het dilemma. De gewenste polyfone vorm van de kerkmuziek was voor van Nuenen nauwelijks te combineren met zijn verlangen naar vernieuwing van de samenklanken. In de akkoorden van Wagner en Richard Strauss moest de moderne tijd tot klinken kunnen komen.

Censoren-commissie

Dit dilemma zien we terug in de composities van Van Nuenen en komt naar voren bij de beoordeling ervan. Immers een compositie mocht uitsluitend tijdens de liturgie worden uitgevoerd na goedkeuring door een commissie. Deze zogenoemde censoren-commissie van de Gregoriusvereniging gaf een bindend oordeel. Naast Brabantse musici van naam zoals P. Kallenbach, G. Schellekens en H. van Berckel zaten ook landelijke kopstukken in deze commissie. Wanneer een werk was goedgekeurd verleende de commissie het Nihil Obstat (geen bezwaar). Niet altijd was sprake van een eensgezind oordeel. In het archief van de Gregoriusvereniging kunnen we de individuele beoordelingen nalezen.

Nadat eind oktober 1907 vanuit zijn woon- en geboorteplaats Berlicum de *Missa opus 6* in honorem S. Joseph was ingediend, oordeelde censor Hubert Cuypers: "Deze missa is nu juist niet onkerkelijk, doch o zo tam in harmonie en melodie". Schellekens oordeelde: "ééntonig en droog" en Piet Kallenbach zag de *Missa* als "het werk van een degelijk kerkmusicus".

J(oh)an van Nuenen

JOH. VAN NUENEN

à Monsieur J. M. J. KNAAPEN

4 Pièces pour Grand Orgue

In juli 1916 is dankzij medewerking van de Bossche muziekhandel Goosen & Swagerman de aanvraag ingediend voor **Opus 12, twaalf lofzangen**, voor drie-stemmig koor en orgel, een compositie doorkneed in het contrapunt. Collega-organist Van Berckel uit Breda spreekt over bedenkelijke akkoordopvolgingen. Mgr. Van Schaik uit Culemborg spreekt over "voortreffelijke composities".

De **Meditaties voor orgel** -opus 9- zijn pas in 1919 ter goedkeuring ingediend. De commissie oordeelt: "Het is alles bijeen zo'n beetje geknoei, aan de piano in elkaar gezet. De logica is gewoonlijk zoek en hij (JvN) lijdt aan een chronisch gebrek aan gevoel. Mendelssohn imitatie." Commissielid Jos Vranken is positief en schrijft: "De componist toont zich zeer bedreven en praktisch in het contrapunteren".

Over de **Missa pro Defunctis** oordeelt de commissie dat de kunstwaarde nihil is en de muziek geen ogenblik tot verademing komt, het wrijft en wrijft, wringt en wringt

zonder ophouden; het is alles onrust terwijl een requiem kalmerend en berustend dient te werken. Ook bij andere composities struikelt de commissie over "harmonische gewildheden, gezochte combinaties. Wendingen die niet uit inspiratie voortkomen of innerlijke noodzakelijkheid. Harmonische opeenvolgingen zijn méér dan gezocht; verrassend, onnatuurlijk, onlogisch en onmuzikaal".

Mildere tijden

In latere jaren worden oordelen van de commissie minder scherp. Veranderingen van tijdgeest zullen we maar zeggen. Ook zien we dan de namen van Hendrik Andriessen en Albert de Klerk als beoordelaars. Langzamerhand worden de oordelen over componist Jan van Nuenen milder maar toen was hij al meer dan vijftig jaar aan het componeren en aan het zoeken naar de ideale samenklank.

Met dank aan het KDC Katholiek Documentatie Centrum voor het raadplegen van het archief van de Sint-Gregoriusvereniging. Archief nr 972, plaatsingsnr's 953, 1653, 1690, 1735, 2200 en 2319

Uitneembare partituur

Met ingang van dit jaar voorzien wij deze uitgave van ons jaarmagazine 'Brabants Orgelrijkdom' van een uitneembare partituur in het midden van het blad. De vier pagina's kunt u uitnemen en gebruiken om het werk zelf in te studeren en te spelen. Voor deze eerste reproductie is gekozen voor een prachtig stuk van Jan van Nuenen: '**Intermezzo**', deel I uit de uitgave '**4 Pièces pour Grand Orgue**' (opus 16, vóór 1929).

Cd

Dit stuk werd door Ad van Sleuwen gespeeld op het König-Stevens-orgel van de Basiliek H.H. Agatha en Barbara in Oudenbosch tijdens de voorjaarsexcursie van 2015 en staat op de cd die wij toen uitgaven, code BOF 201501. Deze cd is verkrijgbaar via onze website.

PARIS
EDITIONS MAURICE SENART
29, Rue du Dragon

Tous droits d'exécution, de reproduction, de traduction et d'arrangements réservés pour tous pays, y compris la Suède, la Norvège et le Danemark.

PARIS - IMPRIMERIE FRANÇAISE DE MUSIQUE

Prix net : 10,00

a Monsieur J. M. J. KNAAPEN

4 Pièces pour Grand Orgue

I. Intermezzo

Joh. van NUENEN

Op. 16

Andante con espressione

MANUAL

PEDALE

p Man. II

Recit
p con espress.

p

mf Man. II

mf Man. II

rit.

più f un poco maestoso

sempre Man. II

ten.

rit.

ten.

Recit
a tempo
p

ten.

p

Recit

p con espress.

pp

più f un poco agitato

Man. II

Man. I

mf

più f

Man. II

Man. I

poco a poco cresc.

più f

sempre legato

concertagenda & orgelkringprogramma's

Brabants Orgelrijkdom 2019

E. M. S. 7417

Zondag 28 april

's-Hertogenbosch, kapel van het Jeroen Bosch Ziekenhuis
Aanvang 15.00 uur. Toegang vrij. Vrije gave.
Thee of koffie na afloop.
Gerard Habraken, orgel.

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 8,-.
Geerten Liefing, orgel.

Gassel, Sint-Johannes de Doperkerk
Aanvang 15.30 uur. Aansluitend naar
Beers, Sint-Lambertuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang vrij. Vrije gave, richtbedrag € 5,-
Tommy van Doorn, orgel.

Orgelkring Midden-Brabant

in samenwerking met
Het Cenakel Tilburg

Zondag 2 juni 16.00 uur
Toegang: € 10,-
Tilburg, Sint Jozef (Heuvelsekerk)
(Heuvelring)
Johan Hermans (orgel)

Zaterdag 29 juni vanaf 14.00 uur
Deelname € 15,-
Orgelronde Hilvarenbeek-Diessen
14.00 - Start in Petruskerk, Hilvarenbeek (Vrijthof)
15.30 - Willibrorduskerk, Diessen (Kerksingel)
16.30 - Afsluiting in Orgelmuseum, Hilvarenbeek (De Beerten 17a)
Ad van Sleuwen en Jac Peeters (orgel)

Zaterdag 14 september vanaf 13.00 uur
Toegang vrij.
Nationale Orgeldag
Tilburg, St. Dionysius (Heikeskerk)
(Stadhuisstraat)
Inloopconcerten, workshop en de mogelijkheid om de orgels te bespelen.

Rob Nederlof en Iskander Zaliaindinov (orgel)

Zondag 6 oktober 16.00 uur
Toegang € 10,-
Tilburg, St. Dionysius (Heikeskerk)
(Stadhuisstraat)
Véronique van den Engh (orgel)

Zondag 3 november 16.00 uur
Toegang € 15,-
Verrassende Orgelklanken (II)
Tilburg, Het Cenakel (Kempenbaan)
Jelena Bazova (orgel)
m.m.v. **het Sacramentskoor** uit Breda
Informatie & reserveren: www.cenakel.nl

Zondag 5 mei

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-.
Pascale van Coppenolle (CH), orgel.

Dinsdag 7 mei

Waalwijk, St. Jan de Doper
Aanvang 20.15 uur.
Toegang € 10,- scholieren € 5,-
Janno den Engelsman, orgel.

Zondag 12 mei

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Véronique van den Engh, orgel.

Zaterdag 18 mei

Tilburg, Conservatoriumkapel Het BOF Improvisatiefestival.
Aanvang ochtendprogramma 10.00 uur.
Middagprogramma start 13.30 uur.
Deelnemers inschrijven.
Toehoorders s.v.p. aanmelden.
Zie bladzijde 16 en 17.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Gratis toegang.
Evensongs door Vocaal Ensemble Magnificat o.l.v. Daniel Rouwkema, Jamie de Goei, orgel.

Zondag 19 mei

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
(jongeren en studenten gratis).
Ruud Huijbregts, orgel.
m.m.v. Luisa Kop (zang)
Mariaal programma.

Nuenen, H.Clemenskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang vrij. Vrije gave na afloop.
Gerard Habraken, orgel
m.m.v. Hans-Georg Reinertz, fluit.

Wouw, Lambertuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-. Inclusief programmaboekje.
Lambert van Eekelen, orgel.
'De veelzijdigheid van Bach'

Dinsdag 21 mei

Tilburg, Heikeskerk
Aanvang 12.45 tot 13.30 uur.
Toegang gratis.
Studentenconcert van het conservatorium.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Véronique van den Engh, orgel.

Zaterdag 25 mei

Eindhoven, Catharinakerk
Concert aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-.
CJP/student/jongere tot 18 jaar: gratis.
Laurens de Man, orgel.
Programma: 'Romantiek To The Max', werken van o.a. Wagner en Reger.

Zondag 26 mei

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 8,-.
Tommy van Doorn, orgel.

Cuijk, Sint-Martinuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,- en donateurs € 5,-.
Hilger Kespohl (Bremen), orgel.
Noordduitse hoogtepunten: Scheidemann, Weckmann, Buxtehude, Bach.

Venray, Grote Kerk St. Petrus' Banden (Limburg)
Aanvang 16.00 uur.
Toegang vrij. Vrije gave, richtbedrag € 5,-
Anja Hendricx, orgel.

'Gregorius van Dijk' Land van Cuijk en Noord Limburg

Gratis toegang, vrije gave.

Zondag 28 april start 15.30 uur
Gassel Sint-Jan de Doperkerk en
Beers Lambertuskerk (16.00 uur)
Tommy van Doorn, orgel

Zondag 26 mei 16.00 uur
Venray Sint-Petrus' Banden (L.)
Anja Hendricx, orgel

Zondag 14 juli start 15.30 uur
Boxmeer Protestantse Kerk en
Zorgcentrum Sint-Anna in het kasteel
(16.00 uur)
Laurens de Man, orgel

Woensdag 7 augustus 20.00 uur
Ottersum* Joannes de Doper (L.)
Jos Maters, orgel

Zondag 22 september 16.00 uur
Venray Sint-Petrus' Banden (L.)
Theo Hes, orgel

Zondag 29 september 16.00 uur
Horst* Lambertuskerk (L.)
Dana Hemelaer, orgel

*Bij de concerten met een * is de organist te zien op een groot scherm.*

concertagenda & orgelkringprogramma's

Zaterdag 1 juni

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
Bach-cantate door Bach Collegium
's-Hertogenbosch o.l.v. Jeroen Felix,
Jamie de Goei, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
'Juni Junior': nieuw jong talent.
Toegang gratis.
Wietse Ouweman (1999), orgel.

Zondag 2 juni

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-
Nicolò Sari (IT), orgel.

Tilburg, Sint Jozef (Heuvelsekerk, Heuvelring)
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,00
Johan Hermans, orgel.

Wouw, Lambertuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-. Inclusief programmaboekje.
Guus Siebelink, orgel
m.m.v. Carel-Jan en Anita Reuver, zang.
'Muziek van oude en jonge meesters'

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Stichting Orgelkring Waalwijk

Toegang € 10,-, scholieren € 5,-
Vrienden SOW gratis.
Aanvang 20.15 uur.

Dinsdag 16 april
Kerk a/d Haven te Waalwijk.
Jac Peeters (Hilvarenbeek), orgel
Kamerkoor Tourdion o.l.v. Rick Muselaers

Dinsdag 7 mei
St. Jan de Doper te Waalwijk.
Janno den Engelsman (Bergen op Zoom), orgel

Dinsdag 4 juni
Hervormde Kerk te Waspik.
Niels de Klerk (Werkendam), orgel
m.m.v. Carina Backhuijs (jazzharpiste)

Dinsdag 2 juli
Hervormde Kerk te Sprang.
Hugo Bakker (Zaltbommel), orgel
m.m.v. tenor Maarten v.d. Hoven (Drunen)

Dinsdag 3 september
Witte (Besoyen)kerkje te Waalwijk.
Ben de Rooij (Waalwijk), orgel
m.m.v. Wim Stokwielder (Waalwijk), gitaar/
zang (Zuidamerikaans)

Dinsdag 1 oktober
Kerk a/d Haven te Waalwijk.
Jamie de Goei (Den Bosch), orgel
m.m.v. blaasensemble St. Callistus (Berlicum)

www.orgelkringwaalwijk.nl

Dinsdag 4 juni

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Jamie de Goei, orgel.

Bavel, O.L.Vr. Tenhemelopneming Kerk
Aanvang 20.15 uur.
Toegang gratis, vrijwillige bijdrage.
Paul Henken en Drik Hoogstede, twee orgels
en het Trombone kwartet van de Nieuwe Veste.

Waspik, Hervormde Kerk, Raadhuisstraat 17
Aanvang 20.15 uur.
Toegang € 10,- scholieren € 5,-
Niels de Klerk (Werkendam), orgel
m.m.v. Carina Backhuijs, jazzharpiste.

Woensdag 5 juni

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.45 tot 13.30 uur.
Toegang gratis, vrije gift na afloop.
Bas Koster, orgel.

Zaterdag 8 juni

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur. Marktbespeeling.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Eindhoven, Catharinakerk
Concert aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10 (CJP/student/tot 18 jaar: gratis)
Gonny van der Maten, orgel. Doris Hochscheid,
cello. Frans van Ruth, piano.
O.m. nieuwe composities van
Wouter van Belle en Rick van Veldhuizen.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
Hayo Boerema, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
'Juni Junior': nieuw jong talent. Toegang gratis.
Jos Maters (1997), orgel.

Dinsdag 11 juni

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 5,- (jongeren en studenten gratis).
Jongerenkoor YRDV en schoolorkest en -koor
Stedelijk Gymnasium o.l.v. Frans van Dun,
Jan Willems en Frans Bullens.

Martinuskerk Cuijk

Zondag. Aanvang 16.00 uur.

7 april **Cristina Grifone, sopraan**
Frank Wakelkamp, viola da gamba
Pieter Dirksen, orgel
Passieconcert: Bach (Orgelbüchlein)
en Couperin (Leçons de ténèbres)

26 mei **Hilger Kespohl (Bremen), orgel**
Noordduitse hoogtepunten:
Scheidemann, Weckmann, Buxtehude, Bach

30 juni **Aart Bergwerff, orgel**
Barok versus contemporain: muziek van Bach,
Böhme, Raison, Guilain, Ten Holt en Sixten

22 september **Léon Berben, orgel**
Muziek van Cabezón, Correa de Arauxo,
Titelouze, Cornet en Frescobaldi

27 oktober **Pieter Dirksen, orgel & clavecimbel**
Muziek van Marchand (350 jaar) en Bach.

www.severijn-orgel.nl

Woensdag 12 juni

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.45 tot 13.30 uur.
Toegang gratis, vrije gift na afloop.
Martijn Borsje, orgel.

Zaterdag 15 juni

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur.
Marktbespeeling.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist), orgel.

Eindhoven, Catharinakerk
Concert aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10 (CJP/student/tot 18 jaar: gratis)
Concert door Jean Baptiste Robin
(organist van de Chapelle Royale te Versailles).
Franse muziek uit de 19^e en 20^e eeuw.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
'Juni Junior': nieuw jong talent.
Toegang gratis.
Toon IJzerman (1998), orgel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- zonder cd en € 20,- incl. de cd.
Cd presentatieconcert.
Cd 'Sonate all'Epistola', Wolfgang A. Mozart.
Het Dutch Baroque Orchestra en de organisten:
Gerard de Wit en Bert Augustus.

Brigidakerk Geldrop

Toegang vrij. Collecte.
Aanvang 16.15 uur.

zaterdag 6 juli
Marja van der Ploeg, orgel
en Esther van der Ploeg, hobo.

zaterdag 13 juli
Gonny van der Maten, orgel.

zaterdag 20 juli
Kirstin Gramlich, orgel.

zaterdag 27 juli
Lidia Ksiazkiewicz, orgel.

zondag (!) 4 augustus
Anne-Gaëlle Chanon, orgel.

zaterdag 10 augustus
Petra Veenswijk, orgel.

zaterdag 17 augustus
Willeke Smits, orgel.

zaterdag 24 augustus
Margreeth Chr. de Jong, orgel.

zaterdag 7 september
Jelena Bazova, orgel.

zaterdag 14 september
Tannie van Loon, orgel.

zondag 15 december 15.00 uur!
Dejongdejongplusplus
met harmoniums, kerstconcert.

Zondag 16 juni

's-Hertogenbosch, kapel van het Jeroen
Bosch Ziekenhuis
Aanvang 15.00 uur.
Toegang vrij.
Vrije gave en thee of koffie na afloop.
Barokensemble Scordatura www.scordatura.nl
Axel Wenstedt, orgel,
Jos Koning, viola d'amore www.joskoning.nl
Angela Daniels-Heetvelt, cello (onder voorbehoud).

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Jean Baptiste Robin (Parijs), orgel.

Dinsdag 18 juni

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Everhard Zwart, Capelle aan den IJssel, orgel.

Woensdag 19 juni

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.45 tot 13.30 uur.
Toegang gratis, vrije gift na afloop.
Francesca Ajossa, orgel.

Breda, Grote Kerk
Orgelstorm 'Midzomernachtsdroom'
Meer info beschikbaar:
www.artunorganized.nl

Donderdag 20 juni

Breda, Grote Kerk
Orgelstorm 'Midzomernachtsdroom'
Meer info vanaf mei beschikbaar:
www.artunorganized.nl

Abdij van Berne Heeswijk

BERNE ABDIJCONCERTEN sinds 1952

Zondag, aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,- (m.u.v. * € 15,-)

5 mei Pascale van Coppenolle (CH)

2 juni Nicolò Sari (IT)

7 juli David Cassan (FR)

1 september Erwin Wiersinga

6 oktober Gerard Habraken

3 november* Erik Visser
Jeanneke van Buul, sopraan

15 december* Kamerkoor
Saudade o.l.v. Vincent Doek

Abdijstraat 49, Heeswijk
www.berneabdijconcerten.nl

Vrijdag 21 juni

Breda, Grote Kerk
Orgelstorm 'Midzomernachtsdroom
Meer info beschikbaar:
www.artunorganized.nl

Zaterdag 22 juni

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur. Marktbespeeling.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek

Aanvang 14.00 uur.
Toegang vrij. Bijdrage na afloop.
'Rondom Mathieu Dijker,' studenten Nederlandse
Beiaardschool, Amersfoort (orgel en beiaard).

Etten-Leur, Sint-Lambertuskerk

Aanvang 15.00 uur.
Toegang vrij. Inlooppromenadeconcert.
Marc Schippers, orgel.

Bergen op Zoom, Gertrudiskerk

Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 8,00; Vrienden Ibach-orgel € 5,00.
Studenten van het Conservatorium Antwerpen.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal

Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
'Juni Junior': nieuw jong talent.
Toegang gratis.
Maarten Wilmink (2001), orgel.

Breda, Grote Kerk
Orgelstorm 'Midzomernachtsdroom
Meer info beschikbaar:
www.artunorganized.nl

Zondag 23 juni

Breda, Grote Kerk
Orgelstorm 'Midzomernachtsdroom
Meer info beschikbaar:
www.artunorganized.nl

Woensdag 26 juni

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.45 tot 13.30 uur.
Toegang gratis, vrije gift na afloop.
Maria Lesovichenko, orgel.

Zaterdag 29 juni

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur. Marktbespeeling.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel

Hilvarenbeek, Petruskerk (Vrijthof)
Diessen, Willibrorduskerk (Kerksingel)
Hilvarenbeek, Orgelmuseum (De Beerten 17a)
Zomerse Orgelronde Hilvarenbeek-Diessen
14.00 uur: start Hilvarenbeek, Petruskerk.
15.30 uur: Diessen.
16.30 uur: Hilvarenbeek, Orgelmuseum.
Deelnameteksten: € 15,00 vanaf Petruskerk.
Vervoer op eigen gelegenheid per fiets of auto.
Ad van Sleuwen, stadsorganist en Jac Peeters, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal

Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
'Juni Junior': nieuw jong talent.
Toegang gratis.
Steven Knieriem (2001), orgel.

Zondag 30 juni

Waalre, Agnus Deikerk
Aanvang 15.00 uur
Entree € 5,00
Henk Kooiker, en Leen Nijdam, orgel.

Cuijk, Sint-Martinuskerk

Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,- en donateurs € 5,-.
Aart Bergwerff, orgel.
Barok versus contemporain: muziek van Bach,
Böhme, Raison, Guilain, Ten Holt en Sixten

Orgelkring 'Jacobus Zeemans' Etten-Leur

Toegangsprijzen: donateurs € 4,50
volwassenen € 7,00, 65+ en CJP € 6,00
en kinderen t/m 12 jaar gratis.
Alle concerten aanvang 15.00 uur

Zondag 10 februari
Trouwkerkje
Musica Cordis
o.l.v. Lieven Deroo

Zondag 10 maart
Trouwkerkje
Janno den Engelsman (orgel),
Maarten Stalpers (klarinet)

Zondag 19 mei
Cantadonna, vrouwenkoor
onder leiding van Cécile Creusen

Promenadeconcerten
op zaterdag in juni en juli
in de Lambertuskerk.
Toegang gratis.

22 juni: Marc Schippers, orgel
27 juli: Niels de Klerk (voorboud)
21 september: Gretel Beyers, orgel
(Kalmthout B)

Zaterdag/zondag 14 en 15 september
Nationale Orgel- en Monumentendag,
Trouwkerkje en Lambertuskerk
van 12.00 tot 16.00 uur
Doorlopend orgel-expositie,
orgeldemonstratie en orgelbespeeling

Zondag 10 november
Van Goghkerk
Orgelconcert door Peter van de
Velde (Antwerpen)

Zondag 24 november
Lambertuskerk
Concert rond de speeltafel door
Rowan van der Westen (orgel)
en Tim Maas (zang)

www.facebook.com/orgelkringjacobuszeemans
www.jacobuszeemans.nl

concertagenda & orgelkringprogramma's

Dinsdag 2 juli

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Susanna Veerman, orgel.

Sprang, Hervormde Kerk, Kerkstraat 34
Aanvang 20.15 uur.
Toegang € 10,- scholieren € 5,-
Hugo Bakker (Zaldbommel), orgel
m.m.v. tenor Maarten v.d. Hoven (Drunen).

Woensdag 3 juli

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.45 tot 13.30 uur.
Toegang gratis, vrije gift na afloop.
Jos Maters, orgel.

Donderdag 4 juli

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Sjak Smulders, orgel.

Zaterdag 6 juli

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.
Marktbespeling.

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis.
Marktconcert Orgelpreuevement
m.m.v. de kerkmusici van de Sint-Jansbasiliek
alsmede enige leden van de Capella Catharina.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
Gonny van der Maten, orgel
M.m.v. Frans van Ruth, piano,
en Doris Hochscheid, cello.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Marc Schippers, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Marja van der Ploeg (Bethelkerk, A'dam), orgel
en Esther van der Ploeg (hobo)

Ledevertkerk Chaan

Vrijdag 12 juli
Aanvang 20.00 uur.
Gratis toegang, vrije gave.
Jan-Sjoerd van der Vaart, orgel
met Peter van der Stoel op de vleugel.
www.ledevertkerk.nl

Zondag 7 juli

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-
Nicolo Sari (IT), orgel.

Oirschot, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 16.00 uur.
Toegang gratis.
Tannie van Loon, orgel.

Donderdag 11 juli

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Sjak Smulders, orgel.

Vrijdag 12 juli

Chaan, Ledevaertkerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang gratis, vrije gave.
Jan-Sjoerd van der Vaart, orgel
en Peter van der Stoel, vleugel.

Zaterdag 13 juli

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Marc Schippers (Nieuw-Lekkerland), orgel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Nick Goudkuil, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Gonny van der Maten (Oude Kerk, Soest), orgel.

Lambertuskerk Wouw

Orgelconcerten
Aanvang 16.00 uur
Entree € 10,00

Zondag 19 mei
Lambert van Eekelen, orgel
De veelzijdigheid van Bach

Zondag 2 juni.
Guus Siebelink, orgel,
m.m.v.
Carel-Jan en Anita Reuver, zang
Muziek van oude en jonge meesters

Zondag 29 september.
Willem Ceuleers, orgel
m.m.v.
Klarinetkwartet Liquorice Stick
In een bijzondere ontmoeting

www.orgelfondswouw.nl

Zondag 14 juli

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.00 uur.
Toegang € 5,-
'Bach op zondag'
Dariusz Bakowski Kois (Polen), orgel.

Boxmeer, Protestantse Kerk
Aanvang 15.30 uur. Aansluitend in het
klooster Julie Postel in kasteel Boxmeer.
Aanvang 16.00 uur.
Toegang vrij. Vrije gave, richtbedrag € 5,-
Laurens de Man (Janskerk, Utrecht), orgel.

Oirschot, Sint-Petrusbasiliek
Van 15.30 tot 16.00 uur.
Toegang gratis.
Gerard Hafkenscheid, orgelbespeling.

Deurne, Sint-Willibrorduskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang gratis, vrije gave.
Gerard de Wit, orgel.

Dinsdag 16 juli

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis).
Laurens de Man (Janskerk, Utrecht), orgel.

Woensdag 17 juli

Klundert, de Stad Klundert
Improvisatiefestival
Cursus voor amateur-organisten door
huisorganist Gerben Mourik.
Van 10.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 17.00 uur.
Meer info zie de advertentie hiernaast.

Donderdag 18 juli

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Jacques Lemmens, orgel.

Klundert, de Stad Klundert
Improvisatiefestival
De Franse organist Thierry Escaich verzorgt een
masterclass voor professionele organisten.
Van 12.00 uur tot 17.00 uur.
Slotconcert door beide organisten om 20.00 uur.
Meer info zie de advertentie hiernaast.

Grote Kerk Breda

Jong Talent
woensdag van 12.45 tot 13.30 uur:
5, 12, 19 en 26 juni, 3 juli

Bach op Zondag
zondag van 12.00 tot 13.00 uur:
14, 21, 28 juli en 4 augustus

OrgelStorm 19/23 juni
'Midzomernachtsdroom'

AUO
Art UnOrganized
www.artunorganized.nl

Joannis Baptistkerk de Stad Klundert

Improvisatiefestival op 17 en 18 juli

Op woensdag 17 en donderdag 18 juli
organiseert de Stad Klundert rond zowel
het Vermeulen-, als het Marcussen-orgel
een improvisatiefestival.

Op de woensdag zal Gerben Mourik
huisorganist van de Stad Klundert een
improvisatiecursus verzorgen voor
amateur-organisten, 's morgens
van 10.00 - 12.00 uur en 's middags van
13.30-17.00 uur.

Op de donderdag is de beroemde Franse
organist-componist Thierry Escaich
te gast.

Hij zal 's middags van 12.00 tot 17.00 uur
voor professionele organisten
een masterclass verzorgen.

Het is mogelijk om deze masterclass als
luisteraar mee te maken.

Als afsluiting van het Festival geven
Thierry Escaich & Gerben Mourik om
20.00 uur een improvisatieconcert
op beide orgels van de Stad Klundert.

Prijzen voor deelnemen en toehoren:
Improvisatiecursus op 17 juli
Actieve deelname € 60,- en passief € 30,-

Masterclass op 18 juli
Actieve deelname € 60,- en passief € 30,-

Improvisatie-slotconcert
€ 15,- incl. consumptie (cursisten gratis)

Aanmelden voor deelname en toehoren via
<https://www.destadklundert.nl/evenementen/>

www.destadklundert.nl

Zaterdag 20 juli

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 14.00 uur. Inloopconcert.
Toegang vrij. Bijdrage na afloop.
Tommy van Doorn (Sint-Petrusbasiliek), orgel.

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Mark Christiaanse (Yerseke), orgel.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
Jamie de Goei, orgel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Bert Augustus, org.tit. (Deurne)

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Kirstin Gramlich (Deventer), orgel.

Zaldbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-,
donateurs € 5,- en kinderen tot 12 jaar gratis.
Hugo Bakker (Zaldbommel), orgel.

Zondag 21 juli

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.00 uur.
Toegang € 5,-
'Bach op zondag'
Arjen Leistra, orgel.

Donderdag 25 juli

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Jac Peeters, orgel.

Zaterdag 27 juli

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Hans Okkerse (Dordrecht), orgel
m.m.v. Manja Kruidhof-Okkerse (viool).

Etten-Leur, Sint-Lambertuskerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang vrij. Inlooppromenadeconcert.
Niels de Klerk, orgel (onder voorbehoud).

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Bas Koster, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Lidia Ksiakiewicz (Laon), orgel.

Zaldbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-,
donateurs € 5,- en kinderen tot 12 jaar gratis.
Hans Leenders, orgel.

Zondag 28 juli

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.00 uur.
Toegang € 5,-
'Bach op zondag'
Aart Bergwerff, orgel.

Breugel, Sint-Genovevakerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang gratis met collecte.
Lidia Ksiakiewicz (Straatsburg), orgel.

Dinsdag 30 juli

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Andrew Lucas, St. Albans Cathedral,
Hertfordshire, orgel.

Sint-Lambertuskerk Helmond

Robustelly-orgel 1772

Concerten op zondag om 20.00 uur.
Vrije toegang, vrije gave.

12 mei Véronique van den Engh
's Hertogenbosch

2 juni Jan van de Laar
Helmond

16 juni Jean Baptiste Robin
Parijs

18 augustus Andrés Cea Galán
Sevilla

1 september Laurens de Man
Utrecht

15 september Jan van de Laar
Helmond

29 september Hayo Boerema
Rotterdam

Op zaterdagen van 8 juni t/m 6 juli, 17,
t/m 31 augustus en 7 t/m 21 september:
Marktbespelingen van 11.30 tot 12.00 uur
door stadsorganist Jan van de Laar.

Zaterdag 14 september
Nationale Orgeldag en
Open Monumentendag:

11.30 - 12.00 uur
Marktbespeling
12.00 - 13.15 uur
Bespelingen door amateur-organisten,
'Aan de klavieren, Robustelly back-stage'.
13.30 - 14.15 uur
Inloop voor kinderen bij de speeltafel
14.30 - 15.15 uur
Kinderconcert; Film met orgelmuziek.

Zaterdag 7 en 14 december:
Muziek voor Advent en Kerst
(16.00-16.30 uur) Jan van de Laar

www.robustelly-society-helmond.com

Donderdag 1 augustus

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Jac Peeters, orgel.

Vessem, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Aart Bergwerff, orgel.

Zaterdag 3 augustus

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis.
Marktconcert.
Joost de Nooijer (Rotterdam), orgel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Norbert Bartelsman, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
Toegang gratis.

Zaltbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-,
donateurs € 5,- en kinderen tot 12 jaar gratis.
Sander van Marion, orgel.

Zondag 4 augustus

Breda, Grote Kerk
Aanvang 12.00 uur.
Toegang € 5,-
'Bach op zondag'
Theo Jellema (Friesland), orgel.

Oirschot, Sint-Petrusbasiliek
Van 15.30 tot 16.00 uur.
Toegang gratis.
Gerard Hafkenscheid, orgelbespeeling.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Anne-Gaëlle Chanon (Compiègne), orgel.

Woensdag 7 augustus

Ottersum, Johannes de Doper,
St. Janstraat 13, Ottersum.
Aanvang 20.00 uur.
Toegang vrij. Vrije gave, richtbedrag € 5,-
Jos Maters, orgel.
De organist is te zien op een groot scherm.

Donderdag 8 augustus

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Ad van Sleuwen, orgel.

Zaterdag 10 augustus

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 14.00 uur. Inloopconcert.
Toegang vrij. Bijdrage na afloop.
Alexander de Bie, orgelstudent
Koninklijk Conservatorium, Den Haag

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Rowan van der Westen (Almkerk), orgel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Klaas Doornbosch, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Petra Veenswijk (Maria van Jessekerk, Delft), orgel.

Zaltbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-,
donateurs € 5,- en kinderen tot 12 jaar gratis.
Bart Jacobs (BE), orgel.

Dinsdag 13 augustus

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Kees Nottrot (Martinikerkerk, Bolsward), orgel.

Donderdag 15 augustus

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Ad van Sleuwen, orgel.

Zaterdag 17 augustus

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel
Marktbespeeling.

Oosterhout, O.L.Vr. Abdij
Van 15.00 uur tot 15.45 uur.
Toegang gratis.
Frans Bullens (Dongen), orgel,
m.m.v. Paul Hoogenboom (klarinet, Tilburg).

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis met collecte.
Rick Melissant, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Willeke Smits (Hooglandse Kerk, Leiden), orgel.

Zaltbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-,
donateurs € 5,- en kinderen tot 12 jaar gratis.
Andre Knevel (St.-Catherines, Canada), orgel.

Zondag 18 augustus

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Andrés Cea Galán (Sevilla), orgel.

Sint-Petrusbasiliek Boxtel

Orgelconcerten op zondag
Aanvang 16.00 uur!
Entree € 8,-

22 april
Geerten Liefing, orgel.

26 mei (15.00 uur)
Tommy van Doorn, orgel.

25 augustus
Kees van Houten met Marjon Strijk, sopraan.

22 september
Harry van Wijk, orgel.

13 oktober
Peter Waldner (Innsbruck), orgel.

Themaconcert
Aanvang 14.00 uur. Toegang gratis, vrije bijdrage.
zaterdag 22 juni: 'Rondom Mathieu Dijker',
studenten Ned. Beiaardschool, (orgel en beiaard).

Inloopconcerten op zaterdag
Aanvang 14.00 uur.
Toegang gratis, vrijwillige bijdrage na afloop.

20 juli: Tommy van Doorn*
10 augustus: Alexander de Bie
14 september: Tommy van Doorn*
*orgel en harmonium

Beiaardconcerten op zondag
Aanvang 14.30 uur.

21 juli: Rosemarie Seuntiëns, Eindhoven
4 augustus: Tommy van Doorn, Boxtel
25 augustus: Joost van Balkom, Den Bosch

Donderdag 22 augustus

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur.
Toegang gratis.
Paul van der Heijden, orgel.

Sint-Janskathedraal 's-Hertogenbosch

Dinsdagavondconcerten

Aanvang 20.00 uur.
Entree € 10,00.
Jongeren t/m 15 jaar gratis.

21 mei
Véronique van den Engh
Sint-Janskathedraal,
's-Hertogenbosch

4 juni
Jamie de Goei
Grote of Hervormde Kerk,
's-Hertogenbosch

18 juni
Everhard Zwart
Nieuwe Westkerk,
Capelle aan den IJssel

2 juli
Susanna Veerman
Sint-Augustinuskerk, Amsterdam

16 juli
Laurens de Man
Janskerk, Utrecht

30 juli
Andrew Lucas
St. Albans Cathedral, Hertfordshire (UK)

13 augustus
Kees Nottrot
Martinikerkerk, Bolsward

27 augustus
Marc Fitze
Heiliggeistkirche, Bern (CH)

Zaterdagmiddagconcerten

Van 1 juni tot 14 september op zaterdag
inloopconcerten van 16.00-16.30 uur.
Toegang vrij. Collecte.
In juni vijf jonge aankomende talenten:

1 juni
Wietse Ouwejan (1999)

8 juni
Jos Maters (1997)

15 juni
Toon IJzerman (1998)

22 juni
Maarten Wilming (2001)

29 juni
Steven Knieriem (2001)

www.orgelconcerten-hendrik-niehoff.nl

Zaterdag 24 augustus

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur. Marktbespeeling.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Familie Datema, orgel, fluit & saxofoon.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Margreeth Chr. de Jong (Middelburg), orgel.

Deurne, Sint-Willibrorduskerk
Aanvang 20.00 uur.
Nacht van het Witte Doek,
Stomme film met geïmproviseerde orgelbegeleiding.

Zaltbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-, donateurs € 5,- tot 12 jaar gratis.
Jaap Zwart, orgel.

Zondag 25 augustus

Oirschot, Sint-Petrusbasiliek
Van 15.30 tot 16.00 uur.
Toegang gratis.
Gerard Hafkenscheid, orgelbespeeling.

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 8,-,
Kees van Houten, orgel
en Marjon Strijk, sopraan.

Sint-Genovevakerk Breugel Vollebregt-orgel

Gratis toegang, collecte na afloop.

Zondag 14 april 16.00 uur
Leon van den Brand
(Ravenstein) – orgel
Jessica Bartels,
stadsdichter van Eindhoven – poëzie

Zondag 28 juli 16.00 uur
Lidia Ksiazkiewicz
(Straatsburg) – orgel

Zondag 15 september 16.00 uur
Willem Hörmann
(Den Bosch) – orgel
Sep Otten – hoorn

Zondag 22 december 15.00 uur
Tannie van Loon
(Eindhoven) – orgel

Sons Kamerkoor
o.l.v. Marie-Astrid Vermaas
Emir Bektesevic, voorleeskampioen 2019
van Son & Breugel – kerstverhaal

Secretariaat: Walcherenlaan 13
5691ZV Son en Breugel
0499-473160
email: sjfedenuijl@chello.nl

Dinsdag 27 augustus

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren tot 15 jaar: gratis)
Marc Fitze, Heiliggeistkirche, Bern (CH), orgel.

Donderdag 29 augustus

Hilvarenbeek, Petruskerk
Aanvang 12.00 tot 12.30 uur. Toegang gratis.
Ad van Sleuwen, orgel.

Zaterdag 31 augustus

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur.
Vrije toegang met collecte. Marktbespeeling.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Steven Knieriem (Goes), orgel.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,-
Evert van de Veen, orgel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 15.30 uur. Toegang gratis met collecte.
Niels de Klerk, orgel.

Bergen op Zoom, Gertrudiskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 8,00; Vrienden Ibach-orgel € 5,00.
Concert op de orgels door Mark Christiaanse.
'Inspiratie' muziek van Bach, Brahms en Perry.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeeling.
Toegang gratis.

Zaltbommel, Sint-Maartenskerk
Aanvang 20.00 uur.
Toegang € 8,-, donateurs € 5,-, tot 12 jaar gratis.
Wout van der Linden, orgel.

Sint-Martinuskerk Sint-Oedenrode

Zaterdag 15 juni, 20.00 uur

Openingsconcert
Dutch Baroque Orchestra
met de organisten:
Gerard de Wit en Bert Augustus

Met CD presentatie:
'Sonate all'Epistola'
Wolfgang A. Mozart
Toegang inclusief cd € 20,-
Toegang zonder cd € 10,-
(Zie ook bladzijde 55 in dit magazine)

Zondag 3 november, 16.00 uur

'Augustus in November'
Nadere informatie over dit speciale
concert te zijner tijd te vinden op
www.smitsorgel.nl.

Zie de orgelconcertagenda in dit blad voor de concerten van de **zomercyclus** op de **zaterdag van 6 juli tot 17 augustus en 31 augustus** (aanvang 15.30 uur, toegang gratis, vrije gift) en op 14 september Nationale Orgeldag en Open Monumentendag.

www.smitsorgel.nl

Gertrudiskerk Bergen op Zoom

Orgelconcerten:
Aanvang 16.00 uur.
Entree € 8,- en Vrienden € 5,-

Zaterdag 22 juni
Concert op het Ibach-orgel door studenten van het Conservatorium Antwerpen

Zaterdag 31 augustus
Concert op de orgels, Mark Christiaanse
'inspiratie' muziek van Bach, Brahms en Perry

Nationale Orgeldag, Open Monumentendag:
Zaterdag 14 september
Regelmatig orgelbespeelingen

Ibach-Festival

Vrijdag 4, zaterdag 5 en zondag 6 oktober
Kijk op de website voor het programma

Zondag 24 november
Concert op het Ibach-orgel.
Janno den Engelsman
& **Charlotte Stoppelenburg, zang**
Random componist Daan Manneke

www.gertrudiscultuurstichting.nl

September concertagenda & Oktober orgelkringprogramma's

Zondag 1 september

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur. Toegang € 10,-.
Erwin Wiersinga, orgel

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur. Vrije toegang met collecte.
Laurens de Man (Janskerk, Utrecht), orgel.

Dinsdag 3 september

Waalwijk, Hervormde Kerk van Besoyen
Aanvang 20.15 uur.
Toegang € 10,- scholieren € 5,-
Ben de Rooij, orgel m.m.v. Wim Stokwielder,
gitaar/zang. Zuidamerikaans programma.

Zaterdag 7 september

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur.
Vrije toegang met collecte. Marktbespeling.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Ton Stevens (Oosterhout), orgel.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,-
Bach-cantate, Bach Collegium 's-Hertogenbosch
o.l.v. Jeroen Felix, Jamie de Goei, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur. Toegang gratis, met collecte.
Jelena Bazova, orgel.

Zondag 8 september

Oirschot, Sint-Petrusbasiliek
Van 15.30 tot 16.00 uur. Toegang gratis.
Gerard Hafkenscheid, orgelbespeling.

Sint-Maartenskerk Zaltbommel

Orgelconcerten op zaterdag
Aanvang van alle concerten 20.00 uur

Toegang € 8,-
Donateurs € 5,-
Kinderen tot 12 jaar gratis.

20 juli
Hugo Bakker Zaltbommel

27 juli
Hans Leenders Vaals/Maastricht

3 augustus
Sander van Marion Scheveningen

10 augustus
Bart Jacobs Brussel

17 augustus
André Knevel Canada

24 augustus
Jaap Zwart Hattem/Harderwijk

31 augustus
Wout van der Linden Zaltbommel

www.MuziekkringBommelerwaard.nl

Zaterdag 14 september Nationale Orgeldag en Open Monumentendag*

Deurne, Sint-Willibrorduskerk
Orgelbespelingen door amateurorganisten.

**Etten-Leur, Trouwkerkje
en Sint-Lambertuskerk**
Informatie: zie website www.jacobuszeemans.nl

**Hooge Zwaluwe, Protestantse Kerk
en Restaurant Onze Kerk**
Van 10.00 uur tot 17.00 uur bespelingen.

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur. Marktbespeling.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.
Activiteiten rondom het Robustelly-orgel:
12.00 – 13.15 uur
Bespelingen door amateur-organisten,
"Aan de klavieren, Robustelly back-stage"
13.30 – 14.15 uur
Inloop voor kinderen bij de speeltafel
14.30 – 15.15 uur
Kinderconcert; film met orgelmuziek

Tilburg, St. Dionysius (Heikeskerk)
Van 13.00 uur tot 16.00 uur.
Toegang gratis.
Inloopconcerten, workshop
en mogelijkheid de orgels te bespelen.
Rob Nederlof en Iskander Zalialdinov, orgel.

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 14.00 uur.
Inloopconcert.
Toegang vrij. Bijdrage na afloop.
Tommy van Doorn (Sint-Petrusbasiliek), Boxtel.

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Van 14.00 -16.30 uur.
Het monumentale Smits-orgel is van dichtbij te
bewonderen en onder begeleiding te bespelen.

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Van 14.30 uur tot 15.15 uur.
Toegang gratis. Marktconcert.
Lambert van Eekelen (Zevenbergen), orgel,
m.m.v. de Johann-Walter-Kantorei (Torgau, D)
o.l.v. Ekkehard Saretz.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
Jamie de Goei, orgel.

's-Hertogenbosch, Sint-Janskathedraal
Van 16.00 tot 16.30 uur orgelbespeling.
Toegang gratis.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 16.15 uur.
Toegang gratis, met collecte.
Tannie van Loon, orgel.

Zondag 15 september Open Monumentendag*

's-Hertogenbosch, Jeroen Bosch Ziekenhuis
Aanvang 15.00 uur.
Toegang gratis. Vrije gave, thee of koffie na afloop.
Leon van den Brand, orgel en piano
m.m.v. Hans Weijenburg, slagwerk.

Breugel, Sint-Genovevakerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang gratis met collecte.
Willem Hörmann, orgel en Sep Otten, hoorn.

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Zaterdag 21 september

Helmond, Lambertuskerk
Van 11.30 tot 12.00 uur.
Vrije toegang met collecte. Marktbespeling.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Etten-Leur, Sint-Lambertuskerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang gratis. Inlooppromenadeconcert.
Gretel Beyers (Kalmthout B), orgel.

Zondag 22 september

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 16.00 uur. Toegang € 8,-.
Harry van Wijk (De Kandelaaer, Amersfoort), orgel.

Cuijk, Sint-Martinuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,- en donateurs € 5,-.
Léon Berben, orgel.
Muziek van Cabezón, Correa de Arauxo,
Titelouze, Cornet en Frescobaldi

Oirschot, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 16.00 uur. Toegang gratis.
Johan Hermans (Hasselt), orgel.

Venray, Grote Kerk St. Petrus' Banden
Aanvang 16.00 uur.
Toegang gratis. Vrije gave, richtbedrag € 5,-.
Theo Hes, orgel.

Zaterdag 28 september

Eindhoven, Catharinakerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,- CKE-pas € 8,-
CJP, studenten en tot 18 jaar: gratis.
Mark van Platen, orgel
Werken van Hendrik, Jurriaan en Louis Andriessen
Om 14.00 uur lezing door Hans Strootman over
Jurriaan Andriessen: 'spelen met muziek'

Sint-Willibrorduskerk Deurne

Zondag 14 juli, 16.00 uur.
Gerard de Wit, orgel.

Zaterdag 24 augustus, 20.00 uur.
Nacht van het Witte Doek,
stomme film met orgelbegeleiding.

Zaterdag 14 september, 16.00 uur.
Nationale Orgeldag
Amateurorganisten.

Vrijdag 25 oktober, 21.15 uur.
Canto Ostinato bij kaarslicht.

Meer concerten te vinden op:
www.willibrorduskerkdeurne.nl

Zondag 29 september

Waalre, Agnus Deikerk
Aanvang 15.00 uur
Toegang € 5,-.
Henk Kooiker, orgel.

Horst, Sint-Lambertuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang gratis. Vrije gave, richtbedrag € 5,-.
Dana Hemelaer, orgel. Met groot scherm.

Wouwe, Lambertuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-.
Willem Ceuleers, orgel
m.m.v. Klarinetkwartet Liquorice Stick

Helmond, Lambertuskerk
Aanvang 20.00 uur.
Vrije toegang met collecte.
Hayo Boerema, orgel.

Dinsdag 1 oktober

Waalwijk, Hervormde Kerk a/d Haven.
Aanvang 20.15 uur.
Toegang € 10,- scholieren € 5,-
Jamie de Goei ('s-Hertogenbosch), orgel
m.m.v. blaasensemble St. Callistus (Berlicum).

Donderdag 3 oktober

**Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Dierendagproject voor de basisscholen.**
Tijdens deze dierendag bezoeken Oosterhoutse
basisscholen de Sint-Jansbasiliek om kennis te
maken met het Maarschalkerweerd-orgel.
Ton Stevens, orgel.

Vrijdag 4 oktober

**Ibach-Festival
Bergen op Zoom, Gertrudiskerk**
www.getrudiscultuurstichting.nl

Grote Kerk 's-Hertogenbosch

MUZIEK OP ZATERDAG
Aanvang 17.00 uur Toegang € 10,-
www.pgdenbosch.nl Evensongs vrije gift

EVENSONGS
18 MEI | VOCAAL ENSEMBLE MAGNIFICAT
o.l.v. Daniel Rouwkema ~ Jamie de Goei, orgel
5 OKTOBER | SCHOLA LITURGICA
o.l.v. Geke Bruining ~ Mattijs de Vreugd, orgel
30 NOVEMBER | RODEN GIRL CHORISTERS
o.l.v. Sonja de Vries ~ Sietze de Vries, orgel

ORGELCONCERTEN

8 JUNI | HAYO BOEREMA
6 JULI | GONNY VAN DER MATEN
m.m.v. FRANS VAN RUTH, PIANO
& DORIS HOCHSCHEID, CELLO
20 JULI | JAMIE DE GOEI
31 AUGUSTUS | EVERT VAN DE VEEN
14 SEPTEMBER | JAMIE DE GOEI
12 OKTOBER | LEO VAN DOESELAAR

Zaterdag 5 oktober

**Ibach-Festival
Bergen op Zoom, Gertrudiskerk**
www.getrudiscultuurstichting.nl

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Gratis toegang.
Evensongs door Schola Liturgica o.l.v. Geke Bruining
Mattijs de Vreugd, orgel.

Zondag 6 oktober

**Ibach-Festival
Bergen op Zoom, Gertrudiskerk**
www.getrudiscultuurstichting.nl

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren en studenten gratis).
Orgelsprookje De kleine Prins (Antoine de
Saint-Exupéry; gedichten: Klaus Lutterbuse/Syd
Meuldijk, en muziek: Andreas Willscher).
Ton Stevens, orgel met Cees Rijnders, verteller.

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,-.
Gerard Habraken, orgel.

Tilburg, St. Dionysius (Heikeskerk)
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,00
Véronique van den Engh, orgel.

Zaterdag 12 oktober

**12½ jaar jubileum-najaarsexkursie
van de Brabantse Orgelfederatie**
Eindhoven, Oirschot, Boxtel.
Aanvang 10.00 uur. De deelname bedraagt
€ 25,- p.p. inclusief de bespelingen, slot-
concert, 'portret-cd' van het Smits-orgel
te Boxtel en excursie-cd. Zie bladz. 20-25.
Deelname melden via excursie@brabantorgel.nl.
Maar altijd welkom op het laatste moment.

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,-
Leo van Doeselaar, orgel.

Zondag 13 oktober

Boxtel, Sint-Petrusbasiliek
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 8,-.
Peter Waldner (Mariahilf, Innsbruck), orgel.

Zondag 20 oktober

Handel, Kerk van O.L.Vr. ten Hemelopneming
Aanvang 14.00 uur. Toegang vrij.
Paul van der Woude, Utrecht, orgel.

Zaterdag 26 oktober

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,-
Bach-cantate, Bach Collegium 's-Hertogenbosch
o.l.v. Jeroen Felix, Jamie de Goei, orgel.

Eindhoven, Catharinakerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,- CKE-pas € 8,-
CJP, studenten en tot 18 jaar: gratis.
Andreas Liebig, orgel, Münsterorganist Basel
Programma Daan Manneke (Basler Psalmen)

Zondag 27 oktober

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 10,- (jongeren en studenten gratis).
César Franck project met de organisten
Jan Willems en Ton Stevens, m.m.v. projectkoor
o.l.v. Frans Bullens en diverse solisten.

Nuenen, H.Clemenskerk
Aanvang 15.30 uur.
Toegang gratis. Vrije gave na afloop.
Rob Nederlof, orgel.

Cuijk, Sint-Martinuskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 10,- en donateurs € 5,-.
Pieter Dirksen, orgel & clavecimbel.
Muziek van Marchand (350 jaar) en Bach.

Sint-Jansbasiliek Oosterhout

**ORGELCONCERTEN op het
MAARSCHALKERWEERD-ORGEL**
Toegang € 10,-. Jongeren/studenten gratis.

Zondag 19 mei, 15.00 uur.
Orgelconcert Ruud Huijbregts (Cathrien,
Eindhoven) m.m.v. Luisa Kop (zang)
(mariaal programma)

Dinsdag 11 juni, 20.00 uur, € 5,-.
Benefietconcert door schoolkoor- en
orkest Stedelijk Gymnasium Breda
en YRDV o.l.v. Frans van Dun,
Frans Bullens en Jan Willems.

Donderdag 3 oktober.
Dierendag-project basisscholen.

Zondag 6 oktober, 15.00 uur.
Dierendag concert
Orgelsprookje **'De kleine Prins'**
Antoine de Saint-Exupéry; gedichten:
Klaus Lutterbuse en Syd Meuldijk,
muziek: Andreas Willscher. Ton Stevens,
orgel, met Cees Rijnders, verteller.

Zondag 27 oktober, 15.00 uur.
César Franck project
(Le père angélique) m.m.v.
projectkoor o.l.v. Frans Bullens,
diverse solisten en organisten
Jan Willems en Ton Stevens.

Zondag 15 december, 15.00 uur.
Toegang gratis. **Festival of Lessons &
Carols** m.m.v. jongerenkoor
YRDV en Capella Catherina o.l.v.
Jan Willems en de organisten
Frans Bullens en Ton Stevens.

Op alle **zaterdag** van 6 juli
t/m 14 september* om 14.30 uur:
gratis markt-inloopconcerten met
lichtvoetige programmering.

*Alleen 17 augustus niet in de basiliek,
maar om 15.00 uur in de OLVr Abdij!

www.stichtingludens.nl

concertagenda & orgelkringprogramma's

Zaterdag 2 november

Udenhout, Sint-Lambertuskerk
Aanvang 20.30 uur. Vrijwillige bijdrage.
Première van 'Vita Brevis' door Fons Mommers.
Jelena Bazova (Breda), orgel, Johan Pols, stem;
Paul Hoogenboom, klarinet; Cor Links, slagwerk,
i.s.m. het Zuid-Nederlands Kamerkoor.

Zondag 3 november

Sint-Oedenrode, Sint-Martinuskerk
Aanvang 19.30 uur.
Bert Augustus, orgel.

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 15,-.
Erik Visser, orgel, Jeanneke van Buul, sopraan.

Tilburg, Het Cenakel (Kempenbaan)
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 15,00
Jelena Bazova, orgel m.m.v. Sacramentskoor.

Zondag 10 november

Etten-Leur, Van Goghkerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 7,- Donateurs € 4,50, 65+ en
C.J.P. € 6,-. Kinderen tot en met 12 jaar gratis.
Peter van de Velde (Antwerpen), orgel.

JBZ kapel 's-Hertogenbosch

Kamermuziek- en orgelconcerten

iedere derde zondag van de maand
om 15.00 uur in de kapel i.s.m. de
'Stichting Kamermuziek
's-Hertogenbosch' en de
'Brabantse Orgelfederatie'.

De orgelconcerten zijn:

28 april Gerard Habraken, orgel.

16 juni Axel Wenstedt, orgel,
m.m.v. Jos Koning, viola d'amore en
Angela Daniels-Heetvelt, cello.

15 september
Leon van den Brand, orgel en piano,
m.m.v. Hans Weijnenburg, slagwerk.

17 november
Thed van den Aker, orgel.

De concerten zijn gratis, maar een vrijwillige
bijdrage wordt op prijs gesteld.
Na afloop van ieder concert wordt u een
kop koffie of thee aangeboden.

Voor meer informatie:
www.jeroenboschziekenhuis.nl/concerten

Zaterdag 16 november

Eindhoven, Emmaüskerk
Aanvang 16.00 u, inloop koffie-thee 15.30 uur.
Toegang vrij, collecte na afloop.
Sander van den Houten en Carl Visser, orgel
en Cantorij T.U. Kampen.

Zondag 17 november

's-Hertogenbosch, Jeroen Bosch Ziekenhuis
Aanvang 15.00 uur.
Toegang gratis. Vrije gave. Thee /koffie na afloop.
Thed van den Aker, orgel.

Zaterdag 23 november

Eindhoven, Catharinakerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,- CKE-pas € 8,-
CJP, studenten en tot 18 jaar: gratis.
Adriaan Hoek, orgel.

Zondag 24 november

Etten-Leur, Sint-Lambertuskerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang € 7,- Donateurs € 4,50, 65+ en
C.J.P. € 6,-. Kinderen tot en met 12 jaar gratis.
Rowan van der Westen, orgel en Tim Maas, zang.

Bergen op Zoom, Gertrudiskerk
Aanvang 16.00 uur.
Toegang € 8,-; Vrienden Ibach-orgel € 5,-.
Janno den Engelsman, orgel
m.m.v. Charlotte Stoppelenburg, zang.
Programma rondom componist Daan Manneke.

Zaterdag 30 november

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur. Gratis toegang.
Evensongs door Roden Girl Choristers o.l.v.
Sonja de Vries en Sietze de Vries, orgel.

Zaterdag 7 december

's-Hertogenbosch, Grote Kerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,-
Bach-cantate door Bach Collegium
's-Hertogenbosch o.l.v. Jeroen Felix,
Jamie de Goei, orgel.

Helmond, Lambertuskerk
Van 16.00 tot 16.30 uur.
Vrije toegang met collecte. **Adventsmuziek.**
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Zaterdag 14 december

Helmond, Lambertuskerk
Van 16.00 tot 16.30 uur. **Kerstmuziek.**
Vrije toegang met collecte.
Jan van de Laar (stadsorganist Helmond), orgel.

Zondag 15 december

Oosterhout, Sint-Jansbasiliek
Aanvang 15.00 uur. Gratis toegang.
Festival of Lessons & Carols
m.m.v. jongerenkoor YRDV en Capella Catherina
(en koperkwintet) o.l.v. Jan Willems
en de organisten Frans Bullens en Ton Stevens.

Geldrop, Brigidakerk
Aanvang 15.00 uur.
Toegang gratis, met collecte. **Kerstconcert.**
Harmoniums Dejongdejongplusplus.

Heeswijk, Abdij van Berne
Aanvang 16.00 uur. Toegang € 15,-.
Kamerkoor Saudade o.l.v. Vincent Doek.

Zondag 22 december

Brugel, Sint-Genovevakerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang gratis met collecte.
Tannie van Loon, orgel. Kerstconcert, -verhaal.
Sons Kamerkoor o.l.v. Marie-Astrid Vermaas.
Met Emir Bektesevic, voorleeskampioen 2019

Zaterdag 28 december

Eindhoven, Catharinakerk
Aanvang 15.00 uur. Toegang € 10,- CKE-pas € 8,-
CJP, studenten en tot 18 jaar: gratis.
Ruud Huijbregts, stadsorganist, orgel.
Symphonie gothique van Widor
Om 14.00 uur lezing door Hans Strootman
'Widor in de jaren 90'

Catharinakerk Eindhoven

o.a.v. Collegium Musicum Eindhoven
CONCERTEN 2019

Toegang € 10,- (CKE-pas € 8,-,
CJP & student & jongeren tot 18 jaar: gratis)

4 mei 15.00 uur
Collegium Vocale Eindhoven
o.l.v. Ruud Huijbregts
Requiem van Maurice Duruflé

25 mei 15.00 uur
Laurens de Man, orgel
Programma: 'Romantiek To The Max'
met werken van o.a. Reger en Wagner

8 juni 15.00 uur
Gonny van der Maten, orgel
Doris Hochscheid, cello
Frans van Ruth, piano
O.m. nieuwe composities van
Wouter van Belle en Rick van Veldhuizen

15 juni 15.00 uur
Jean Baptiste Robin, organist
van de Chapelle Royale te Versailles
Frans muziek uit de 19^e en 20^e eeuw

28 september 15.00 uur
Mark van Platen, orgel
Werken van Hendrik, Jurriaan en Louis
Andriessen
Om 14.00 uur lezing door Hans Strootman
'Jurriaan Andriessen: 'spelen met muziek''

26 oktober 15.00 uur
Onder voorbehoud: **Andreas Liebig,**
Münsterorganist Basel (CH)
Programma rond Daan Manneke
(Basler Psalmen)

23 november 15.00 uur
Adriaan Hoek, orgel
Werken van o.a. Vierne, Dupré en Franck

28 december 15.00 uur
Ruud Huijbregts, stadsorganist Eindhoven
Symphonie gothique van Widor
Om 14.00 uur lezing door Hans Strootman
'Widor in de jaren 90'

Voor alle concerten:
www.muziekindecathrien.nl

Orgelpuzzel 2019

Als we naar een orgel kijken wordt het beeld bepaald door het orgelfront met z'n prestantpijpen in een fraaie omlijsting. Bij veel orgels heeft het front een symmetrische opbouw en daarbij zien we vaak een centraal geplaatste middentoren waarin zo'n 5 tot 9 prestantpijpen netjes symmetrisch staan opgesteld.

Stap 1

Voor deze puzzel hebben we hiernaast veertien karakteristieke middentorens van Brabantse orgels afgebeeld. U kunt ze vinden op www.brabantorgel.nl door te zoeken in de linker kolom van de homepage. Daar staan heel veel Noord-Brabantse orgels alfabetisch op plaatsnaam onder elkaar. De plaatjes van de orgels daar zijn weliswaar klein, maar dat is juist de uitdaging van deze puzzel. Ziet u een orgel waarvan u denkt dat een van de middentorens hiernaast van dat orgel is, dan klikt u door naar de pagina waar dat orgel beschreven staat. Als uw vermoeden klopt, dan vindt u bij de hoofdafbeelding van het orgel een gele letter met de vermelding 'PUZZEL 2019' zoals het voorbeeld hier afgebeeld:

Stap 2

Combineer de zo gevonden veertien (gele) letters tot de naam van een orgelpersoonlijkheid waarover in dit orgelmagazine is geschreven.

Stap 3

Als oplossing van de puzzel stuurt u deze naam in de versie met de veertien letters per e-mail uiterlijk 15 september naar info@brabantorgel.nl.

Prijzen

Drie winnaars kunnen een van deze prijzen kiezen: het **Loretboek** inclusief de twee bijbehorende cd's, **drie BOF-cd's** naar keuze of **twee gratis deelnamekaarten voor een van de orgel-excursies** van de BOF, dat is inclusief een excursie-cd en de portret-cd die bij de excursie worden uitgegeven. De winnaars ontvangen bericht en worden op 1 oktober 2019 bekendgemaakt op de homepage www.brabantorgel.nl.

Brabants Orgelrijkdom 2019

Tommy van Doorn organist en beiaardier

Na zijn beiaardbespeling aan het eind van de vrijdagochtend tref ik Tommy. Eerst had ik nog onder de toren staan luisteren, maar zo vlak onder die toren hoor je eigenlijk weinig van het instrument. Hoe anders is dat als je boven zit. We klimmen naar zijn plek hoog in de toren boven het Brabantse land en hij wijst op de nieuwe technologie die na de recente restauratie is aangebracht om het carillon weer up-to-date en goed bespeelbaar te maken. Het ziet er indrukwekkend uit. Hier speelt hij dus, programmeert de kwartier- en uurmelodietjes en kan hij zich in zijn eentje heerlijk uitleven in muziek.

Na het afdalen van de vele treden zitten we bij elkaar om eens te praten over wat hem zoal bezighoudt met orgels en, sinds kort, de beiaard.

Terug naar het begin

Tommy komt uit een echt Brabants gezin in Boxtel dat hij als cultuurgeïnteresseerd typeert. Zijn moeder, verpleegkundige, is veel bezig voor de lokale heemkundekringen en met zijn vader, actief in verzekeringen, deelt hij een geschiedkundige hobby over de beide wereldoorlogen uit de vorige eeuw. Niet iets met muziek dus. Van wie hij zijn muzikaliteit geërfd heeft weet hij niet.

Op zijn zevende begon hij met piano-spelen en mocht hij op les, maar waarom weet hij niet meer... "Ik oefende nooit, alleen maar tijdens de les. Maar een beetje zelf frunniken vond ik leuker. De docente zei wel dat als ik zou oefenen ik heel snel

vooruit zou gaan, maar ja, daar had ik geen zin in." Tommy tekende wel altijd graag: "Tot mijn zevende was de Petrustoren mijn favoriete onderwerp, vooral om het perspectief juist te krijgen." Toen hij vijftien was kocht hij wat gitaren (een elektrische, enkele akoestische en een basgitaar, zelfs een mandoline) en leerde zichzelf er in zijn vrije uurtjes op spelen. Heel vrijblijvend, hij heeft er nooit publiekelijk mee opgetreden. En nu zijn ze decoratie in zijn werkkamer. Zo ontdekte hij in die jaren dat hij graag alle 'lagen' van muziek (bas, melodie, harmonie, ritme) wilde onderzoeken en doorgronden. "Ik deed alles wel het liefst in mijn eentje, en dat is alleen

maar erger geworden..." Dat verklaart wellicht waarom Tommy later naast het orgel ook de beiaard zo vanzelfsprekend zou gaan vinden. Daar zit je letterlijk in je eentje hoog boven stad en land te musiceren...

"Ik doe alles het liefst in mijn eentje"

Toen hij een jaar of 17 was en bezig met het gymnasium, wist hij nog niet wat hij aan wilde met zijn leven. Maar toen kwam het 'wonderbaarlijke moment' dat hij in het lokale krantje iets las over een orgelconcert. "Kees van Houten vertelde daarin dat je in

je eentje van alles op zo'n orgel moet doen, met je handen en je voeten, en dat dan ook nog in die mooie Petruskerk waarvan ik als kind altijd al die mooie toren tekende. Dus ik er naartoe. Kees speelde een mooi Bach-programma en dat beviel mij heel erg. Maar ook de hele indruk, de kerk, de galm, dat gedimde licht in de avond en dan die Bach-koralen... Ik dacht hier wil ik wat mee." Tommy sprak Kees aan en die verwees hem naar de vaste organist van de kerk, Jan Verhoeven, die bereid was om Tommy les te gaan geven. "Ik moest wel mijn techniek weer van nul af aan leren, maar nu zat er wel motivatie achter! Meteen hard werken aan Toccata's

van Pachelbel en werk van Bach, elke zaterdagmorgen. Maar ik nu wel met het gevoel: dit werkt!" Thuis zagen ze dat het wat serieuzer werd en Tommy besloot dat hij naar het conservatorium wilde en vroeg Jan Verhoeven hem daarbij te helpen. Op het gymnasium gooide Tommy daarom anderhalf jaar voor het eindexamen in overleg met de decaan zijn vakkenpakket rigouzeus om. Die vond het een extreme switch, maar ze begreep het wel en gaf toestemming. Zijn studieresultaten liepen wel iets terug omdat hij zich nu volledig op orgelmuziek stortte, maar hij behaalde desondanks met gemiddeld 8 zijn examens. Zo kwam hij in Tilburg op het conser-

vatorium terecht bij o.a. orgeldocent Henco de Berg. Bij Jan bleef hij ook nog pianoles volgen. Hij had sinds zijn orgellessen een sleutel van de kerk zodat hij daar steeds kon oefenen. De opleiding liep achteraf gezien op rolletjes, ze waren steeds tevreden. "Mensen vonden het wel moedig van me, zo van weet je wel waar je aan begint, om dat orgel te doen in deze tijd..." Maar Tommy gaat gewoon door en haalt uiteindelijk cum laude zijn bachelor met een concert in de Eindhovense Cathrienkerk. De laatste twee jaren was hij ook gaan nadenken over wat te doen na die bachelor en mede omdat zijn orgeldocent Ad van Sleuwen hem dat

Beiaarden

Een beiaard (ook wel carillon of klokkenspel genoemd) is een met een klavier bespeelbare reeks van tenminste 23 klokken. Voor de lage landen is het kenmerkend cultureel erfgoed. In Nederland hebben we de grootste concentratie van deze imposante instrumenten ter wereld, zo'n 185 beiaarden verspreid over stad en land. Tommy van Doorn is de vaste beiaardier van Boxtel en bespeelt vanuit die functie iedere vrijdagochtend van 11 tot 12 uur de beiaard in de toren van de Petrusbasiliek.

Van de wet zou een beiaardier de hele dag zijn klanken over de mensen mogen uitstrooien. "Maar", zegt Tommy, "om sociale redenen doe je dat natuurlijk niet, want anders krijg je de hele gemeenschap over je heen. In Utrecht bijvoorbeeld speelt de automaat van het carillon elk kwartier, ook 's nachts... Dat doet ze al sinds de 17^e eeuw, een traditie waar sommige centrumbewoners het toch wel moeilijk mee hebben. Er zijn mensen die het prachtig vinden, anderen hebben er niets mee. Daar moet je mee leven als beiaardier... Maar hier in Boxtel zet de carillon-automaat zichzelf om acht uur 's avonds uit..."

adviseerde besluit Tommy om geen master in Tilburg te doen, maar om muziekwetenschappen te gaan studeren in Utrecht. Dat vond hij zeer verfrissend, niet altijd alleen maar achter dat orgel. En toen werd hij geconfronteerd met de restauratie van de beiaard in de toren van de Petrusbasiliek. "De kartrekkers van de restauratie, goede kennissen, zeiden 'Dat is nou echt iets voor jou!' En dat klopt ook wel... Daan Manneke en Jacques Maassen hadden me dat bij concerten met Cappella Breda ook al eens gezegd..." Toen startte Tommy de beiaardstudie en raakte hij ook betrokken bij de restauratie.

"Zo'n beiaard is groot en gek en er komt techniek bij kijken. Net als bij een orgel"

De beiaard van de basiliek

In Boxtel is er lang gedaan om tot een besluit te komen over de restauratie van de beiaard. Pas nadat er financiële duidelijkheid kwam en Arie Abbenes, de oud-beiaardier van de Domtoren in Utrecht, adviseur werd bij de restauratie kwam er vaart in. Intussen was Tommy snel gestart met de beiaard-

studie naast muziekwetenschappen, want de beiaard zou na een jaar klaar zijn. En Abbenes verwachtte ook van de betrokken beiaardier inbreng bij de restauratie van het instrument. Zo vroeg hij: "Welke veerspanning ik wilde, wat moet de diepgang van de toetsen moest worden en zo, maar dat wist ik ook allemaal nog niet. Je wordt dan meegenomen in zo'n proces en gelukkig ging dat gelijk op met de opleiding. Heel boeiend!" Zo is hij nu, na een instromingsovergangsjaar voor beide studies, gelijktijdig bezig met twee masters, de beiaardopleiding en muziekwetenschappen. Tommy: "Voor mijn dertigste moeten deze studies afgerond zijn, dan moet ik daarmee klaar zijn!"

Ook het orgel aandacht geven

Intussen gaat het geven van orgelconcerten, het spelen bij kerkdiensten en het begeleiden van diverse koren ook gewoon door, hoewel hij dat laatste noodgedwongen wat aan het afbouwen is vanwege de aandacht die hij de beiaard nu wil geven. En dat is moeilijk, zeker in tijden dat er vaak beroep op je gedaan wordt zoals in de kersttijd. Maar de studie afronden blijft prioriteit één.

Schijndel

Een van Tommy's activiteiten is artistiek adviseur te zijn bij de Stichting Kerkconcerten Boxtel. Daarnaast is hij in zijn woonplaats Schijndel vorig jaar betrokken geraakt bij de oprichting van een nieuwe orgelkring die zich het lot aantrekt van het Smits-orgel in de Servatiuskerk. Vorig jaar berichtten wij daar al over middels het interview met Jan Buil, de initiatiefnemer en secretaris van de stichting. Tommy is voorzitter van die club. Het is zeer nodig dat er aandacht komt voor dat orgel in Schijndel. "Als dit instrument buiten de liturgie niet meer voor het voetlicht gebracht wordt weet straks niemand meer wat voor een topstuk er in die kerk staat." Wel zijn er met dit Schijndelse Smits-orgel nog technische problemen, maar desondanks organiseert de nieuwe orgelkring er dit jaar concerten op.

Toekomst als muzikant

Als straks zijn studie achter de rug is wil Tommy zich concentreren op het orgelspelen en de beiaard. Hij ziet als voordeel dat beiaardspelen niet allemaal in het weekend hoeft te gebeuren zoals bij orgelspelen meestal wel het geval is. Die combinatie is dus goed om ervan te kunnen leven. Aan

de andere kant wil hij de toekomst openhouden. Het kan best zijn dat er iets op zijn pad komt waardoor hij een compleet andere richting op gaat. "Ik hoef me nergens aan te binden, dat is de vrijheid van dit bestaan."

Harmonium

Zo'n zijpad heeft hij ook gehad toen hij door Ad van Sleuwen met drukwindharmoniums in aanraking kwam. "Dat trok mij aan omdat dat ook een ongebruikelijk instrument is. En dan gaat de klank je bevalen, je wilt er wat mee. Van Ad moest ik me dan wel zes weken met zo'n ding opsluiten, anders zou het niks worden."

"Ik zoek altijd de extremiteiten, het kan nooit normaal"

Zo heb ik er via hem een in Antwerpen aangeschaft..." Het instrument wordt wel populairder, zodat Tommy ook daar kansen ziet. "Dan rol je het harmoniumwereldje in. Zo schrijf ik nu muziekbesprekingen voor het blad van de Harmoniumvereniging Nederland." Hij speelt er graag op, bijvoorbeeld ter afwisseling met het orgel tijdens dien-

sten, of als begeleidingsinstrument bij koren. Zijn drukwindharmonium kan de enorme basiliekruijmtte gemakkelijk aan. "En het geeft meteen een Franse sfeer."

Toekomst

Over waar het naar toe gaat met de orgels in kerken is Tommy bezorgd maar hij ziet kansen. "Ik kom niet vanuit een kerkelijke achtergrond. Voor mij is het orgel een muziekinstrument. Tegenwoordig zijn kinderen cultureel niet erg geëngageerd en weten nauwelijks wat een kerk of een museum is. Maar toch zijn ze geïnteresseerd als je ze het laat zien."

Tommy had een schoolklas op excursie naar de beiaard. "Al die kinderen vinden het prachtig, en ook de begeleidingsouders zijn verbaasd over wat ze allemaal te zien en te horen krijgen. Ook als we een orgel demonstreren gaat dat zo. Probleem is alleen steeds dat mensen even belangstelling hebben, het grappig vinden om een bekend deuntje te horen, maar als het serieus wordt haken ze af bij het horen van een stuk van Bach of Vierne dat helemaal gemaakt is om tot z'n recht te komen op het betrokken instru-

ment..." Tommy ervaart dat oudere mensen die het orgel ontdekken er wel opeens open voor kunnen staan. Zo zijn de orgelleerlingen van Tommy in Helmond en Boxtel nagenoeg allemaal boven de vijftig, hebben bijvoorbeeld pianogespeeld, maar gaan nu helemaal voor het orgel. "En dat vind ik leuk, om ze uit te dagen, dingen te laten doen waarvan ze dachten het niet te kunnen. Maar ja, hoe het in de kerk zal gaan weet ik niet. Ik begeleid als organist in de basiliek wekelijks het Sint-Petruskoor. Meerstemmige klassieke missen van Mozart, Haydn, Perosi, Andriessen, Gounod. Maar ik weet: jongeren en jeugdkoren zingen dit soort muziek doorgaans niet meer, de continuïteit en vanzelfsprekendheid van vroeger is weg. Dus over een aantal jaren zal mijn taak als begeleider er waarschijnlijk fundamenteel anders uitzien. Maar ik weet nog niet hoe... Zo'n kerkgebouw blijft, en de historische orgels ook. Het is cultureel erfgoed; niet alleen als uitvoerend musicus maar ook vanuit mijn muziekwetenschap- insteek daagt het mij uit om me hiervoor in te blijven zetten. Ik laat het op me afkomen en waardeer wat ik er nu aan kan bijdragen!"

Het Smits-orgel (1839) van Sint-Oedenrode en het Dutch Baroque Orchestra

Bij de zoektocht naar een orgel voor de Mozart-cd die Gerard de Wit met zijn Dutch Baroque Orchestra van plan was te maken kwam het Smits-orgel van Sint-Oedenrode op zijn pad...

Op de orgelbank: Gerard de Wit, links; Bert Augustus

wist hij, als campanoloog werkzaam bij klokkengieterij Koninklijke Eijsbouts en dus regelmatig in aanraking komende met 'automaten', waar ik het over had. In Bert vond ik een bekwaam, leergierig en zeer bedreven partner om niet alleen Mozarts f-moll op te nemen, maar tevens diens zeer verdienstelijke Fuga in g-moll. Muziek waarin het Smits-orgel op de cd zijn andere kant kon laten horen. Het moet gezegd worden, dit is een ongelooflijk veelzijdig instrument dat intiem en extravert tegelijk is. Naast het gebruik als continuo-instrument een machtig tutti: een stralend plenum, karakteristieke tongen en fonkelende fluiten. Over de f-moll Fantasia waren we het eens: Mozart, die een hekel had aan automatisch spelende instrumenten, schreef er de mooiste muziek voor!"

Presentatie van de cd
"Ondertussen was Ad de Gouw van de Stichting Smitsorgel Heilige Martinuskerk aangeschoven. Hij vertegenwoordigde als voorzitter de stichting die mede instaat voor de instandhouding van het orgel en maakt samen met de parochie bespeling in de liturgie en bij concerten mogelijk. Ad kwam met de vraag of de cd ook gepresenteerd gaat worden. Dat kon natuurlijk niet uitblijven: we kunnen u hartelijk verwelkomen voor het presentatieconcert op zaterdag 15 juni 2019 om 20.00 uur."

"Ik ben Bert, Ad en de rest van het bestuur zeer dankbaar voor hun gastvrijheid tijdens de opnamesessies! Ik ben er trots op: één van de eerste opnames met historische instrumenten gespeeld door het Dutch Baroque Orchestra met een kerkorgel als continuo-instrument. Niet anders dan hoe Mozart het zelf deed!"

we de lagere pitch van 415 Hz. Voor Mozarts Epistelssonates, die toch wel een beetje in vergetelheid zijn geraakt, is een niet al te groot continuo en solo-orgel nodig. Het is natuurlijk helemaal ideaal wanneer je het orkestje naast je hebt zitten en het zelfs vanaf de speeltafel kunt leiden. Een welkome toevoeging aan het basso continuo is de barokfagot, die Mozart als 'ad libitum' aangeeft. De karakteristieke pedaaltong komt qua klankkarakter wel heel erg in de buurt. Met het klankbeeld van dit instrument en deze locatie kan men zich de rijk geornamenteerde Salzburger Dom met zijn ongekende akoestiek voorstellen, waar deze muziek tussen 1772 en 1780 als instrumentaal intermezzo tussen de epistel- en evangelielezingen geklonken heeft."

Extra quatre mains
"Toen bleek dat er nog voldoende ruimte op de cd over bleef bedacht ik mij geen moment en waagde een spontaan belletje naar Bert Augustus: "Wil je met mij quatre-mains Mozarts Fantasia in f-moll opnemen? Je weet wel, het stuk dat Mozart voor een automatisch spelend instrument componeerde om er geld mee te verdienen", legde ik hem nog uit. Maar als geen ander

"Tijdens een orgelronde Brabant in 2017 was ik samen met mijn opnametechnicus op zoek naar een geschikt orgel voor de opname van de Voluntary's van Stanley. Daarbij liepen we de gastvrije titularis Bert Augustus van de Sint-Martinuskerk te Sint-Oedenrode tegen het lijf. Hij overtuigde mij ervan dat ik ook zeker het Smits-orgel in Sint-Oedenrode moest 'proberen'. En dat kon direct. Een visite die ik niet vergat. Het was op dat moment niet het orgel waar ik naar op zoek was, maar ik prentte dit in mijn geheugen. Want in Nederland tref je dit niet zoveel: een instrument met een warme, bescheiden klank en intonatie, in een prachtige akoestische ruimte, een ruime orgelgalerij waar je instrumentalisten kwijt kunt en last but not least met een pitch $a^1 = 415$ Hz. Met mijn Dutch Baroque Orchestra dat op oude of kopieën van oude instrumenten (en dus kamertoon) speelt, was dit een ideale combinatie. Met eerdere plannen om naar Salzburg te gaan om daar Mozarts integrale Kerksonates voor twee violen en Basso Continuo op te nemen werd het uiteindelijk Sint-Oedenrode met het breed inzetbare Smits-orgel. Hoewel men voor Mozarts muziek uitgaat van $a^1 = 427-430$ Hz, accepteerden

Presentatie zaterdag 28 september
De presentatie van deze nieuwe dubbel-cd vindt plaats op zaterdagavond 28 september om 20.15 uur tijdens een concert in de Petruskerk te Hilvarenbeek alwaar de opnamen ook hebben plaatsgevonden. Het concert wordt verzorgd door Ensemble Venti Musicali en Ad van Sleuwen aan het orgel. De toegang is gratis.

De nieuwe cd kan voor € 15,00 excl. verzendkosten besteld worden bij de Stichting Erard te Weebosch, telefonisch 0497-542341 of via www.advansleuwen.nl

Het gehele oeuvre van Jacques Boyvin

Ad van Sleuwen voltooit zijn Boyvin-project op het Van Hirtum-orgel van Hilvarenbeek met een tweede dubbel-cd vol met muziek van deze Franse componist.

De Franse orgelcomponist Jacques Boyvin (1649-1706), geboren in Parijs, was vanaf 1674 organist van de kathedraal in Rouen. Zijn drie-klaviers orgel inspireerde Boyvin bij het schrijven van zijn twee Livres d'Orgue. Deze bevatten orgelsuites die ieder bestaan uit meerdere delen. Zij kunnen dienen als studie voor compositie, als improvisatievoorbeeld of als alternatieve composities.

Premier Livre
In 2017 verscheen de eerste dubbel-cd met het Premier Livre d'Orgue van Boyvin gespeeld door Ad van Sleuwen op het orgel in de Beekse Petruskerk. Dit orgel is het grootste instrument dat B.P. van Hirtum bouwde (1840). Hij was er zelf ook vele jaren organist. Bij een grote verbouwing van de kerk in 1904-1905 werd het orgelbalkon afgebroken en het orgel tegen de noordwand in de toren geplaatst, waarbij onder andere de bovenkas 'gedraaid' op de onderkas werd geplaatst en de zijvelden verwijderd. Ook werd de dispositie gewijzigd. In

1919 werden de vier spaanbalgen vervangen door een magazijnbalg. Bij de restauratie/reconstructie van 1969, uitgevoerd door de Gebrs. Vermeulen uit Weert, werd het orgel op een nieuw orgelbalkon geplaatst en voorzien van twee spaanbalgen. Bij de restauratie van het pijpwerk in 2005 door orgelmaker Hans van Rossum werd de oorspronkelijke toonhoogte van $a^1 = 392$ Hz hersteld en de winddruk verlaagd naar 63 mm Wk. Sinds 2015 bestaat, zoals in het oorspronkelijke contract vermeld staat, de windvoorziening weer uit vier spaanbalgen.

Tweede dubbel-cd Deuxième Livre
Op dit fraai klinkende orgel speelde Ad van Sleuwen wederom een dubbel-cd vol met composities van Jacques Boyvin. Een achttal suites uit het Deuxième Livre d'Orgue (1700) plus enkele anonieme composities vullen de beide cd's. Hiermee heeft Ad van Sleuwen het gehele oeuvre van Boyvin nu op cd vastgelegd.

Het Lohman-orgel van Heusden op nieuwe cd

Jaco van de Werken, inmiddels 17 jaar cantor en 12 jaar organist in de Catharijnekkerk van Heusden heeft met de uitgave van deze cd het klankenpalet van dit prachtige, historische instrument vastgelegd. Er was namelijk, los van de BOF excursie-cd XVIII uit 2015, nog geen cd-opname beschikbaar waarin de klankeigenschappen van het orgel goed naar voren kwamen. Jaco is nu 25 jaar koordirigent, muziekdocent aan het Willem van Oranje College in Wijk en Aalburg en hij heeft al 20 jaar een eigen orgel- en pianolespraktijk in Werkendam. Het programma van deze cd is literatuur die Jaco op dit orgel vindt passen. Bert Nederlof heeft meegedacht bij de keuze en uitvoering van de werken.

Arts-Sciences-Lettres

Ad van Sleuwen en Daan Manneke

Op zaterdag 29 september 2018 ontvingen organist Ad van Sleuwen, adviseur van onze orgelfederatie, en componist Daan Manneke een onderscheiding van de Société Académique Arts-Sciences-Lettres. Beiden hebben zich zeer verdienstelijk gemaakt voor de Franse muziek en cultuur en zijn daarvoor door de Société Académique d'Education et d'Encouragement Arts-Sciences-Lettres te Parijs onderscheiden met respectievelijk de

vergulde medaille (Médaille de Vermeil) en de zilveren medaille (Médaille d'Argent). Zij waren in 2018 de enige Nederlanders die door de Société Académique zijn onderscheiden. Tijdens een door de Brabantse Orgelfederatie belegde feestelijke bijeenkomst in de Sint-Petruskerk te Hilvarenbeek werden de onderscheidingen uitgereikt door de Nederlandse vertegenwoordiger van Arts-Sciences-Lettres, de organiste Susanna Veerman.

Deze feestelijke bijeenkomst is via YouTube terug te zien: www.youtube.com/watch?v=xBOviAHwcc0 of zoeken 'Ad van Sleuwen 20180929'

Orgelexcursie voor de jeugd naar Heusden

Brabants Orgelrijkdom 2019

Jaco van de Werken organiseert dit jaar voor de vijftiende keer zijn jaarlijkse orgelexcursie naar het Lohman-orgel van de Catharijnekkerk in Heusden voor leerlingen van het Willem van Oranje College te Wijk en Aalburg alwaar hij muziekdocent is. Een idee voor andere muziekdocenten om eens op te pakken?

De excursie wordt georganiseerd voor alle eerstejaarsleerlingen van alle niveaus van VMBO tot Atheneum. Elk jaar, in de maand maart, bezoeken zo'n 150 leerlingen de kerk! Een speciale lesbief, ontwikkeld door muziekdocent Jaco van de Werken, laat de leerlingen kennismaken met diverse onderwerpen rondom het orgel. Er wordt verteld over de geschiedenis van het orgel en de rol van het instrument in de kerk. Verder over de opbouw en werking. En er wordt natuurlijk aandacht besteed aan hoe het orgel klinkt, dat het als het ware een orkest is met veel instrumenten! De leerlingen maken kennis met de orgelpijpfamilies. Door het demonstren van verschillende orgelpijpen (lippijpen ofwel labialen en de tongwerken, lingualen) krijgt de leerling een beeld van de verschillende klankkleuren van het orgel. Verteld wordt dat door het experimenteren met de vorm en het materiaal er verschillende klankkleuren ontstaan zijn (de mensuren). Dit vinden de leerlingen reuze interessant!

Luisteren

Aan het eind van de excursie in de kerk geeft Jaco van de Werken een demonstratie van de klank van het orgel: de leerlingen moeten in hun werkboekje de volgende registraties herkennen en in de goede volgorde zetten, denkend vanuit het orkest: koperwerk (Trompet), houten blaasinstrument (Holpijp), snaarinstrument (Viola di Gamba) en het typische orgelregister: de Prestant (de basis). Ook kunnen het plenum en de vulstemmen nog aan de orde komen. Uiteraard wordt er met de leerlingen een kijkje bij de speeltafel genomen.

Op school is door de leerlingen tijdens de muzieklus een speeltuk (Pirates of the Caribbean!) ingestudeerd op een keyboard en in Heusden mag dit aansluitend op het 'grote orgel' worden uitprobeerd en gespeeld. De leerlingen ervaren dan een verschil in touchen en het aanblazen van de pijpen bij het orgel. Erg leerzaam en een hele belevenis voor de leerlingen!

Meer dan het orgel

De laatste jaren wordt de orgelexcursie uitgebreid met een bezoek aan het naastgelegen streekarchief in samenwerking met de sectie geschiedenis van de opleiding. De docent godsdienst vertelt wat er gebeurt in een kerkdienst en wat er naast het orgel nog meer te zien is in de kerk zoals de preekstoel, het doopvont, de avondmaalstafel, liederenborden, collecte-

zakken en zo meer, want het is niet meer vanzelfsprekend dat de huidige leerlingen 's zondags een kerkdienst bezoeken. Daar komt nog bij dat Heusden een prachtig vestingstadje is, zeer geschikt voor een speurtocht met vragen voor de leerlingen. De excursie wordt stevast besloten met een lekker ijsje: de educatieve dag is dan zeker geslaagd!

organroxx
INTERNET RADIO

Sinds januari 2016 is **Orgelradio**, medio 2017 vanwege het internationale gehoor omgedoopt tot **Organroxx**, gratis via internet 24 uur per dag te beluisteren. Het initiatief van de Belgische organist Nico Declerck leidde tot een ongekend succes met luisteraars in meer dan 175 landen! Ook de Brabantse Orgelfederatie stuurt jaarlijks haar nieuwe uitgaven naar Organroxx en met de nodige regelmaat worden ook door de BOF op onze cd's opgenomen werken uitgezonden via Organroxx. Dagelijks worden op Facebook (www.facebook.com/organroxxie) de programma's bekend gemaakt. Te beluisteren via www.organroxx.com.

Het Ureel-/Verschuieren-koororgel in de Sint-Catharinakerk in Eindhoven

In 2017 werd het Ureel-/Verschuieren-koororgel door Nico en Annick van Duren overgeplaatst naar de Sint-Catharinakerk in Eindhoven, waar het dienst doet als koororgel. Dit orgel bevond zich sinds 2008 in de Gerardus Majellakerk in Eindhoven, welke kerk in 2013 aan de eredienst werd onttrokken.

Afkomstig uit België

Het orgel dateert uit 1667. Het werd oorspronkelijk gebouwd voor een kerk in Gits (België). De bouwer is onbekend. In 1873 bouwde Frederic Ureel in de oude kas een nieuw orgel, waarbij hij ook oud pijpwerk gebruikte. In 1895 werd het orgel in het Antoniusklooster in Kortrijk geplaatst. Vanaf 1923 tot 1952 stond het tot salon-orgel omgebouwde orgel bij enkele particulieren.

Verschuieren

In 1952 werd het verkocht aan de firma Verschuieren in Tongeren, welke het doorverkocht aan de firma Verschuieren in Heythuysen. Laatstgenoemde firma plaatste het onder advies van Hub. Houët geheel gerestaureerde orgel in 1954 in de Don Boscokerk in Eindhoven. Nadat deze kerk in 2006 gesloten werd, is het orgel in 2007/2008 overgeplaatst naar de Gerardus Majellakerk. Het werd gerestaureerd door Nico van Duren en als altaarorgel op de koorzolder van het transept geplaatst. In de lade is op een sticker de bedrijfsnaam van Louis Hooghuys geplaatst (Louis Hooghuys, opgeleid bij Charles Anneessens was bekend onder Manufacture d'orgues mécaniques Louis Hooghuys, en specialiseerde zich in draaiorgels voor kermissen en danszalen). Het kan ook zijn dat hij aan het orgel gewerkt heeft en de (oude) lade voorzien heeft van zijn naam. De lade is te groot voor de veel oudere kas hetgeen o.a. resulteerde in krap geplaatste en geknepen conducten over de lade naar het front. Teneinde de geknepen windtoevoer via de conducten naar de frontpijpen optimaal te laten zijn, werden deze nu ruimer aangelegd. Daarbij moest de - op een onbekende datum geplaatste - Flûte 2 vt basse nu verwijderd en bij het orgel opgeslagen worden. Het discant-register Cornet (op dezelfde, later gedeelde sleep) staat op een verhoogde bank. Het pijpwerk is van verschillende makelij en heeft oudere datering.

Dispositie

Manuaal (C-f ³)	
Bourdon	8 vt
Montre	4 vt
Flûte	4 vt
Quinte	2 ² / ₃ vt
Doublette	2 vt
Flûte B	2 vt
Tierce	2 ³ / ₅ vt
Cornet D	3 rangs
Fourniture	3 rangs
Cromorne B/D	8 vt
Voix Humaine B/D	8 vt (1740)
Pedaal (C-d ^o)	
Aangehangen	

Kerk en hoofdorgel zijn eigendom van de gemeente, dit koororgel is eigendom van de parochie. De rijk gesneden kas uit 1667 is een sieraad in het transept van de Sint-Catharinakerk.

KERKORGELONDERHOUD

Nico & Annick van Duren
Orgelmakers/Restaurateurs

- Restauratie en revisie van mechanische, pneumatische en elektropneumatische pijporgels.
- Overplaatsingen van kerkorgels.
- Stemmen en onderhoud.

Zeer betaalbare tarieven!

Bernhardweg 4
5394 AG Oijen (bij Oss)
Tel: 0412 850930 Mobiel: 06 51228817
E-mail: nicovanduren@home.nl
Website: www.kerkorgelonderhoud.nl

Smits-orgel, Oijen

Brabants Orgelrijkdom 2019

advertentie

Ludieke zomerse orgelronde Hilvarenbeek-Diessen zaterdagmiddag 29 juni

Voor liefhebbers van orgels en orgelmuziek organiseert de Orgelkring Midden-Brabant komende zomer een ronde langs verschillende orgels, waaronder twee Van Hirtum-orgels, in Hilvarenbeek en Diessen. De orgelronde start op zaterdag 29 juni om 14.00 uur in Hilvarenbeek met de bespeling van de orgels in de Petruskerk (Vrijthof).

waar de orgelbespeling om 15.30 uur begint. De orgels in beide kerken worden gevarieerd bespeeld: solistisch, in tweespraak en als begeleidingsinstrument. Het programma is toegesneden op een breed publiek en wordt mondeling toegelicht. Het publiek kan daarbij niet alleen genieten van het gangbare orgelrepertoire, maar de organisten Ad van Sleuwen en Jac Peeters maken ook uitstapjes naar wat lichtere genres. De hierop volgende terugtocht naar Hilvarenbeek eindigt daar in het Orgelmuseum. Men kan hier onder de vrolijke klanken van de daar aanwezige dans- en straatorgels en het genot van een drankje nog wat napraten.

Met de orgelronde op de fiets naar kerkorgels en het Orgelmuseum Dansant.

Aansluitend begeven de deelnemers zich op eigen gelegenheid per fiets of auto naar de Willibrorduskerk (Kerksingel) in Diessen,

Kaarten voor dit middagvullende evenement à € 15 per persoon zijn vanaf 13.30 uur verkrijgbaar bij de ingang van de Petruskerk.

Orgelkring Midden-Brabant

Het bestuur heeft het afgelopen jaar enige uitbreiding ondergaan en bestaat thans uit:
Hans Schaaf (voorzitter)
Ad van Sleuwen (vicevoorzitter)
Leo de Laat (secretaris/penningmeester)
Rob Nederlof
Gerrit Janssen
Lia Timmermans

De vernieuwde Stichting Orgelkring Midden-Brabant, actief lid van de Brabantse Orgelfederatie, heeft ook voor dit jaar weer bijzondere concerten en zelfs een 'orgelronde' (ook per fiets af te leggen) geprogrammeerd.

Sinds in 2015, mede dankzij de inzet van Hans Schaaf, het Van Vulpen-orgel uit het voormalige Maria Ziekenhuis in Het Cenakel in Tilburg is geplaatst, is dit orgel betrokken in de concertserie in deze voormalige kloosterkapel. Teneinde de concerten met en rond het orgel daar goed van de grond te krijgen en duidelijk te positioneren, heeft Hans Schaaf samenwerking gezocht met het bestuur van de stichting Midden-Brabantse Orgelkring, welke onlangs is omgedoopt tot Stichting Orgelkring Midden-Brabant. Daarbij is Hans voorzitter geworden. Dankzij de samenwerking met Het Cenakel kan het orgelseizoen in Midden-Brabant in het voorjaar worden geopend en in het najaar worden afgesloten in een verwarmde kapel, die zich bovendien zeer goed leent voor een gezellige nazit. Zo is het openingsconcert van de orgelkring dit jaar op 31 maart jl. gegeven door Rob Nederlof, dit met medewerking van het strijkersensemble Factorium Consort. Op zondag 3 november zal het slotconcert worden ingevuld door Jelena Bazova en het Sacramentskoor uit Breda. Daarbij ondersteunt Het Cenakel deze concerten zowel facilitair als financieel. Mede dankzij de inspanningen van Rob Nederlof, die begin 2018 tot het bestuur is toegetreden, heeft de orgelkring nu ook de Heuvelse en Heikese Kerk weer in het programma kunnen opnemen. Op zaterdagmiddag 29 juni staat verder een heuse orgelronde op het programma waarbij ook 'lichtere muziek' ten gehore zal worden gebracht. Naast de Van Hirtum-orgels in Hilvarenbeek en Diessen wordt dan ook het Orgelmuseum van Hilvarenbeek met zijn draaiorgels en dansorgels aangedaan. Zie de informatie hiernaast. Alle orgelconcerten van de Orgelkring Midden-Brabant vindt u op de nieuwe website van de stichting: www.orgelkringmiddenbrabant.nl. Via deze site kunt u zich ook opgeven om als vriend of volger de nieuwsbrief te ontvangen.

TENNESSEEDREEF 16 | 3565 CJ UTRECHT | 0031 (0)30-2313541

RUIM 75 JAAR EEN VERTROUWD ADRES
Voor nieuwbouw, restauratie én onderhoud van uw orgel.

WWW.VULPEN-ORGEL.NL

GEBR. VAN VULPEN
meesterlijke orgels

advertentie

Het König-orgel in de Waalse Kerk te Breda

In 1761 kreeg Johann Caspar Joseph König de opdracht voor de bouw van een éénklaviers orgel voor de Waalse Kerk. Het instrument was nog niet voltooid toen de orgelmaker in 1763 overleed. Daarop wendde de kerkenraad zich tot zijn broer Christian Ludwig König - eveneens orgelmaker - die op dat moment aan het orgel in Oudenbosch werkte. Christian Ludwig leverde het orgel in november 1763 met enkele wijzigingen op. In 1773 wijzigde hij de dispositie, waarbij o.a. de Bourdon 16 vt in bas en discant werd gedeeld. De Cornet kwam te vervallen, maar het 8 vt-koor werd hergebruikt in een herziene Sexquialter 3 st discant die op de plaats van de oorspronkelijke terts 3 1/5 vt kwam. Op de pijpstok van de oorspronkelijke Sesquialter 2 st werd nu een Quintfluit 1 1/2' gedisponeerd. In 1780 maakte een lokale orgelmaker, Jan Schot, het orgel schoon. In 1798 en 1806 werkte Anthoni Christiaan aan het instrument en repareerde o.m. de blaasbalgen. Cornelis van Oeckelen wijzigde in 1816 de Quint 3 vt in een Quintadeen 8 vt en voerde ook enkele herstellingen uit. In 1860 werkte Stulting aan het orgel en verving de bas van de Bourdon 16 vt en de Holpijp 8 vt. Vanaf

te Breda

1879 werd het onderhoud door J.J. van den Bijlaardt verzorgd. Enkele jaren later, in 1885, breidde hij het instrument uit met een onderpositief. In 1900 voerde deze orgelmaker opnieuw werkzaamheden uit waarbij helaas veel König-pijpwerk verloren is gegaan.

Restauratie 1992

In de tachtiger jaren was de conditie van het orgel zeer matig en werd het plan opgevat om tot een restauratie van het instrument te komen. Hoewel het orgel nogal vermaakt was, bleken ruim voldoende aanwijzingen voorhanden om een reconstructie naar de oorspronkelijke toestand te rechtvaardigen. In 1992 voerde Verschueren Orgelbouw een restauratie uit op basis van een restauratieplan van Aart van Beek, daarbij begeleid door Onno Wiersma (Rijksdienst Monumentenzorg). Bij deze restauratie werd het Hoofdwerk teruggebracht naar de toestand van 1773. Uit praktische overwegingen is ervoor gekozen het in 1885 toegevoegde onderpositief te handhaven waarbij de dispositie enigszins werd gewijzigd. De windladen en mechanieken werden integraal gerestaureerd en het historische pijpwerk werd hersteld en ontbrekend pijpwerk in stijl bijgemaakt. Daarnaast vond toonhoogteherstel plaats, waardoor bijna alle pijpen verlengd dienden te worden. De uit 1885 daterende klaviatuur van Van den Bijlaardt is bij de restauratie vooralsnog gehandhaafd. De orgelkast werd meubeltechnisch hersteld, maar de restauratie van het schilderwerk werd uit financiële overwegingen uitgesteld. Het originele stemmingssysteem, een kwart komma middentoonstemming, van het orgel kon achterhaald worden aan de hand van de gaaf bewaarde stemrichtingen van de frontpijpen. De eind 19^e-eeuwse windvoorziening, bestaande uit twee magazijnbalgen, is bij de restauratie gehandhaafd. De balgen werden hersteld en gerestaureerd.

Restauratie 2017

De afgelopen jaren werd de bruikbaarheid van het orgel in toenemende mate problematisch. Als gevolg van ernstige vervuiling van het binnenwerk was de intonatie verlopen en was het niet meer verantwoord om het orgel te stemmen. In de zomer van 2017 werd door Verschueren Orgelbouw het pijpwerk van het hoofdwerk van de windladen afgenomen en op locatie schoongemaakt. Ook het binnenwerk en de orgelkast zijn gereinigd van stof en vuil. Beide tongwerken zijn in de orgelmakerij in Ittervoort gedemonteerd, schoongemaakt en wat intonatie betreft gecontroleerd. De mechanieken zijn opnieuw afgeregeld. Na terugplaatsing van het pijpwerk is de intonatie gecontroleerd en zijn storende onregelmatigheden in aanspraak, sterkte en klankkarakter verholpen. De recent uitgevoerde herstel- en onderhoudswerkzaamheden werden, net als bij de restauratie van het orgel in 1992, begeleid door Aart van Beek.

advertentie

Buizingen, St. Vincentiuskerk
Pierre en Lambert-Cornelle Van Peteghem, 1807
restauratie, 2018

**VERSCHUEREN
ORGELBOUW bv**
sinds 1891

Oceanië 4 - 6014 DB Ittervoort (NL)
E info@verschuerenorgelbouw.nl

T 00 31 (0) 475 491882
I www.verschuerenorgelbouw.nl

Sint-Christoffelkathedraal in Roermond

Nieuw Verschueren-orgel in oude kas

In de Sint-Christoffelkathedraal in Roermond voltooide Verschueren Orgelbouw vorig jaar onder advies van Rogér van Dijk een groots nieuw tweeklaviers orgel met 37 stemmen. De bestaande orgelkas van het Verschueren-orgel uit 1957 bleef gehandhaafd, waarbij de frontindeling werd aangepast. Voor een groot aantal registers werd bestaand pijpwerk uit het orgel gebruikt en aangepast aan de gewenste klankkleur. Alle houten pijpwerk en alle tongwerken zijn nieuw vervaardigd. De inzegening van dit orgel vond plaats op 14 april j.l.

Dispositie

Manuaal (I, C-d³)

Prestant	8 vt	1)
Bourdon B/D	16 vt	2)
Holpijp	8 vt	2)
Viola di Gamba	8 vt	1)
Octaaf	4 vt	1)
Sesquialter D	3 st	6)
Quint	3 vt	3)
Fluit	4 vt	1)
Octaaf	2 vt	1)
Quintfluit	1 1/2 vt	6)
Mixtuur	4 st	6)
Trompet B/D	8 vt	1)
Vox Humana	8 vt	6)

Positief (II, C - f³)

Salicionaal af c	8 vt	5)
Prestant	4 vt	4)
Piccolo	2 vt	7)
Octaaffluit D	4 vt	4)
Roerfluit	8 vt	4)
Quint D	3 vt	7)
Flûte travers	8 vt	7)

Pedaal (C-d¹)

Aangehangen aan Manuaal I

- 1) = 1763
- 2) = 1763, C-fis 19^e eeuw
- 3) = 1763, deels reconstructie 1992
- 4) = 1885
- 5) = deels 18^e eeus, deels 1992
- 6) = reconstructie 1992
- 7) = nieuw 1992

Werktuigelijke registers en speelhulpen
Koppel
Ventil
Stemming: 1/4 komma middentoon
Toonhoogte: a¹ = 406 Hz
Winddruk: 72 mm waterkolom

Nieuw Van Vulpen-orgel in Hem (Noorwegen)

De orgelmakers Gebr. Van Vulpen voltooiden een nieuw orgel in de protestantse kerk van Hem, ten zuidwesten van Oslo. Het is een tweeklaviers instrument met een hoofdwerk gebaseerd op Prestant 4 vt, volledig uitgebouwd met een (gedeelde) Dulciaan 8 vt, en een bescheiden gedisponeerd Récit. Een aantal registers bleef gereserveerd. Het orgel werd op 3 februari j.l. in gebruik genomen.

Van Assendelft-orgel in Nootdorp restauratie

Het Van Assendelft-orgel in de Hervormde Kerk in Nootdorp dateert uit 1770. De orgelmakers Gebr. Van Vulpen, die het orgel in 1972 ook restaureerden, voeren nu een nieuwe restauratie uit. Daarbij worden onder meer de drie balgen gerestaureerd en wordt pijpwerk, dat aangetast was door loodcorrosie, onder handen genomen.

Restauratie Hummel-orgel in Olkusz (Polen)

In de Basiliek van St. Andreas Minor in Olkusz voltooide Flentrop Orgelbouw vorig jaar een bijzonder restauratieproject. Het 31 stemmen tellende orgel dateert uit 1611-1633 en werd gebouwd door orgelbouwer Hans Hummel uit Kraków en zijn leerling Jerzy Nitrowski. Het is een van de meest compleet overgeleverde orgels van deze omvang uit het begin van de 17^e eeuw. Flentrop restaureerde het van 2015 t/m 2018 onder advies van Krzysztof Urbaniak en internationale experts.

Naast veel onderzoekswerk werden oude onderdelen hersteld en werd de verloren gegane balgenstelling met acht balgen gereconstrueerd. Het orgel werd in oktober 2018 weer officieel in gebruik genomen. Het is het eerste grote middentoons-orgel in Polen en een mooi voorbeeld van een laat-renaissancistisch klankpalet in Midden-Europa.

Flentrop Orgelbouw B.V.

Westzijde 57,
1506 EC Zaandam,
telefoon: 075-6168651
info@flentrop.nl - www.flentrop.nl

Voor grote nieuwbouwprojecten (zoals onlangs voor het Royal College of Music in Londen) en restauraties (zoals Den Bosch, al wat langer geleden) maar ook voor onderhoud, voor kleinere projecten, huisorgels en kistorgels zijn wij u graag van dienst.

In 2019 werken wij aan restauratieprojecten in Mölln en Corvey (Duitsland) en een drietal nieuwe orgels, voor Noorwegen, België en het Verenigd Koninkrijk.

Wij wensen de organisatie van de orgel-evenementen in Brabant ook dit jaar veel succes en mooie, goed bezochte concerten.

Kijkje bij restauratie Bätz-orgel Pieterskerk te Breukelen

Het G.T. Bätz-orgel (1787) van de Pieterskerk te Breukelen werd door Van Rossum Orgelbouw in 2018-2019 gerestaureerd. Het werd in 1867 door C.G.F. Witte uitgebreid met een tweede manuaal dat plaatskreeg onder in de kas. Bij de huidige restauratie werd het orgel zoveel mogelijk naar de toestand 1867 teruggebracht. De spaanbalgen werden gereconstrueerd en de stemming werd teruggebracht (verlaagd) naar die van 1867 waardoor veel pijpwerk moest worden verlengd. De gerestaureerde orgelkas werd geschilderd door de restauratieschilders Wolters & Ovink, bijgestaan door de firma Vervat & De Jong. De ingebruikname vond plaats op 23 maart j.l.

Na onze Algemene Ledenvergadering op 3 november 2018, gehouden bij Van Rossum Orgelbouw, gaven adviseur Jaap Jan Steensma en orgelmaker Hans van Rossum een uitgebreide toelichting op deze restauratie.

Bakker & Timmenga-orgel in Zwartewaal onderhouden

Aan het Bakker & Timmenga-orgel uit 1902 in de Hervormde Kerk te Zwartewaal is vorig jaar door Martin Butter groot onderhoud gepleegd. Het orgel is schoongemaakt, waarbij de balg, de register- en speelmechaniek zijn nagezien. Ook zijn beschadigingen aan de kast gerepareerd. Omdat de soldeernaden van de kelen van de Klarinet ernstig aan het corroderen waren, zijn deze opnieuw gesoldeerd waarna dit register opnieuw geïntoneerd is. De labiaalpijpen zijn waar nodig uitgedrukt en op aanspraak gecontroleerd.

Van Rossum Orgelbouw
adviseren, begeleiden, restauratie, nieuwbouw

Nijverheidsstraat 13
4261 TK Wijk en Aalburg

T.: 0031 (0) 416 - 561790
M.: 06 - 53388734
M.: 06 - 81788851

E.: Info@rossumorgelbouw.nl
<http://www.rossumorgelbouw.nl>

Martin Butter
Orgelmaker &
Klavierinstrumentenmaker

Graaf Lodewijkstraat 38
2983 HH Ridderkerk
www.martinbutter.nl
m.butter@solcon.nl
06-10688317

Blank-positief in Rhenen uitgebreid naar twee klavieren

Sicco Steendam vergrootte vorig jaar onder advies van Henk Kooiker het Blank-positief in de Ontmoetingskerk in Rhenen tot een tweeklaviers orgel. Het tweede werk met zes stemmen werd in twee torens aan weerszijden van het positief uit 1972 geplaatst. Daardoor werd het oorspronkelijke 4-voets positief met vijf stemmen nu een volwaardig 8-voets orgel met veel klankmogelijkheden. Het orgel werd op 19 januari dit jaar in gebruik genomen.

Künckel-orgel in Dirksland gerestaureerd

Het orgel dat J.P. Künckel in 1807 bouwde voor de Hervormde Kerk in Dirksland, krijgt momenteel een deelrestauratie uitgevoerd door Elbertse Orgelmakers met als adviseur Aart Bergwerff. De windladen worden hersteld en het gehele instrument wordt schoongemaakt. Ook worden de mechanieken, klaviatuur en het pijpwerk gerestaureerd. Na de restauratie van de vier spaanbalgen kunnen deze wederom getreden worden. In juli/augustus dit jaar wordt het orgel opgeleverd.

Vater-Müller-orgel in Oude Kerk Amsterdam gerestaureerd

Begin 2016 is de restauratie van het fameuze Vater/Müller-orgel in de Oude Kerk te Amsterdam van start gegaan. Deze algehele restauratie werd uitgevoerd door Orgelmakerij Reil onder advies van Henk Verhoef. Het klankbeeld is ongewijzigd gehouden en slechts waar nodig aangepast. Bij de restauratie van de mechanieken is met name de toetsdruk teruggebracht. Ook zijn nu weer alle negen balgen (voorheen zes) in bedrijf. De bouwkundige oplevering was eind september 2018, de officiële ingebruikname is op 11 mei 2019.

Nieuw continuo-orgel voor Parainen (Finland)

Klop Garderen is bekend door zijn orgels met alleen houten pijpwerk. Regelmatig leveren zij kerk-, huis- en kistorgels op. In een aantal stadskerken in ons land bevindt zich een continuo-orgel van Klop dat gebaseerd is op Prestant 8 vt, waarvan de grootste pijpen (C-e) naast het kistorgel zijn opgesteld. Begin maart leverden zij een dergelijk continuo-orgel voor een kerk in Parainen in Finland. Door het verschuiven van het manuaal kan het orgel bespeeld worden op een toonhoogte van $a^1 = 415, 440$ of 465 Hz.

Orgelmakerij Steendam

Jarenlang vakmanschap en liefde voor het vak laten de kwaliteit van onze handgemaakte orgels tot grote hoogten stijgen. Op maat gemaakt en exact volgens uw wensen. Tevens hebben wij tweedehands orgels die aangepast kunnen worden aan uw situatie. Wij geven zelfs 15 jaar garantie.

Westerdijkstraat 21
9983 PR Roodeschool
tel. 0595-412261
www.orgelmakerijsteendam.nl

sound
craftmanship
www.elbertse.com

ELBERTSE
ORGELMAKERS
100 jaar toonaangevend

EARLY KEYBOARD INSTRUMENTS
KLOP • GARDEREN

www.klop.info

Pierre Palla Concertorgel naar het Muziekcentrum voor de Omroep

Orgelmaker Pels & Van Leeuwen restaureerde en plaatste het vermaarde Pierre Palla Concertorgel in het Muziekcentrum voor de Omroep in Hilversum. Dit vroegere AVRO-Concertorgel werd in 1936 gebouwd door John Compton. Het telt vier klavieren en heeft twee orgelkamers vol met pijpwerk, slagwerk- en percussie-instrumenten, en bijzondere componenten als een brandweerbel, de tamtam, Chinese gong, regengeluiden, vogelgeluiden en kerkklokken. Het is een van de grootste originele theaterorgels van Nederland en een van de best bewaard gebleven exemplaren van Europa.

Minister-president Mark Rutte bezocht in februari het Muziekcentrum en stemde in de solokamer de eerste pijp van het tongwerk Saxaphone, geassisteerd door de orgelmaker Rochus van Rumpt. Het orgel zal na de zomer officieel in gebruik worden genomen.

Foto: Jan Buteijn

de Jongh Schildersbedrijf b.v.
restauratie & onderhoudsschilderwerken

Waardenburg / 's-Gravenhage

Barokorgel Sint-Norbertuskerk te Antwerpen

www.dejonghwaardenburg.nl

J.J. Vollebregt 1848
Sint Servatius, Erp

J.Bätz 1835 Maarten
Lutherkerk, Paramaribo

Pels & Van Leeuwen
Orgelmakers sinds 1903

Graafsebaan 101, 5248 JT Rosmalen · 073 - 641 29 51
info@pelsenvanleeuwen.nl · www.pelsenvanleeuwen.nl

Absis workshop Bernadettekerk, Maliskamp

J.Bätz 1840 Nieuwe Kerk, Delft

De Orgelvriend

Jaarlijks 10 nummers met aantrekkelijke reportages voor orgelliefhebbers. Van bladmuziek tot interviews met organisten en van orgelrestauraties tot concerten.

oude en nieuwe pijporgels • restauraties • uitgebreide concertagenda • interviews • muziekbijlage (ook in klavar)
 • orgelbouwers • componisten • concoursen • cd-nieuws
 • audio- en videofragmenten

Neem nu een (proef)abonnement op *De Orgelvriend* of geef het aan iemand als origineel cadeau!

www.orgelvriend.nl

Jaar-
abonnement:
1e jaar slechts
€41,75
i.p.v. € 56,-

Proef-
abonnement:
3 nummers
€14,-

KokBoekencentrum
tijdschriften

Mixtuur

QUALITY SOUNDS BETTER!

EEN MIXTUUR ORGEL ZELF ERVAREN?

Kom gezellig een kopje koffie drinken in de
showroom.

Kijk voor een showroom
bij u in de buurt op:

www.mixtuur.com